THEOGNIDIS MEGARENSIS POETÆ VETVSTISS.

SENTENTIÆ ELEGIACÆ.

PYTHAGORÆ verſus aurei.
PHOCYLIDÆ poëma admonitorium.

Digna omnia quæ ad vnguem ediſcantur à ſtudioſis adoleſcentibus.

ANTVERPIAE,
Ex officina Chriſtophori Plantini.
M. D. LXXXII.

ISOCRATES AD NICOCLEM.

ILLVD *quoque mihi satis notum fuit, quòd & poëmata, & alia scripta suasorij generis, omnes quidem vtilissima esse iudicāt, ea tamen non libentissimè audiunt: sed eodem erga illa sunt animo, quo erga monitores: quos vniuersi quidem laudant, eorumq́ tamen congressus refugiunt, ac malunt cum vna delinquentibus viuere, quàm cum monitoribus. Hoc vel ex Hesiodi, vel Theognidis, vel Phocylidæ poësi cognoscitur. Nam hos fatentur optima consilia reliquisse vitæ hominum. quamuis autem hoc dicant, malunt mutua sua stultitia potius tempus perdere, quàm in illorum præceptionibus versari. Præterea si quis è præstantibus poëtis, quas Gnomas, seu Sententias vocāt, in quibus illi potissimùm elaborarunt, excerperet, illis etiā nihilo plus delectarentur. Libentius enim comœdiam aliquam nequissimam & ineptissimam audirent, quàm ea quæ ita artificiosè composita sunt.*

ΘΕΟΓΝΙΔΟΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΡΕΩΣ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ, ΠΟΙΗΤΟΥ Γνῶμαι ἐλεγειακαί.

Ὦ ἄνα, Λητοῦς υἱέ, Διὸς τέκος, οὔποτε σεῖο
λήσομαι ἀρχόμενος, οὐδ᾽ ἀναπαυόμενος·
ἀλλ᾽ αἰεὶ πρῶτόν τε, καὶ ὕστατον, ἔν τε μέσοισι
ἀείσω· σὺ δέ μοι κλῦθι, καὶ ἐσθλὰ δίδου.
Φοῖβε ἄναξ, ὅτε μέν σε θεὰ τέκε πότνια Λητὼ
φοίνικος ῥαδινῆς χερσὶν ἐφαψαμένη·
ἀθανάτων κάλλιστον, ἐπὶ τροχοειδεῖ λίμνῃ,
πᾶσα μὲν ἐπλήσθη Δῆλος ἀπειρεσίη
ὀδμῆς ἀμβροσίης· ἐγέλασσε δὲ γαῖα πελώρη,
γήθησεν δὲ βαθὺς πόντος ἁλὸς πολιῆς.
Ἄρτεμι θηροφόνη, θύγατερ Διός, ἣν Ἀγαμέμνων
εἵσαθ᾽, ὅτ᾽ ἐς Τροίην ἔπλεε ναυσὶ θοαῖς,
εὐχομένῳ μοι κλῦθι, κακὰς δ᾽ ἀπὸ κῆρας ἄλαλκε·
σοὶ μὲν τοῦτο, θεά, σμικρόν, ἐμοὶ δὲ μέγα.
Μοῦσαι καὶ Χάριτες, κοῦραι Διός, αἵ ποτε Κάδμου
ἐς γάμον ἐλθοῦσαι, καλὸν ἀείσατ᾽ ἔπος·
ὅ,ττι καλόν, φίλον ἐστί, τὸ δ᾽ οὐ καλόν, οὐ φίλον ἐστί.
τοῦτ᾽ ἔπος ἀθανάτων ἦλθε διὰ στομάτων.
Κύρνε, σοφιζομένῳ μὲν ἐμοὶ σφρηγὶς ἐπικείσθω

τοῖς δ᾽ ἔπεσιν, λήσει δ᾽ οὔ ποτε κλεπτόμενα·
οὐδέ τις ἀλλάξει κάκιον τοὐσθλοῦ παρεόντος·
ὧδε δὲ πᾶς ἐρέει, θεύγνιδός ἐστιν ἔπη
τοῦ μεγαρέως, πάντας δὲ κατ᾽ ἀνθρώπους ὀνομαστοῦ·
ἀστοῖσιν δ᾽ οὔπω πᾶσιν ἁδεῖν δύναμαι.
οὐδὲν θαυμαστὸν πολυπαίδη· οὐδὲ γὰρ ὁ ζεὺς
οὔθ᾽ ὕων πάντας ἀνδάνει, οὔτ᾽ ἀνέχων.
σοὶ δ᾽ ἐγὼ εὖ φρονέων ὑποθήσομαι, οἷάπερ αὐτὸς,
κύρν᾽, ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν, παῖς ἔτ᾽ ἐὼν, ἔμαθον.
πέπνυσο, μὴ δ᾽ αἰσχροῖσιν ἐφ᾽ ἔργμασι, μήδ᾽ ἀδίκοισι
τιμὰς, μή δ᾽ ἀρετὰς ἕλκεο, μή δ᾽ ἄφενος.
ταῦτα μὲν οὕτως ἴσθι· κακοῖσι δὲ μὴ προσομίλει
ἀνδράσιν, ἀλλ᾽ αἰεὶ τῶν ἀγαθῶν ἔχεο·
καὶ μετὰ τοῖσιν πῖνε καὶ ἔσθιε, καὶ μετὰ τοῖσιν
ἵζε, καὶ ἄνδανε τοῖς ὧν μεγάλη δύναμις.
ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἄπ᾽ ἐσθλὰ μαθήσεαι· ἢν δὲ κακοῖσι
συμμιχθῇς, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐόντα νόον.
ταῦτα μαθὼν ἀγαθοῖσιν ὁμίλεε, καί ποτε φήσεις
εὖ συμβουλεύειν τοῖσι φίλοισιν ἐμέ.
κύρνε κύει πόλις ἥδε· δέδοικα δὲ, μὴ τέκῃ ἄνδρα
εὐθυντῆρα κακῆς ὕβριος ὑμετέρης.
ἀστοὶ μὲν γὰρ, ἔθ᾽ οἵδε σαόφρονες, ἡγεμόνες δὲ
τετράφαται πολλὴν ἐς κακότητα πεσεῖν·
οὐδεμίαν πω κύρν᾽ ἀγαθοὶ πόλιν ὤλεσαν ἄνδρες·
ἀλλ᾽ ὅταν ὑβρίζειν τοῖσι κακοῖσιν ἁδῇ,

δῆμόν τε

δῆμόν τε φθείρωσι, δίκας τ' ἀδίκοισι διδῶσιν·
οἰκείων κερδέων εἵνεκα, καὶ κράτεος,
ἔλπεο μὴ δηρὸν κείνην πόλιν ἀτρεμέεσθαι,
μηδ' εἰ νῦν κεῖται πολλῇ ἐν ἡσυχίῃ.
εὖτ' ἂν τοῖσι κακοῖσι φίλ' ἀνδράσι ταῦτα γένηται
κέρδεα δημοσίῳ σὺν κακῷ ἐρχόμενα.
ἐκ τῶν γὰρ στάσις ἐστὶ, καὶ ἔμφυλοι φόνοι ἀνδρῶν·
μούναρχος δὲ πόλει μήποτε τῇδε ἅδοι.
κύρνε πόλις μὲν ἔθ' ἥδε, πόλις, λαοὶ δὲ δὴ ἄλλοι,
οἳ πρόσθ' οὔτε δίκας ἤδεσαν, οὔτε νόμους·
ἀλλ' ἀμφὶ πλευρῇσι δορὰς αἰγῶν κατέτριβον,
ἔξω δ', ὥς τ' ἔλαφοι, τήνδ' ἐνέμοντο πόλιν·
καὶ νῦν εἰσ' ἀγαθοὶ πολυπαίδη· οἱ δὲ πρὶν ἐσθλοὶ,
νῦν δειλοί. τίς κεν ταῦτ' ἀνέχοιτ' ἐσορῶν;
ἀλλήλους δ' ἀπατῶσιν, ἐπ' ἀλλήλοισι γελῶντες,
οὔτε κακῶν γνώμας εἰδότες, οὔτ' ἀγαθῶν.
μηδένα τῶνδε φίλον ποιεῦ πολυπαίδη ἀστῶν
ἐκ θυμοῦ, χρείης εἵνεκα μηδεμιῆς·
ἀλλὰ δόκει μὲν πᾶσιν ἀπὸ γλώσσης φίλος εἶναι,
χρῆμα δὲ συμμίξῃς μηδενὶ μηδοτιοῦν
σπουδαῖον. γνώσῃ γὰρ ὀϊζυρῶν φρένας ἀνδρῶν,
ὥς σφιν ἐπ' ἔργοισιν πίστις ἔτ' οὐδεμία·
ἀλλὰ δόλους, ἀπάτας τε, πολυπλοκίας τ' ἐφίλησαν
οὕτως, ὡς ἄνδρες μηκέτι σωζόμενοι.
μήποτε κύρνε κακῷ πίσυνος βούλευε σὺν ἀνδρὶ,

εὖτ' ἂν σπουδαῖον πρῆγμ' ἐθέλῃς τελέσαι·
ἀλλὰ μετ' ἐσθλὸν ἰὼν, βουλεύεο πολλὰ μογήσας,
καὶ μακρὴν ποσὶν κύρν' ὁδὸν ἐκτελέσας.
πρῆξιν μηδὲ φίλοισιν ὅλως ἀνακοίνεο πᾶσι·
παῦροί τοι πολλῶν πιστὸν ἔχουσι νόον.
παύροισιν πίσυνος μεγάλ' ἀνδράσιν ἔργ' ἐπιχείρει,
μή ποτ' ἀνήκεστον κύρνε λάβῃς ἀνίην.
πιστὸς ἀνὴρ χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου ἀντερύσασθαι
ἄξιος, ἐν χαλεπῇ κύρνε διχοστασίῃ·
παύρους εὑρήσεις πολυπαΐδη ἄνδρας ἑταίρους
πιστοὺς ἐν χαλεποῖς πρήγμασι γιγνομένους·
οἵτινες ἂν τολμῷεν, ὁμόφρονα θυμὸν ἔχοντες,
ἶσον τῶν ἀγαθῶν τῶν τε κακῶν μετέχειν.
τοὺς δ' οὐκ εὑρήσεις διζήμενος, οὐδ' ἐπὶ πάντας
ἀνθρώπους, οὓς ναῦς μὴ μία πάντας ἄγοι·
οἷσιν ἐπὶ γλώσσῃ τε καὶ ὀφθαλμοῖσιν ἔπεστιν
αἰδὼς, οὐδ' αἰσχρὸν χρῆμ' ἐπὶ κέρδος ἄγει.
μή μ' ἔπεσιν μὲν στέργε, νόον δ' ἔχε καὶ φρένας ἄλλῃ,
εἴ με φιλεῖς, καί σοι πιστὸς ἔνεστι νόος·
ἤ με φίλει, καθαρὸν θέμενος νόον, ἤ μ' ἀποειπὼν
ἔχθαιρ', ἀμφαδίην νεῖκος ἀειράμενος.
ὃς δὲ μιῇ γλώσσῃ δίχ' ἔχει νόον, οὗτος ἑταῖρος
δεινὸς, κύρν', ἐχθρὸς βέλτερος ἢ φίλος ὤν.
εἴ τις ἐπαινέσῃ σε τόσον χρόνον, ὅσον ὁρῴη,
νοσφισθεὶς δ' ἄλλῃ γλῶσσαν ἵησι κακὴν,

τοιοῦτος

τοιοῦτός τοι ἑταῖρος ἀνὴρ φίλος, ὅτι μάλ' ἐσθλὸς,
ὅς κ' εἴπῃ γλώσσα λῷστα, φρονεῖ δ' ἕτερα.
ἀλλ' εἴη τοιοῦτος ἐμοὶ φίλος, ὃς τὸν ἑταῖρον
γιγνώσκων, ὀργὴν, καὶ βαρὺν ὄντα φέρει
ἀντὶ κασιγνήτου. σὺ δέ μοι φίλε ταῦτ' ἐνὶ θυμῷ
φράζεο, καί ποτέ μου μνήσεαι ἐξοπίσω.
μηδεὶς ἀνθρώπων πείσῃ κακὸν ἄνδρα φιλῆσαι
κύρνε· τί δ' ἐστ' ὄφελος κεῖνος ἀνὴρ φίλος ὤν;
οὔτ' ἄν σ' ἐκ χαλεποῖο πόνου ῥύσαιτο, καὶ ἄτης,
οὔτέ κεν ἐσθλὸν ἔχων, τοῦ μεταδοῦν' ἐθέλει.
δειλοὺς δ' εὖ ἔρδοντι ματαιοτάτη χάρις ἐστὶν,
ἶσον καὶ σπείρειν πόντον ἁλὸς πολιῆς.
οὔτε γὰρ ἂν πόντον σπείρων βαθὺ λήϊον ἀμῷς,
οὔτε κακοὺς εὖ δρῶν, εὖ πάλιν ἀντιλάβοις.
ἄπληστον γὰρ ἔχουσι κακοὶ νόον· ἢν δ' ἓν ἁμάρτῃς,
τῶν προτέρων πάντων ἐκκέχυται φιλότης.
οἱ δ' ἀγαθοὶ τὸ μέγιστον ἐπαυρίσκουσι παθόντες,
μνῆμα δ' ἔχουσ' ἀγαθῶν, καὶ χάριν ἐξοπίσω.
μή ποτε τὸν κακὸν ἄνδρα φίλον ποιεῖσθαι ἑταῖρον,
ἀλλ' αἰεὶ φεύγειν, ὥστε κακὸν λιμένα.
πολλοί τοι πόσιος καὶ βρώσιος εἰσὶν ἑταῖροι,
ἐν δὲ σπουδαίῳ πρήγματι παυρότεροι.
κιβδήλου δ' ἀνδρὸς γνῶναι χαλεπώτερον οὐδὲν
κύρν', οὐδ' εὐλαβίης ἐστὶ περὶ πλέονος.
χρυσοῦ κιβδήλοιο καὶ ἀργύρου ἄχετος ἄτη

κύρνε, καὶ ἐξευρεῖν ῥᾴδιον ἀνδρὶ σοφῷ·
εἰ δὲ φίλου νόος ἀνδρὸς ἐνὶ στήθεσσι λέληθε
ψευδὸς ἐὼν, δόλιον δ' ἐν φρεσὶν ἦτορ ἔχει,
τοῦτο θεὸς κιβδηλότατον ποίησε βροτοῖσι,
καὶ γνῶναι πάντων τοῦτ' ἀνιηρότατον.
οὐ γὰρ ἂν εἰδείης ἀνδρὸς νόον, οὔτε γυναικὸς,
πρὶν πειραθείης ὥσπερ ὑποζυγίου.
οὐδέ κεν εἰκάσσαις, ὥσπερ ποτ' ἐς ὥριον ἐλθών·
πολλάκι γὰρ γνώμην ἐξαπατῶσ' ἰδέαι·
μήτ' ἀρετὴν εὔχου πολυπαίδη ἔξοχος εἶναι,
μήτ' ἄφενος, μοῦνον δ' ἀνδρὶ γένοιτο τύχη.
οὐδὲν ἐν ἀνθρώποισι πατρὸς καὶ μητρὸς ἄμεινον
ἔπλετο, οἷς ὁσίη κύρνε μέμηλε δίκη.
οὐδεὶς κύρν' ἄτης καὶ κέρδεος αἴτιος αὐτὸς,
ἀλλὰ θεοὶ τούτων δώτορες ἀμφοτέρων.
οὐδέ τις ἀνθρώπων ἐργάζεται, ἐν φρεσὶν εἰδὼς
ἐς τέλος, εἴτ' ἀγαθὸν γίγνεται, εἴτε κακόν.
πολλάκι γὰρ δοκέων θήσειν κακὸν, ἐσθλὸν ἔθηκε,
καί τε δοκῶν θήσειν ἐσθλὸν, ἔθηκε κακόν.
οὐδέ τῳ ἀνθρώπων παραγίνεται, ὅσσ' ἐθέλῃσι,
ἴσχει γὰρ χαλεπῆς πείρατ' ἀμηχανίης.
ἄνθρωποι δὲ μάταια νομίζομεν, εἰδότες οὐδέν.
θεοὶ δὲ κατὰ σφέτερον πάντα τελοῦσι νόον.
οὐδείς πω ξεῖνον πολυπαίδη ἐξαπατήσας,
οὐδ' ἱκέτην, θνητῶν, ἀθανάτους ἔλαθε.

βούλεο.

βούλεο δ' εὐσεβέως ὀλίγοις σὺν χρήμασιν οἰκεῖν,
ἢ πλουτεῖν, ἀδίκως χρήματα πασάμενος.
ἐν δὲ δικαιοσύνῃ συλλήβδην πᾶσ' ἀρετή 'στι·
πᾶς δέ τ' ἀνὴρ ἀγαθὸς κύρνε δίκαιος ἐών.
χρήματα μὲν δαίμων καὶ παγκάκῳ ἀνδρὶ δίδωσιν,
ἡ δ' ἀρετὴ ὀλίγοις ἀνδράσι κύρν' ἕπεται.
ὕβριν κύρνε θεὸς πρῶτον κακὸν ὤπασεν ἀνδρὶ,
οὗ μέλλει χώρην μηδεμίαν θέμεναι.
τίκτει τοι κόρος ὕβριν, ὅταν κακῷ ὄλβος ἕπηται
ἀνθρώπῳ, καὶ ὅτῳ μὴ νόος ἄρτιος ᾖ.
μή ποτέ τοι πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ χολωθεὶς,
μηδὲ ἀχρημοσύνην οὐλομένην πρόφερε.
Ζεὺς γάρ τοι τὸ τάλαντον ἐπιρρέπει ἄλλοτε ἄλλως,
ἄλλοτε μὲν πλουτεῖν, ἄλλοτε δ' οὐδὲν ἔχειν.
μή ποτε κύρν' ἀγορᾶσθαι ἔπος μέγα. οἶδε γὰρ οὐδεὶς
ἀνθρώπων· ὅ,τι νὺξ χ' ἡμέρα ἀνδρὶ τελεῖ.
πολλοί τοι χρῶνται δειλαῖς φρεσὶ, δαίμονι δ' ἐσθλῷ,
οἷς τὸ κακὸν δοκέον γίγνεται εἰς ἀγαθόν.
εἰσὶν δ' οἳ βουλῇ τ' ἀγαθῇ, καὶ δαίμονι φαύλῳ
μοχθίζουσι, τέλος δ' ἔργμασιν οὐχ ἕπεται.
οὐδεὶς ἀνθρώπων οὔτ' ὄλβιος, οὔτε πενιχρὸς,
οὔτε κακὸς, νόσφιν δαίμονος, οὔτ' ἀγαθός.
ἀλλ' ἄλλῳ κακόν ἐστι· τὸ δ' ἀτρεκὲς, ὄλβιος οὐδεὶς
ἀνθρώπων, ὁπόσους ἠέλιος καθορᾷ.
ὃν δὲ θεοὶ τιμῶσιν, ὁ καὶ μωμεύμενος αἰνεῖ,

ἀνδρὸς δὲ σπουδὴ γίγνεται οὐδεμία.
θεοῖς εὔχου, οἷς ἐστι μέγα κράτος, οὔτι ἄτερ θεῶν
γίγνεται ἀνθρώποις, οὔτ' ἀγαθ', οὔτε κακά.
ἄνδρ' ἀγαθὸν πενίη πάντων δάμνησι μάλιστα,
καὶ γήρως πολιοῦ, κύρνε, καὶ ἠπιάλου.
ἣν δὴ χρὴ φεύγοντα καὶ ἐς μεγακήτεα πόντον
ῥιπτεῖν, καὶ πετρῶν κύρνε κατ' ἠλιβάτων.
πᾶς γὰρ ἀνὴρ πενίῃ δεδμημένος οὔτε τι εἰπεῖν,
οὔθ' ἕρξαι δύναται, γλῶσσα δέ οἱ δέδεται.
χρὴ γὰρ ὁμῶς ἐπὶ γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης,
δίζεσθαι χαλεπῆς κύρνε λύσιν πενίης.
τεθνάναι φίλε κύρνε πενιχρῷ βέλτερον ἀνδρὶ,
ἢ ζώειν χαλεπῇ τειρόμενον πενίῃ.
κριοὺς μὲν καὶ ὄνους διζήμεθα κύρνε, καὶ ἵππους
εὐγενέας, καί τις βούλεται ἐξ ἀγαθῶν
βήσεσθαι· γῆμαι δὲ κακὴν κακοῦ οὐ μελεδαίνει
ἐσθλὸς ἀνὴρ, ἤν οἱ χρήματα πολλὰ διδῷ.
οὐδεμία κακοῦ ἀνδρὸς ἀναίνεται εἶναι ἄκοιτις
πλουσίου, ἀλλ' ἀφνεὸν βούλεται ἀντ' ἀγαθοῦ.
χρήματα μὲν τιμῶσι, καὶ ἐκ κακοῦ ἐσθλὸς ἔγημε,
καὶ κακὸς ἐξ ἀγαθοῦ· πλοῦτος ἔμιξε γένος.
οὕτω μὴ θαύμαζε γένος πολυπαΐδη ἀστῶν
μαυροῦσθαι· σὺν γὰρ μίσγεται ἐσθλὰ κακοῖς.
αὐτός τοι ταύτην εἰδὼς κακόπατριν ἐοῦσαν
εἰς οἴκους ἄγεται, χρήμασι πειθόμενος,

ἔνδοξος

ἔνδοξος κακόδοξον· ἐπεὶ κρατερή μιν ἀνάγκη
  ἐντύνει, ἥτ' ἀνδρὸς τλήμονα θῆκε νόον.
χρήματα δ' ᾧ Διόθεν καὶ σὺν δίκῃ ἀνδρὶ γένηται,
  καὶ καθαρῶς, αἰεὶ παρμόνιμον τελέθει.
εἰ δ' ἀδίκως παρὰ καιρὸν ἀνὴρ φιλοκερδέϊ θυμῷ
  κτήσεται, εἴθ' ὅρκῳ καὶ τὸ δίκαιον ἑλών,
αὐτίκα μὲν τι φέρειν κέρδος δοκεῖ, ἐς δὲ τελευτὴν
  αὖθις ἔγεντο κακόν, θεῶν δ' ὑπερέσχε νόος.
ἀλλὰ τάδ' ἀνθρώπων ἀπατᾷ νόον· οὐ γὰρ ἐπ' αὐτοῖς
  γίγνονται μάκαρες πρήγματος ἀμπλακίης.
ἀλλ' ὁ μὲν αὐτὸς τῖσε κακὸν χρέος, ὃς δὲ φίλοισιν
  ἄτην ἐξοπίσω παισὶν ἐπεκρέμασεν.
ἄλλον δ' οὐ κατέμαρψε δίκη· θάνατος γὰρ ἀναιδὴς
  πρόσθεν ἐπὶ βλεφάροις ἕζετο κῆρα φέρων.
οὐδείς τοι φεύγοντι φίλος καὶ πιστὸς ἑταῖρος·
  τῆς δὲ φυγῆς ἐστιν τοῦτ' ἀνιηρότερον.
οἶνόν τοι πίνειν πουλὺν, κακόν· ἢν δέ τις αὐτὸν
  πίνῃ ἐπισταμένως, οὐ κακὸς, ἀλλ' ἀγαθός.
κύρνε, φίλους κατὰ πάντας ἐπίστρεφε ποικίλον ἦθος,
  ὀργὴν συμμίσγων, ἥν τιν' ἕκαστος ἔχει.
πουλύποδος ὀργὴν ἴσχε πολυπλόκου, ὃς ποτὶ πέτρῃ
  τῇ προσομιλήσῃ, τοῖος ἰδεῖν ἐφάνη.
νῦν μὲν τῇδ' ἐφέπου, ποτὲ δ' ἀλλοῖος χρόα γίγνου·
  κρεῖσσόν τοι σοφίη γίγνεται ἀτροπίης.
μηδὲν ἄγαν γ' ἄχαλλε ταρασσομένων πολιητῶν,

κύρνε,

κύρνε, μέσην δ' ἔρχε τὴν ὁδὸν, ὥσπερ ἐγώ.
ὅστις τοι δοκέει τὸν πλησίον ἴδμεναι οὐδὲν,
ἀλλ' αὐτὸς μοῦνος ποικίλα δήνε' ἔχειν·
κεῖνός γ' ἄφρων ἐστὶ νόου βεβλαμμένος ἐσθλοῦ·
ἴσως γὰρ πάντες ποικίλ' ἐπιστάμεθα·
ἀλλ' ὁ μὲν οὐκ ἐθέλει κακοκερδείῃσιν ἕπεσθαι,
τῷ δὲ δολοπλοκίαι μᾶλλον ἄπιστοι ἅδον.
πλούτου δ' οὐδὲν τέρμα πεφασμένον ἀνδράσι κεῖται·
οἳ γὰρ νῦν ἡμῶν πλεῖστον ἔχουσι βίον,
διπλάσιον σπεύδουσι. τίς ἂν κορέσειεν ἅπαντας;
χρήματά τοι θνητοῖς γίγνεται ἀφροσύνη.
ἄτη δ' ἐξ αὐτῆς ἀναφαίνεται, ἣν ὁπότε Ζεὺς
πέμψει τειρομένοις, ἄλλοτε ἄλλος ἔχει.
ἀκρόπολις καὶ πύργος ἐὼν κενεόφρονι δήμῳ,
κύρν', ὀλίγης τιμῆς ἔμμορεν ἐσθλὸς ἀνήρ·
οὐδ' ἔτι γε πρέπει ἡμῖν, ἅτ' ἀνδράσι σωζομένοισι,
λύειν, ὡς πόλεως τείχη ἁλωσομένης.
σοὶ μὲν ἐγὼ πτέρ' ἔδωκα, σὺν οἷς ἐπ' ἀπείρονα πόντον
πωτήσῃ, καὶ γῆν πᾶσαν ἀειρόμενος
ῥηϊδίως, θοίναις δὲ καὶ εἰλαπίνῃσι παρέσσῃ
ἐν πάσαις, πολλῶν κείμενος ἐν στόμασι·
καί σε σὺν αὐλίσκοισι λιγυφθόγγοις νέοι ἄνδρες
ἐν κόσμῳ ἐρατοὶ καλά τε καὶ λιγέα
ᾄσονται, καὶ ὅταν δνοφερῆς ὑπὸ κεύθμασι γαίης
βῇς, πολυκωκύτους εἰς ἀΐδαο δόμους,

οὐδέ

οὐδέ ποτ' οὐδὲ θανὼν ἀπολεῖς κλέος, οὐδέ γε λύσῃς,
ἄφθιτον ἀνθρώποις αἰὲν ἔχων ὄνομα,
κύρνε, καθ' ἑλλάδα γῆν στρωφώμενος, ἠδ' ἀνὰ νήσους,
ἰχθυόεντα περῶν πόντον ἐπ' ἀτρύγετον,
οὐχ ἵππων νώτοισιν ἐφήμενος· ἀλλά σε πέμψει
ἀγλαὰ μουσάων δῶρα ἰοστεφάνων.
πᾶσι γὰρ, οἷσι μέμηλε καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδὴ,
ἔσῃ ὁμῶς, ὄφρ' ἂν γῆ τε καὶ ἥλιος.
αὐτὰρ ἐγὼν ὀλίγης παρὰ σοῦ ἐπιτυγχάνω αἰδοῦς,
ἀλλ' ὥσπερ μικρὸν παῖδα λόγοις μ' ἀπατᾷς.
κάλλιστον τὸ δικαιότατον, λῷστον δ' ὑγιαίνειν·
πρᾶγμα δὲ τερπνότατον, οὗ τις ἐρᾷ τὸ τυχεῖν.
ἵππος ἐγὼ καλὴ καὶ ἀεθλίη· ἀλλὰ κάκιστον
ἄνδρα φέρω, καί μοι τοῦτ' ἀνιηρότατον.
πολλάκι δὴ μέλλησα διαρρήξασα χαλινὸν
φεύγειν, ὠσαμένη τὸν κακὸν ἡνίοχον.
οὔ μοι πίνεται οἶνος, ἐπεὶ παρὰ παιδὶ τερείνῃ
ἄλλος ἀνὴρ κατέχει πολλὸν ἐμοῦ κακίων.
ψυχρόν μοι παρὰ τῇδε φίλοι πίνουσι τοκῆες,
ὥς θ' ἅμαθ' ὑδρεύει, καί με γοῶσα φέρει.
ἔνθα μέσην παρὰ παῖδα λαβὼν ἀγκῶν' ἐφίλησα
δειρήν, ἡ δὲ τέρεν φθέγγετ' ἀπὸ στόματος.
γνωτή τοι πενίη, καὶ ἀλλοτρίη περ ἐοῦσα,
οὔτε γὰρ εἰς ἀγορὰς ἔρχεται, οὔτε δίκας.
πάντη γὰρ τ' ἔλασσον ἔχει, πάντη δ' ἐπίμικτος,

πάντη δ' ἐχθρὴ ὁμῶς γίγνεται, ἔνθαπερ ᾖ.
ἴσως τοι τὰ μὲν ἄλλα θεοὶ θνητοῖς ἀνθρώποις,
γῆράς τ' οὐλόμενον καὶ νεότητ' ἔδοσαν.
τῶν πάντων δὲ κάκιστον ἐν ἀνθρώποις, θανάτου τε,
καὶ πασέων νούσων ἐστὶ πονηρότατον,
παῖδας ἐπεὶ θρέψαιο, καὶ ἄρμενα πάντα παράσχοις,
χρήματα δ' ἐγκαταθῇς, πόλλ' ἀνιηρὰ παθών,
τὸν πατέρ' ἐχθαίρουσι, καταρῶνται δ' ἀπολέσθαι,
καὶ στυγέουσ' ὥσπερ πτωχὸν ἐπερχόμενον.
εἰκὸς τὸν κακὸν ἄνδρα κακῶς τὰ δίκαια νομίζειν,
μηδεμίαν κατόπιν ἀζόμενον νέμεσιν. [λέσθαι
δειλῷ γάρ τ' ἀπάλαμνα βροτῷ πάρα πόλλ' ἀνε-
παρ ποδὸς, ἡγεῖται δ' ὡς καλὰ πάντα τιθεῖ.
ἀστῶν μηδενὶ πιστὸς ἐὼν, πόδα τόνδε πρόβαινε,
μήθ' ὅρκῳ πίσυνος, μήτε συνημοσύνῃ.
μήδ' εἰ Ζῆν' ἐθέλει παρέχειν βασιλῆα μέγιστον
ἔγγυον ἀθανάτων, πιστὰ τιθεῖν ἐθέλων.
ἐν γάρ τοι πόλει ὧδε κακοψόγῳ ἁνδάνει οὐδὲν,
ὡς δὲ τὸ σῶσαι οἱ πολλοὶ ἀνολβότεροι.
νῦν δὲ τὰ τῶν ἀγαθῶν κακὰ γίγνεται ἐσθλὰ κακοῖσιν
ἀνδρῶν, γίγνονται δ' ἐκτραπέλοισι νόμος.
αἰδὼς μὲν γὰρ ὄλωλεν, ἀναιδείη δὲ καὶ ὕβρις
νικήσασα δίκην, γῆν κατὰ πᾶσαν ἔχει.
οὐδὲ λέων αἰεὶ κρέα δαίνυται, ἀλλά μιν ἔμπης
καὶ κρατερόν περ ἐόνθ' αἱρεῖ ἀμηχανίη.

κωτίλῳ ἀνθρώπῳ σιγᾶν χαλεπώτατον ἄχθος,
φθεγγόμενος δ' ἀδαὴς, οἷσι παρῇ, μέλεται.
ἐχθαίρουσι δὲ πάντες, ἀναγκαίη δ' ἐπίμιξις
ἀνδρὸς τοιούτου συμποσίῳ τελέθει.
οὐδ' ἐθέλει φίλος εἶναι, ἐπὴν κακὸν ἀνδρὶ γένηται,
οὐδ' ὢν ἐκ γαστρὸς κύρνε μιᾶς γεγόνῃ.
πικρὸς καὶ γλυκὺς ἴσθι, καὶ ἁρπαλέος καὶ ἀπηνὴς
λάτρεσι καὶ δμωσὶν, γείτοσί τ' ἀγχιθύροις.
οὐ χρὴ κιγκλίζειν ἀγαθὸν βίον, ἀλλ' ἀτρεμίζειν,
τὸν δὲ κακὸν κινεῖν, ἔς τ' ἂν ἐς ὀρθὰ λάβῃς.
οἱ κακοὶ οὐ πάντως κακοὶ ἐκ γαστρὸς γεγόνασιν,
ἀλλ' ἄνδρεσι κακοῖς συνθέμενοι φιλίην·
ἔργα τε δείλ' ἔμαθον, καὶ ἔπη δύσφημα, καὶ ὕβριν,
ἐλπόμενοι κείνους πάντα λέγειν ἔτυμα.
ἐν μὲν συσσιτοῖσιν ἀνὴρ πεπνυμένος ἴσθι·
πάντα δ' ὁμιλήτην ὡς ἀπεόντα δόκει.
εἰς δὲ φέρειν τὰ γελοῖα, θύρηφι δὲ καρτερὸς εἴης,
γιγνώσκων ὀργὴν ἥντιν' ἕκαστος ἔχει.
ἐν μὲν μαινομένοις μάλα μαίνομαι, ἐν δὲ δικαίοις
πάντων ἀνθρώπων εἰμὶ δικαιότατος.
πολλοί τοι πλουτοῦσι κακοὶ, ἀγαθοὶ δὲ πένονται·
ἀλλ' ἡμεῖς τούτοις οὐ διαμειψόμεθα
τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον, ἐπεὶ τὸ μὲν ἔμπεδον αἰεὶ,
χρήματα δ' ἀνθρώπων ἄλλοτε ἄλλος ἔχει.
κύρν', ἀγαθὸς μὲν ἀνὴρ γνώμην ἔχει ἔμπεδον αἰεὶ,

τολμᾷ

τολμᾷ δ' ἔν τ' ἀγαθοῖς κείμενος, ἔν τε κακοῖς.
εἰ δὲ θεὸς κακῷ ἀνδρὶ βίον, καὶ πλοῦτον ὀπάσσει,
ἀφραίνων κακίην οὐ δύναται κατέχειν.
μή ποτ' ἐπὶ σμικρᾷ προφάσει φίλον ἄνδρ' ἀπολέσσῃς,
πειθόμενος χαλεπῇ κύρνε διαβολίῃ.
εἴ τις ἁμαρτωλῇσι φίλων ἐπὶ παντὶ χολῷτο,
οὔ ποτ' ἂν ἀλλήλοις ἄρθμιοι, οὐδὲ φίλοι
εἶεν. ἁμαρτωλαὶ γὰρ ἐν ἀνθρώποισιν ἕπονται
θνητοῖς κύρνε, θεοὶ δ' οὐκ ἐθέλουσι φέρειν.
καὶ βραδὺς εὔβουλος εἷλεν ταχὺν ἄνδρα, διώκων
κύρνε, σὺν εὐθείῃ θεῶν δίκῃ ἀθανάτων.
ἥσυχος ὥσπερ ἐγὼ μέσσην ὁδὸν ἔρχεο ποσσί,
μηδ' ἑτέροισι διδοὺς κύρνε τὰ τῶν ἑτέρων.
μή ποτε φεύγοντ' ἄνδρα ἐπ' ἐλπίδι κύρνε φιλήσῃς,
οὐδὲ γὰρ οἴκαδε βὰς γίγνεται αὐτὸς ἔτι.
μηδὲν ἄγαν σπεύδειν, πάντων μέσ' ἄριστα. καὶ οὕτως
κύρν' ἕξεις ἀρετήν, ἥν τε λαβεῖν χαλεπόν.
Ζεύς μοι τῶν τε φίλων δοίη τίσιν, οἵ με φιλεῦσι,
τῶν τ' ἐχθρῶν μεῖζον κύρνε δυνησόμενον.
χ' οὕτως ἂν δοκέοιμι μετ' ἀνθρώπων θεὸς εἶναι,
ἢν ἀποτισάμενον μοῖρα κίχοι θανάτου.
ἀλλὰ Ζεῦ τέλεσόν μοι ὀλύμπιε καίριον εὐχήν,
δὸς δέ μοι ἀντὶ κακῶν καί τι παθεῖν ἀγαθόν.
τεθναίην δ' εἰ μή τι κακῶν ἄμπαυμα μεριμνῶν
εὑροίμην, δοίης τ' ἀντ' ἀνιῶν ἀνίας.

αἶσα

αἶσα γὰρ οὕτως ἐστὶ, τίσις δ᾽ οὐ φαίνεται ἡμῖν
ἀνδρῶν, οἵ τ᾽ ἀμὰ χρήματ᾽ ἔχουσι βίῃ
συλήσαντες· ἐγὼ δὲ κύων ἐπέρησα χαράδρην,
χειμάρρῳ ποταμῷ πάντ᾽ ἀποσεισάμενος.
τῶν εἴη μέλαν αἷμα πιεῖν, ἐπί τ᾽ ἐσθλὸς ὄροιτο
δαίμων, ὅς κατ᾽ ἐμὸν νοῦν τελέσειε τάδε.
ὦ δειλὴ πενίη, τί μένεις προλιποῦσα παρ᾽ ἄλλον
ἄνδρ᾽ ἰέναι; τί δὲ δή μ᾽ οὐκ ἐθέλοντα φιλεῖς;
ἀλλ᾽ ἴθι, καὶ δόμον ἄλλον ἐποίχεο, μὴ δὲ μεθ᾽ ἡμῶν
αἰεὶ δυστήνου τοῦδε βίου μέτεχε.
τόλμα κύρνε κακοῖσιν, ἐπεὶ κἀσθλοῖσιν ἔχαιρες,
εὖτέ σε καὶ τούτων μοῖρ᾽ ἐπέβαλλεν ἔχειν.
ὡς δέ περ ἐξ ἀγαθῶν ἔλαβες κακὸν, ὡς δὲ καὶ αὖτις
ἐκδῦναι πειρῶ, θεοῖσιν ἐπευχόμενος.
μὴ δὲ λίην ἐπίφαινε, κακὸν δέ τι κύρν᾽ ἐπιφαίνειν,
παύροις κηδεμόνας σῆς κακότητος ἔχεις.
ἀνδρός τοι κραδίη μινύθει, μέγα πῆμα παθόντος,
κύρν᾽, ἀποτιννυμένου δ᾽ αὔξεται ἐξοπίσω.
εὖ κώτιλλε τὸν ἐχθρόν· ὅταν δ᾽ ὑποχείριος ἔλθῃ,
τῖσαί νιν, πρόφασιν μηδεμίαν θέμενος.
ἴσχε νόον, γλώσσῃ δὲ τὸ μείλιχον αἰὲν ἐπέσθω·
δειλῶν τοι τελέθει καρδίη ὀξυτέρη.
οὐ δύναμαι γνῶναι νόον ἀστῶν, ὅν τιν᾽ ἔχουσιν·
οὔτε γὰρ εὖ ἔρδων ἁνδάνω, οὔτε κακῶς.
μωμεῦνται δέ με πολλοὶ ὁμῶς κακοὶ, ἠδὲ καὶ ἐσθλοὶ,

B μιμεῖσθαι

μιμεῖσθαι δ' οὐδεὶς τῶν ἀσόφων δύναται.
μή μ' ἀέκοντα βίῃ κεντῶν ὑφ' ἅμαξαν ἔλαυνε,
εἰς φιλότητα λίην Κύρνε προσελκόμενος.
Ζεῦ φίλε, θαυμάζω σε· σὺ γὰρ πάντεσσιν ἀνάσσεις,
τιμὴν αὐτὸς ἔχων, καὶ μεγάλην δύναμιν·
ἀνθρώπων δ' εὖ οἶσθα νόον, καὶ θυμὸν ἑκάστου·
σὸν δὲ κράτος πάντων ἔσθ' ὕπατον, βασιλεῦ·
πῶς δή σεο Κρονίδη τολμᾷ νόος ἄνδρας ἀλιτροὺς
ἐν ταυτῇ μοίρᾳ, τόν τε δίκαιον ἔχειν;
ἤν τ' ἐπὶ σωφροσύνην τρεφθῇ νόος, ἤν τε πρὸς ὕβριν
ἀνθρώπων ἀδίκοις ἔργμασι πειθομένων·
οὐδέ τι κεκριμένον πρὸς δαίμονός ἐστι βροτοῖσιν,
οὐδ' ὁδὸς, ἣν τις ἰὼν ἀθανάτοισιν ἅδοι.
ἔμπης δ' ὄλβον ἔχουσιν ἀπήμονα· τοί δ' ἀπὸ δειλῶν
ἔργων ἴσχονται θυμὸν ὅμως πενίης·
μητέρ' ἀμηχανίην ἔλαβον τὰ δίκαια φιλεῦντες,
ἥτ' ἀνδρῶν παράγει θυμὸν ἐς ἀμπλακίην,
βλάπτουσ' ἐν στήθεσσι φρένας κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης·
τολμᾷ δ' οὐκ ἐθέλων αἴσχεα πολλὰ φέρειν,
χρημοσύνῃ εἴκων, ἣ δὴ κακὰ πολλὰ διδάσκει,
ψεύδεά τ', ἐξαπάτας τ', οὐλομένας τ' ἔριδας,
ἄνδρα καὶ οὐκ ἐθέλοντα· κακὸν δέ οἱ οὐδὲν ἔοικεν·
ἡ γὰρ καὶ χαλεπὴν τίκτει ἀμηχανίην.
ἐν πενίῃ δ' ὅ,τε δειλὸς ἀνὴρ, ὅ,τε πολλὸν ἀμείνων
φαίνεται, εὖτ' ἂν δὴ χρημοσύνη κατέχῃ.

τοῦ μὲν γάρ τ' ἄδικα φρονέει νόος, οὔτε περ αἰεὶ
ἰθείη γνώμη στήθεσιν ἐμπεφύῃ.
τοῦ δ' αὖ οὔτε κακοῖς ἕπεται νόος, οὔτ' ἀγαθοῖσι·
τὸν δ' ἀγαθὸν τολμᾶν χρὴ τά τε καὶ τὰ φέρειν·
αἰδεῖσθαι δὲ φίλους, φεύγειν τ' ὀλεσήνορας ὅρκους·
ἔντρεπε δ' ἀθανάτων μῆνιν ἀλευάμενος.
μηδὲν ἄγαν σπεύδειν, καιρὸς δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστος
ἔργμασιν ἀνθρώπων, πολλάκι δ' εἰς ἀρετὴν.
σπεύδει ἀνὴρ κέρδος διζήμενος, ὅν τινα δαίμων
πρόφρων εἰς μεγάλην ἀμπλακίην παράγει·
καί οἱ ἔθηκε δοκεῖν ἃ μὲν ᾖ κακὰ, ταῦτ' ἀγαθ' εἶναι
εὐμαρέως, ἃ δ' ἂν ᾖ χρήσιμα, ταῦτα κακά.
φίλτατος ὢν ἥμαρτες, ἐγὼ δέ τοι αἴτιος οὐδὲν,
ἀλλ' αὐτὸς γνώμης οὐκ ἀγαθῆς ἔτυχες.
οὐδένα θησαυρὸν παισὶν καταθήσῃ ἀμείνω
αἰδοῦς, ἥτ' ἀγαθοῖς ἀνδράσι κύρν' ἕπεται.
μηδενὸς ἀνθρώπων κακίας δόκει εἶναι ἑταῖρος,
ὧ γνώμηθ' ἕπεται κύρνε, καὶ ὧ δύναμις.
πίνων δ' οὐχ οὕτως θωρήσομαι, οὐδέ με οἶνος
ἐξάγει, ὥστ' εἰπεῖν δεινὸν ἔπος περὶ σου.
οὐδὲν ὅμοιον ἐμοὶ δύναμαι διζήμενος εὑρεῖν
πιστὸν ἑταῖρον, ὅτῳ μή τις ἔνεστι δόλος.
ἐς βάσανον δ' ἐλθὼν παρατρίβομαι, ὥστε μολίβδῳ
χρυσὸς, ὑπερτερίης δ' ἄμμιν ἔνεστι νόος.
πολλά με καὶ συνιέντα παρέρχεται, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης

σιγῶ, γιγνώσκων ἡμετέρην δύναμιν.
πολλοῖς ἀνθρώποις γλώσσῃ θύραι οὐκ ἐπίκειν ται
 ἁρμόδιαι, καί σφιν πόλλ' ἀμέλητα μέλει.
πολλάκι γὰρ τὸ κακὸν κατακείμενον ἔνδον, ἄμεινον·
 ἐσθλὸν δ' ἐξελθὸν λώϊον ἢ τὸ κακόν.
πάντων μὲν μὴ φῦναι ἐπιχθονίοισιν ἄριστον,
 μηδ' ἐσιδεῖν αὐγὰς ὀξέος ἠελίου·
φύντα δ' ὅπως ὤκιστα πύλας ἀΐδαο περῆσαι,
 καὶ κεῖσθαι πολλὴν γῆν ἐπαμησάμενον.
φῦσαι καὶ θρέψαι ῥᾷον βροτὸν, ἢ φρένας ἐσθλὰς
 ἐνθέμεν, οὐδείς πω τοῦτό γ' ἐπεφράσατο,
ὅστις σώφρον' ἔθηκε τὸν ἄφρονα, καὶ κακὸν ἐσθλόν,
 εἰ δ' ἀσκληπιάδαις τοῦτο ἔδωκε θεός,
ἰᾶσθαι κακότητα καὶ ἀτηρὰς φρένας ἀνδρῶν,
 πολλοὺς ἂν μισθοὺς καὶ μεγάλους ἔφερον.
εἰ δ' ἦν ποιητόν τε καὶ ἔνθετον ἀνδρὶ νόημα,
 οὔ ποτ' ἂν ἐξ ἀγαθοῦ πατρὸς ἔγεντο κακός,
πειθόμενος μύθοισι σαόφροσιν· ἀλλὰ διδάσκων
 οὔποτε ποιήσεις τὸν κακὸν ἄνδρ' ἀγαθόν.
νήπιος, ὃς τὸν ἐμὸν μὲν ἔχει νόον ἐν φυλακῇσι,
 τὸν δ' αὑτοῦ ἴδιον οὐδὲν ἐπιστρέφεται.
οὐδείς τοι πάντ' ἐστὶ πανόλβιος· ἀλλ' ὁ μὲν ἐσθλὸς
 τολμᾷ ἔχειν τὸ κακὸν, κ' οὐκ ἐπίδηλος ὁμῶς.
δειλὸς δ' οὔτε κακοῖσιν ἐπίσταται, οὔτ' ἀγαθοῖσι
 θυμὸν ἔχων μίμνειν. ἀθανάτων δὲ δόσεις

παντοῖαι

παντοῖαι θνητοῖσιν ἐπέρχοντ', ἀλλ' ἐπιτολμᾶν
  χρὴ δῶρ' ἀθανάτων, οἷα διδοῦσιν, ἔχειν.
εἴ μ' ἐθέλεις πλύνειν, κεφαλῆς ἀμίαντον ἀπ' ἄκρης
  αἰεὶ λευκὸν ὕδωρ ῥεύσεται ἡμετέρης.
εὑρήσεις δέ με πᾶσιν ἐπ' ἔργμασιν ὥσπερ ἄπεφθον
  χρυσὸν, ἐρυθρὸν ἰδεῖν, τριβόμενον βασάνῳ·
τοῦ χροιῆς καθύπερθε μέλας οὐχ ἅπτεται ἰὸς,
  οὐδ' εὐρὼς, αἰεὶ δ' ἄνθος ἔχει καθαρόν.
ἄνθρωπ', εἰ γνώμης ἔλαχες μέρος ὥσπερ ἀνοίης,
  καὶ σώφρων οὕτως ὥσπερ ἄφρων ἐγένου,
πολλοῖς ἂν ζηλωτὸς ἐφαίνεο τῶνδε πολιτῶν,
  οὕτως ὥσπερ νῦν οὐδένος ἄξιος εἶ.
οὔτοι σύμφορόν ἐστι γυνὴ νέα ἀνδρὶ γέροντι,
  οὐ γὰρ πηδαλίῳ πείθεται ὡς ἄκατος,
οὐδ' ἄγκυραν ἔχουσιν, ἀπορρήξασα δὲ δεσμὰ
  πολλάκις ἐκ νυκτῶν ἄλλον ἔχει λιμένα.
μή ποτ' ἐπ' ἀπρήκτοισι νόον γ' ἔχε, μηδὲ μενοίνα
  χρήμασι, τῶν ἄνυσις γίγνεται οὐδεμία.
εὐμαρέως τοι χρῆμα θεοὶ δόσαν, οὔτε τι δειλὸν,
  οὔτ' ἀγαθὸν, χαλεπῷ δ' ἔργματι κῦδος ἔχει.
ἀμφ' ἀρετῇ τρίβου, καί σοι τὰ δίκαια φίλ' ἔστω,
  μηδέ σε νικάτω κέρδος ὅτ' αἰσχρὸν ἔοι.
μηδένα τῶνδ' ἀέκοντα μένειν κατέρυκε παρ' ἡμῖν,
  μηδὲ θύραζε κέλευ' οὐκ ἐθέλοντ' ἰέναι.
μηδ' εὕδοντ' ἐπέγειρε σιμωνίδη, ὅν τινα ἡμῶν

θωρηχθέντ' οἴνῳ μαλθακὸς ὕπνος ἕλοι.
μηδὲ τὸν ἀγρυπνέοντα κέλευ' ἀέκοντα καθεύδειν·
πᾶν γὰρ ἀναγκαῖον χρῆμ' ἀνιηρὸν ἔφυ.
τῷ πίνειν δ' ἐθέλοντι παρασταδὸν οἰνοχοείτω,
οὐ πάσας νύκτας γίγνεται ἁβρὰ παθεῖν.
αὐτὰρ ἐγὼ, μέτρον γὰρ ἔχω μελιηδέος οἴνου,
ὕπνου λυσικάκου μνήσομαι οἴκαδ' ἰών.
δείξω δ' ὡς οἶνος χαριέστατος ἀνδρὶ πεπόσθαι,
οὔτέ τι γὰρ νήφω, οὔτε λίην μεθύω.
ὃς δ' ἂν ὑπερβάλλῃ πόσιος μέτρον, οὐκ ἔτι κεῖνος
τῆς αὐτοῦ γλώσσης καρτερὸς, οὔτε νόου.
μυθεῖται δ' ἀπάλαμνα τὰ νήφουσ' εἴδεται αἰσχρά,
αἰδεῖται δ' ἔρδων οὐδὲν ὅταν μεθύῃ,
τὸ πρὶν ἐὼν σώφρων, τότε νήπιος· ἀλλὰ σὺ ταῦτα
γιγνώσκων μὴ πῖν' οἶνον ὑπερβολάδην.
ἀλλ' ἢ πρὶν μεθύειν ὑπανίστασο, μή σε βιάσθω
γαστὴρ, ὥστε κακὸν λάτριν ἐφημέριον.
ἢ παρεὼν μὴ πῖνε. σὺ δ' ἔγχεε, τοῦτο μάταιον
κωτίλλεις αἰεὶ, τοὔνεκά τοι μεθύεις.
ἣ μὲν γὰρ φέρεται φιλοτήσιος, ἣ δὲ πρόκειται,
τὴν δὲ θεοῖς σπένδεις, τὴν δ' ἐπὶ χειρὸς ἔχεις.
ἀρνεῖσθαι δ' οὐκ οἶδας, ἀνίκητος δέ τοι οὗτος,
ὃς πολλὰς πίνων μή τι μάταιον ἐρεῖ.
ὑμεῖς δ' εὖ μυθεῖσθε παρὰ κρητῆρι μένοντες
ἀλλήλων ἔριδας δὴν ἀπερυκόμενοι,

εἰς τὸ

εἰς τὸ μέσον φωνεῦντες ὁμῶς ἑνὶ καὶ σὺν ἅπασι,
χ' οὕτως συμπόσιον γίγνεται οὐκ ἄχαρι.
ἄφρονος ἀνδρὸς ὁμῶς καὶ σώφρονος οἶνος, ὅταν δὴ
πίνεθ' ὑπὲρ τὸ μέτρον, κοῦφον ἔθηκε νόον.
ἐν πυρὶ μὲν χρυσόν τε καὶ ἄργυρον ἴδριες ἄνδρες
γιγνώσκουσ', ἀνδρὸς δ' οἶνος ἔδειξε νόον·
καὶ μάλα περ πινυτοῦ, τὸν ὑπὲρ μέτρον ἤρατο πίνων,
ὥστε καταισχῦναι καὶ πρὶν ἐόντα σοφόν.
οἰνοβαρῶ κεφαλὴν ὀνομάκριτε, καί με βιᾶται
οἶνος, ἀτὰρ γνώμης οὐκ ἔτ' ἐγὼ ταμίης
ἡμετέρης. τὸ δὲ δῶμα περιτρέχει, ἀλλ' ἄγ' ἀναστὰς
πειρηθῶ, μή πως καὶ πόδας οἶνος ἔχει,
καὶ νόον ἐν στήθεσι· δέδοικα δὲ μή τι μάταιον
ἔρξω θωρηχθείς, καὶ μέγ' ὄνειδος ἔχω.
οἶνος πινόμενος πουλὺς κακός· ἢν δέ τις αὐτὸν
πίνῃ ἐπισταμένως, οὐ κακὸν, ἀλλ' ἀγαθόν.
ἦλθες δὴ κλεάριστε βαθὺν διὰ πόντον ἀνύσας,
ἐνθάδ' ἐπ' οὐδὲν ἔχοντ' ὦ τάλαν οὐδὲν ἔχων.
νηός τοι πλευρῇσιν ὑπὸ ζυγὰ θήσομεν ἡμεῖς,
κλεάριθ', οἷ' ἔχομεν, χ' οἷα διδοῦσι θεοί.
τῶν δ' ὄντων τὰ ἄριστα παρέξομεν, ἢν δέ τις ἔλθῃ
σεῦ φίλος ὤν, κατάκεισ' ὡς φιλότητος ἔχεις.
οὔτέ τι τῶν ὄντων ἀποθήσομαι, οὔτέ τι μεῖζον
σῆς ἕνεκα ξενίης ἄλλοθεν οἰσόμεθα.
ἢν δέ τις εἰρωτᾷ τὸν ἐμὸν βίον, ὧδέ οἱ εἰπεῖν,

ὡς δ' εὖ μὲν, χαλεπῶς· ὡς χαλεπῶς δὲ, μάλ' εὖ
ὥσθ' ἕνα μὲν ξεῖνον πατρώϊον οὐκ ἀπολείπειν,
ξείνια δὲ πλέον' ἐστ' οὐ δυνατὸς παρέχειν.
οὔ σε μάτην, ὦ πλοῦτε, βροτοὶ τιμῶσι μάλιστα,
ἦ γὰρ ῥηϊδίως τὴν κακότητα φέρεις.
καὶ γάρ τοι πλοῦτον μὲν ἔχειν ἀγαθοῖσιν ἔοικεν,
ἡ πενίη δὲ κακῷ σύμφορος ἀνδρὶ φέρειν.
οἴ μοι ἐγὼν ἥβης καὶ γήραος οὐλομένοιο,
τοῦ μὲν ἐπερχομένου, τῆς δ' ἀπανισταμένης.
οὔτέ τινα προὔδωκα φίλον καὶ πιστὸν ἑταῖρον,
οὔτ' ἐν ἐμῇ ψυχῇ δούλιον οὐδὲν ἔνι.
αἰεί μοι φίλον ἦτορ ἰαίνεται, ὁππότ' ἀκούσω
αὐλῶν φθεγγομένων ἱμερόεσσαν ὄπα.
χαίρω δ' εὖ πίνων καὶ ὑπ' αὐλητῆρος ἀκούων,
χαίρω δ' εὔφθογγον χερσὶ λύρην ὀχέων.
οὔ ποτε δουλείη κεφαλὴ εὐθεῖα πέφυκεν,
ἀλλ' αἰεὶ σκολιὴ, καὐχένα λοξὸν ἔχει.
οὔτε γὰρ ἐκ σκίλλης ῥόδα φύεται, οὔθ' ὑάκινθος,
οὐδέ ποτ' ἐκ δούλης τέκνον ἐλεύθερον.
οὔ τις ἀνὴρ φίλε κύρνε πέδας χαλκεύεται αὑτῷ,
εἰ μὴ ἐμὴν γνώμην ἐξαπατῶσι θεοί.
δειμαίνω μὴ τήνδε πόλιν πολυπαίδη ὕβρις,
ἥπερ κενταύρους ὠμοφάγους, ὀλέσῃ.
χρή με παρὰ στάθμην καὶ γνώμην τήνδε δικάσαι
κύρνε δίκην, ἶσόν τ' ἀμφοτέροισι δόμεν,

μάντεσιν, οἰωνοῖς τε, καὶ αἰθομένοις ἱεροῖσιν,
ὄφρα μὴ ἀμπλακίης αἰσχρὸν ὄνειδος ἔχω.
μηδένα πω κακότητι βιάζεο, τῷ δὲ δικαίῳ
τῆς εὐεργεσίης οὐδὲν ἀρειότερον.
ἄγγελος ἄφθογγος πόλεμον πολύδακρυν ἐγείρει
κύρν', ἀπὸ τηλαυγέος φαινόμενος σκοπιῆς.
ἀλλ' ἵπποις ἔμβαλλε τανυπτερύγεσι χαλινούς,
δηΐων γάρ σφ' ἀνδρῶν ἀντιάσειν δοκέω.
οὐ πολλὸν τὸ μεσηγὺ διαπρήξουσι κελεύθου,
εἰ μὴ ἐμὴν γνώμην ἐξαπατῶσι θεοί.
χρὴ τολμᾶν χαλεποῖσιν ἐν ἄλγεσι κείμενον ἄνδρα,
πρός τε θεῶν αἰτεῖν ἔκλυσιν ἀθανάτων.
φράζεο· κίνδυνός τοι ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς.
ἄλλοτε πόλλ' ἕξεις, ἄλλοτε παυρότερα.
ὥστε σὲ μήτε λίην ἀφνεὸν κτεάτεσι γενέσθαι,
μήτε σέγ' ἐς πολλὴν χρημοσύνην ἐλάσαι.
εἴη μοι τὰ μὲν αὐτὸν ἔχειν, τὰ δὲ πόλλ' ἐπιδοῦναι·
χρήματα τῶν ἐχθρῶν τοῖσι φίλοισιν ἔχειν·
κεκλῆσθαι δ' ἐς δαῖτα, παρέζεσθαι δὲ παρ' ἐσθλὸν
ἄνδρα χρεὼν σοφίην πᾶσαν ἐπιστάμενον.
τοῦ συνιεῖν ὁπότ' ἄν τι λέγῃ σοφὸν, ὄφρα διδαχθῇς,
καὶ τοῦτ' εἰς οἶκον κέρδος ἔχων ἀπίῃς.
ἥβῃ τερπόμενος παίζω, δηρὸν γὰρ ἔνερθεν
γῆς, ὀλέσας ψυχὴν κείσομαι, ὥστε λίθος
ἄφθογγος, λείψω δ' ἐρατὸν φάος ἠελίοιο,

ἔμπης δ' ἐσθλὸς ἐὼν ὄψομαι οὐδὲν ἔτι.
δόξα μὲν ἀνθρώποισι κακὸν μέγα, πεῖρα δ' ἄριστον·
πολλοὶ ἀπείρητοι δόξαν ἔχουσ' ἀγαθῶν.
εὖ ἔρδων, εὖ πράττε· τί κ' ἄγγελον ἄλλον ἰάλλοις;
τῆς εὐεργεσίης ῥηιδίη ἀγγελίη.
οἵ με φίλοι προδιδοῦσιν, ἐπεὶ τόν γ' ἐχθρὸν ἀλεῦμαι,
ὥστε κυβερνήτης χοιράδας εἰναλίας.
ῥήδιον ἐξ ἀγαθοῦ θεῖναι κακὸν, ἢ κ κακοῦ ἐσθλὸν,
μή με δίδασκ'· οὔτοι τηλίκος εἰμὶ μαθεῖν.
ἐχθαίρω κακὸν ἄνδρα, καλυψαμένη δὲ πάρειμι
μικρῆς ὄρνιθος κοῦφον ἔχουσα νόον.
ἐχθαίρω δὲ γυναῖκα περίδρομον, ἄνδρα τε μάργον,
ὃς τὴν ἀλλοτρίην βούλετ' ἄρουραν ἀροῦν.
ἀλλὰ τὰ μὲν προβέβηκεν, ἀμήχαν' ἔτ' ἐστὶ γενέσθαι
ἔργα, τὰ δ' ἐξοπίσω τῇ φυλακῇ μελέτω.
πᾶσίν τοι κίνδυνος ἐφ' ἔργμασιν, οὐδέ τις οἶδε
ποῖ χήσειν μέλλει, πρήγματος ἀρχομένου.
ἀλλ' ὁ μὲν εὐδοκιμεῖν πειρώμενος, οὐ προνοήσας
εἰς μεγάλην ἄτην καὶ χαλεπὴν ἔπεσε.
τῷ δὲ καλῶς ποιεῦντι θεὸς περὶ πάντα τίθησι
συντυχίην ἀγαθὴν, ἔκλυσιν ἀφροσύνης.
τολμᾶν χρὴ τὰ διδοῦσι θεοὶ θνητοῖσι βροτοῖσι,
ῥηιδίως δὲ φέρειν ἀμφοτέρων τὸ λάχος.
μήτε κακοῖσι νοσῶν λυποῦ φρένα, μήτ' ἀγαθοῖσι
τερφθῇς ἐξαπίνης, πρὶν τέλος ἄκρον ἰδεῖν.

ἄνθρωπ',

ἄνθρωπ', ἀλλήλοισιν ἀπόπροθεν ὦμεν ἑταῖροι·
πλὴν πλούτου, παντὸς χρήματός ἐστι κόρος.
δὴν δὴ καὶ φίλοι ὦμεν, ἀτάρ τ' ἄλλοισιν ὁμίλειν
ἀνδράσιν, οἳ τὸν σὸν μᾶλλον ἴσασι νόον.
οὔ μ' ἔλαθες φοιτῶν καθ' ἀμαξιτὸν, ἣν ἄρα καὶ πρὶν
ἠλάστρεις, κλέπτων ἡμετέρην φιλίην.
ἔρρε θεοῖσίν τ' ἐχθρὲ, καὶ ἀνθρώποισιν ἄπιστε,
ψυχρὸν ὃς ἐν κόλπῳ ποικίλον εἶχες ὄφιν.
τοιάδε καὶ μάγνητας ἀπώλεσεν ἔργα καὶ ὕβρις,
οἷα τὰ νῦν ἱερὴν τήνδε πόλιν κατέχει.
πολλῷ τοι πλέονας λιμοῦ κόρος ὤλεσεν ἤδη
ἄνδρας, ὅσοι μοίρης πλεῖον ἔχειν ἔθελον.
ἀρχῇ ἔπι ψεύδους μικρὴ χάρις, ἐς δὲ τελευτὴν
αἰσχρὸν δὴ κέρδος, καὶ κακὸν ἀμφότερον
γίγνεται· οὐδέ τι καλὸν ὅτῳ ψεῦδος προσομαρτῇ
ἀνδρὶ, κἂν ἐξέλθῃ πρῶτον ἀπὸ στόματος.
οὐ χαλεπὸν ψέξαι τὸν πλησίον, οὐδὲ κεν αὐτὸν
αἰνῆσαι, δειλοῖς ἀνδράσι ταῦτα μέλει.
σιγᾶν δ' οὐκ ἐθέλουσι κακοὶ, κακὰ λεσχάζοντες,
οἱ δ' ἀγαθοὶ πάντων μέτρον ἴσασιν ἔχειν.
οὐδένα παμπήδην ἀγαθὸν καὶ μέτριον ἄνδρα
τῶν νῦν ἀνθρώπων ἥλιος καθορᾷ.
οὔτι μάλ' ἀνθρώποις καταθύμια πάντα τελεῖται·
πολλῷ γὰρ θνητῶν κρέσσονες ἀθάνατοι.
πόλλ' ἐν ἀμηχανίῃσι κυλίνδομαι ἀχνύμενος κῆρ,
ἄκρην

ἄκρην γὰρ πενίην οὐχ ὑπέρεδρα μόνον.
πᾶς τις πλούσιον ἄνδρα τίει, ἀτίει δὲ πενιχρόν·
πᾶσιν δ' ἀνθρώποις αὐτὸς ἔνεστι νόος.
παντοῖαι κακότητες ἐν ἀνθρώποισιν ἔασι,
παντοῖαι δ' ἀρεταὶ, καὶ βιότου παλάμαι.
ἀργαλέον φρονέοντα παρ' ἄφροσι πόλλ' ἀγορεύειν,
καὶ σιγᾶν αἰεὶ, τοῦτο γὰρ οὐ δυνατόν.
αἰσχρόν τοι μεθύοντα παρ' ἀνδράσι νήφοσ' εἶναι,
αἰσχρὸν δ' εἰ νήφων παρ' μεθύουσι μένῃ.
ἥβη καὶ νεότης ἐπικουφίζει νόον ἀνδρὸς,
πολλῶν δ' ἐξαίρει θυμὸν ἐς ἀμπλακίην.
ὧπερ μὴ θυμοῦ κρέσσων νόος, αἰὲν ἐν ἄταις
κύρνε τι, καὶ μεγάλαις κεῖται ἐν ἀμπλακίαις.
βουλεύου δὶς καὶ τρὶς, ὅτοι κ' ἐπὶ τὸν νόον ἔλθῃ·
ἀτηρὸς γάρ τοι λάβρος ἀνὴρ τελέθει.
ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς ἕπεται γνώμη τε καὶ αἰδὼς,
οὐ νῦν μὲν πολλοῖς, ἀτρεκέως δ' ὀλίγοις.
ἐλπὶς καὶ κίνδυνος ἐν ἀνθρώποισιν ὅμοιοι,
οὗτοι γὰρ χαλεποὶ δαίμονες ἀμφότεροι.
πολλάκι παρ' δόξαν τε καὶ ἐλπίδα γίγνεται εὑρεῖν
ἔργ' ἀνδρῶν, βουλαῖς δ' οὐκ ἐπέγεντο τέλος.
οὔτοι κήδει ὁ εἷς, οὔτ' εὔνουν, οὔτε τὸν ἐχθρὸν,
εἰ μὴ σπουδαίου πρήγματος ἀντιτύχοις.
πολλοὶ παρ' κρητῆρι φίλοι γίγνονται ἑταῖροι,
ἐν δὲ σπουδαίῳ πρήγματι παυρότεροι.

παύροις

παύρους κηδεμόνας πιςοὺς εὕροις κεν ἑταίρους,
κείμενος ἐν μεγάλῃ θυμοῦ ἀμηχανίῃ.
ἤδη νῦν αἰδὼς μὲν ἐν ἀνθρώποισιν ὄλωλεν,
αὐτὰρ ἀναιδείη γαῖαν ἐπιςρέφεται.
ὦ δειλὴ πενίη, τί ἐμοῖσι καθημένη ὤμοις
σῶμα καταισχύνεις, καὶ νόον ἡμέτερον;
αἰσχρὰ δέ μ᾽ οὐκ ἐθέλοντα βίῃ, καὶ πολλὰ διδάσκεις,
ἐσθλὰ παρ᾽ ἀνθρώπων καὶ καλ᾽ ἐπιςάμενον;
εὐδαίμων εἴην καὶ θεοῖς φίλος ἀθανάτοισι,
κύρν᾽, ἀρετῆς δ᾽ ἄλλης οὐδεμιῆς ἔραμαι.
σὺν σοὶ κύρνε παθόντι κακῶς ἀνιώμεθα πάντες,
ἀλλά τοι ἀλλότριον κῆδος ἐφημέριον.
μηδὲν ἄγαν χαλεποῖσιν ἀσῶ φρένα, μηδ᾽ ἀγαθοῖσι
χαῖρ᾽, ἐπεὶ ἔς᾽ ἀνδρὸς πάντα φέρειν ἀγαθοῦ.
οὐδ᾽ ὀμόσαι χρὴ τοῦθ᾽, ὅτι μή ποτε χρῆμα τόδ᾽ ἔςαι,
θεοὶ καὶ γὰρ νεμεσῶσ᾽, οἷσιν ἔπεςι τέλος·
καὶ πρῆξαι μέν τοι τι· καὶ ἐκ κακοῦ ἐσθλὸν ἔγεντο,
καὶ κακὸν ἐξ ἀγαθοῦ. καί τε πενιχρὸς ἀνὴρ
αἶψα μάλ᾽ ἐπλούτησε, καὶ ὃς μάλα πολλὰ πέπαςαι,
ἐξαπίνης πάντ᾽ οὖν ὤλεσε νυκτὶ μιᾷ.
καὶ σώφρων ἥμαρτε, καὶ ἄφρονι πολλάκι δόξα
ἕσπετο, καὶ τιμῆς καὶ κακὸς ὢν ἔλαχεν.
εἰ μὲν χρήματ᾽ ἔχοιμι σιμωνίδη, οἷάπερ ᾔδειν,
οὐκ ἂν ἀνιῴμην τοῖς ἀγαθοῖσι συνών.
νῦν δέ με γιγνώσκοντα παρέρχεται. εἰμὶ δ᾽ ἄφωνος
χρημο-

καὶ χρυσὸς, καὶ γῆς πυροφόρου πεδία,
ἵπποι θ', ἡμίονοί τε, καὶ ᾧ τὰ δέοντα πάρεστι,
γαστρί τε, καὶ πλευραῖς, καὶ ποσὶν ἁβρὰ παθεῖν.
παιδός τ' ἠδὲ γυναικὸς, ὅταν δέ κε τῶν δ' ἀφίκηται
ὥρη, σὺν δ' ἥβη γίγνεται ἁρμόδιος,
ταῦτ' ἄφενος θνητοῖσι. τὰ γὰρ περιώσια πάντα
χρήματ' ἔχων οὐδεὶς ἔρχεται εἰς ἀΐδην.
οὐδ' ἂν ἄποινα διδοὺς θάνατον φύγοι, οὐδὲ βαρείας
νούσους, οὐδὲ κακὸν γῆρας ἐπερχόμενον.
Ζεῦ πάτερ, εἴθε γένοιτο θεοῖς φίλα, τοῖς μὲν ἀλιτροῖς
ὕβριν ἁδεῖν, καί σφιν τοῦτο γένοιτο φίλον,
θυμῷ σχέτλια ἔργα, μετὰ φρεσὶν ὅστις ἀπηνὴς
ἐργάζοιτο, θεῶν μηδὲν ὀπιζόμενος,
αὐτὸν ἔπειτα πάλιν τίσαι κακὰ, μηδ' ἔτ' ὀπίσσω
πατρὸς ἀτασθαλίη παισὶ γένοιτο κακόν.
παῖδες δ' οἵ τ' ἀδίκου πατρὸς τὰ δίκαια νοεῦντες
ποιοῦσι, κρονίδη, σὸν χόλον ἁζόμενοι,
ἐξ ἀρχῆς τὰ δίκαια μετ' ἀστοῖσιν φιλέοντες,
μή τιν' ὑπερβασίην ἀντιτίνειν πατέρων.
ταῦτ' εἴη μακάρεσσι θεοῖς φίλα. νῦν δ' ὁ μὲν ἔρδων
ἐκφεύγει, τὸ κακὸν δ' ἄλλος ἔπειτα φέρει.
καὶ τοῦτ' ἀθανάτων βασιλεῦ, πῶς ἐστι δίκαιον,
ἔργων ὅστις ἀνὴρ ἐκτὸς ἐὼν ἀδίκων,
μή τιν' ὑπερβασίην κατέχων, μήθ' ὅρκον ἀλιτρὸν,
ἀλλὰ δίκαιος ἐὼν, μὴ τὰ δίκαια παθεῖν;

τίς δὴ

τίς δὴ καὶ βροτὸς ἄλλος ὁρῶν πρὸς τοῦτον, ἔπειτα
ἅζοιτ' ἀθανάτους, καὶ τίνα θυμὸν ἔχων;
ὁππότ' ἀνὴρ ἄδικος, καὶ ἀτάσθαλος, οὔτέ τι ἀνδρὸς,
οὔτέ τι ἀθανάτων μῆνιν ἀλευάμενος,
ὑβρίζει πλούτῳ κεκορημένος· οἱ δὲ δίκαιοι
τρύχονται, χαλεπῇ τειρόμενοι πενίῃ,
ταῦτα μαθὼν φίλ' ἑταῖρε, δικαίως χρήματα ποιοῦ,
σώφρονα θυμὸν ἔχων ἐκτὸς ἀτασθαλίης,
αἰεὶ τῶν δ' ἐπέων μεμνημένος· ἐς δὲ τελευτὴν
αἰνήσεις, μύθῳ σώφρονι πειθόμενος.
Ζεὺς μὲν τῆσδε πόληος ὑπειρέχοι αἰθέρι ναίων
αἰεὶ δεξιτερὴν χεῖρ' ἐπ' ἀπημοσύνῃ,
ἄλλοι τ' ἀθάνατοι μάκαρες θεοὶ, αὐτὰρ Ἀπόλλων
ἀρθρώσαι γλῶσσαν, καὶ νόον ἡμέτερον.
φόρμιγγ' αὖ φθέγγοιθ' ἱερὸν μέλος, ἠδὲ καὶ αὐλός·
ἡμεῖς δὲ σπονδὰς θεοῖσιν ἀρεσάμενοι,
πίνωμεν, χαρίεντα μετ' ἀλλήλοισι λέγοντες,
μηδὲν τὸν Μήδων δειδιότες πόλεμον.
ὧδ' εἶναι, καὶ ἄμεινον, εὔφρονα θυμὸν ἔχοντας,
νόσφι μεριμνάων εὐφροσυνῶς διάγειν
τερπομένους, τῆλε δὲ κακὰς ἀπὸ κῆρας ἀμῦναι,
γῆράς τ' οὐλόμενον, καὶ θανάτοιο τέλος.
χρὴ μουσῶν θεράποντα, καὶ ἄγγελον, εἴ τι περισσὸν
εἰδείη σοφίης, μὴ φθονερὸν τελέθειν· [ποιεῖν·
ἀλλὰ τὰ μὲν μῶσθαι, τὰ δὲ δεικνύναι, ἄλλα δὲ

σιγῶ, γιγνώσκων ἡμετέρην δύναμιν.
πολλοῖς ἀνθρώποις γλώσσῃ θύραι οὐκ ἐπίκειν)
ἁρμόδιαι, καί σφιν πόλλ' ἀμέλητα μέλει.
πολλάκι γὰρ τὸ κακὸν κατακείμενον ἔνδον, ἄμεινον·
ἐσθλὸν δ' ἐξελθὸν λώϊον ἢ τὸ κακόν.
πάντων μὲν μὴ φῦναι ἐπιχθονίοισιν ἄριστον,
μήδ' ἐσιδεῖν αὐγὰς ὀξέος ἠελίου·
φύντα δ' ὅπως ὤκιστα πύλας ἀΐδαο περῆσαι,
καὶ κεῖσθαι πολλὴν γῆν ἐπαμησάμενον.
φῦσαι καὶ θρέψαι ῥᾷον βροτὸν, ἢ φρένας ἐσθλὰς
ἐνθέμεν, οὐδείς πω τοῦτό γ' ἐπεφράσατο,
ὅστις σώφρον' ἔθηκε τὸν ἄφρονα, καὶ κακὸν ἐσθλόν,
εἰ δ' ἀσκληπιάδαις τοῦτο ἔδωκε θεὸς,
ἰᾶσθαι κακότητα καὶ ἀτηρὰς φρένας ἀνδρῶν,
πολλοὺς ἂν μισθοὺς καὶ μεγάλους ἔφερον.
εἰ δ' ἦν ποιητόν τε καὶ ἔνθετον ἀνδρὶ νόημα,
οὔ ποτ' ἂν ἐξ ἀγαθοῦ πατρὸς ἔγεντο κακὸς,
πειθόμενος μύθοισι σαόφροσιν· ἀλλὰ διδάσκων
οὔποτε ποιήσεις τὸν κακὸν ἄνδρ' ἀγαθόν.
νήπιος, ὃς τὸν ἐμὸν μὲν ἔχει νόον ἐν φυλακῇσι,
τὸν δ' αὐτοῦ ἴδιον οὐδὲν ἐπιστρέφεται.
οὐδείς τοι πάντ' ἐστὶ πανόλβιος· ἀλλ' ὁ μὲν ἐσθλὸς
τολμᾷ ἔχειν τὸ κακὸν, κ' οὐκ ἐπίδηλος ὁμῶς.
δειλὸς δ' οὔτε κακοῖσιν ἐπίσταται, οὔτ' ἀγαθοῖσι
θυμὸν ἔχων μίμνειν. ἀθανάτων δὲ δόσεις

παντοῖαι θνητοῖσιν ἐπέρχοντ', ἀλλ' ἐπιτλῆναι
χρὴ δῶρ' ἀθανάτων, οἷα διδοῦσιν, ἔχειν.
εἴμ' ἐθέλεις πλύνειν, κεφαλῆς ἀμίαντον ἀπ' ἄκρης
αἰεὶ λευκὸν ὕδωρ ῥεύσεται ἡμετέρης.
εὑρήσεις δέ με πᾶσιν ἐφ' ἔργμασιν ὥσπερ ἄπεφθον
χρυσὸν, ἐρυθρὸν ἰδεῖν, τριβόμενον βασάνῳ·
τοῦ χροιῆς καθύπερθε μέλας οὐχ ἅπτεται ἰὸς,
οὐδ' εὐρὼς, αἰεὶ δ' ἄνθος ἔχει καθαρόν.
ἄνθρωπ', εἰ γνώμης ἔλαχες μέρος ὥσπερ ἀνοίης,
καὶ σώφρων οὕτως ὥσπερ ἄφρων ἐγένου,
πολλοῖς ἂν ζηλωτὸς ἐφαίνεο τῶνδε πολιτῶν,
οὕτως ὥσπερ νῦν οὐδενὸς ἄξιος εἶ.
οὔτοι σύμφορόν ἐστι γυνὴ νέα ἀνδρὶ γέροντι,
οὐ γὰρ πηδαλίῳ πείθεται ὡς ἄκατος,
οὐδ' ἄγκυραν ἔχουσιν, ἀπορρήξασα δὲ δεσμὰ
πολλάκις ἐκ νυκτῶν ἄλλον ἔχει λιμένα.
μή ποτ' ἐπ' ἀπρήκτοισι νόον γ' ἔχε, μηδὲ μενοίνα
χρήμασι, τῶν ἄνυσις γίγνεται οὐδεμία.
εὐμαρέως τοι χρῆμα θεοὶ δόσαν, οὔτε τι δειλὸν,
οὔτ' ἀγαθὸν, χαλεπῷ δ' ἔργματι κῦδος ἔχει.
ἀμφ' ἀρετῇ τρίβου, καί σοι τὰ δίκαια φίλ' ἔστω,
μηδέ σε νικάτω κέρδος ὅτ' αἰσχρὸν ἔοι.
μηδένα τῶνδ' ἀέκοντα μένειν κατέρυκε παρ' ἡμῖν,
μηδὲ θύραζε κέλευ' οὐκ ἐθέλοντ' ἰέναι.
μηδ' εὕδοντ' ἐπέγειρε Σιμωνίδη, ὅν τινα ἡμῶν

θωρηχθέντ' οἴνῳ μαλθακὸς ὕπνος ἕλοι.
μηδὲ τὸν ἀγρυπνέοντα κέλευ' ἀέκοντα καθεύδειν·
πᾶν γὰρ ἀναγκαῖον χρῆμ' ἀνιηρὸν ἔφυ.
τῷ πίνειν δ' ἐθέλοντι παρασταδὸν οἰνοχοείτω,
οὐ πάσας νύκτας γίγνεται ἁβρὰ παθεῖν.
αὐτὰρ ἐγὼ, μέτρον γὰρ ἔχω μελιηδέος οἴνου,
ὕπνου λυσικάκου μνήσομαι οἴκαδ' ἰών.
δείξω δ' ὡς οἶνος χαριέστατος ἀνδρὶ πεπόσθαι,
οὔτέ τι γὰρ νήφω, οὔτε λίην μεθύω.
ὃς δ' ἂν ὑπερβάλλῃ πόσιος μέτρον, οὐκ ἔτι κεῖνος
τῆς αὐτοῦ γλώσσης καρτερὸς, οὔτε νόου.
μυθεῖται δ' ἀπάλαμνα τὰ νήφοσ' εἴδεται αἰσχρὰ,
αἰδεῖται δ' ἔρδων οὐδὲν ὅταν μεθύῃ,
τὸ πρὶν ἐὼν σώφρων, τότε νήπιος· ἀλλὰ σὺ ταῦτα
γιγνώσκων μὴ πῖν' οἶνον ὑπερβολάδην.
ἀλλ' ἢ πρὶν μεθύειν ὑπανίστασο, μή σε βιάσθω
γαστὴρ, ὥστε κακὸν λάτριν ἐφημέριον.
ἢ παρεὼν μὴ πῖνε. σὺ δ' ἔχες τοῦτο μάταιον
κωτίλλεις αἰεὶ, τοὔνεκά τοι μεθύεις.
ἡ μὲν γὰρ φέρεται φιλοτήσιος, ἡ δὲ πρόκειται,
τὴν δὲ θεοῖς σπένδεις, τὴν δ' ἐπὶ χειρὸς ἔχεις.
ἀρνεῖσθαι δ' οὐκ οἶδας, ἀνίκητος δὲ οὗτος,
ὃς πολλὰς πίνων μή τι μάταιον ἐρεῖ.
ὑμεῖς δ' εὖ μυθεῖσθε παρὰ κρητῆρι μένοντες
ἀλλήλων ἔριδας δὴν ἀπερυκόμενοι,

εἰς τὸ μέσον φωνεῦντες ὁμῶς ἑνὶ καὶ συνάπασι,
χ' οὕτως συμπόσιον γίγνεται οὐκ ἄχαρι.
ἄφρονος ἀνδρὸς ὁμῶς καὶ σώφρονος οἶνος, ὅταν δὴ
πίνεθ' ὑπὲρ τὸ μέτρον, κοῦφον ἔθηκε νόον.
ἐν πυρὶ μὲν χρυσόν τε καὶ ἄργυρον ἴδριες ἄνδρες
γιγνώσκουσ', ἀνδρὸς δ' οἶνος ἔδειξε νόον·
καὶ μάλα περ πινυτοῦ, τὸν ὑπὲρ μέτρον ἤρατο πίνων,
ὥστε καταισχύναι καὶ πρὶν ἐόντα σοφόν.
οἰνοβαρῶ κεφαλὴν ὀνομάκριτε, καί με βιᾶται
οἶνος, ἀτὰρ γνώμης οὐκ ἔτ' ἐγὼ ταμίης
ἡμετέρης. τὸ δὲ δῶμα περιτρέχει, ἀλλάγ' ἀναστὰς
πειρηθῶ, μή πως καὶ πόδας οἶνος ἔχει,
καὶ νόον ἐν στήθεσσι· δέδοικα δὲ μή τι μάταιον
ἔρξω θωρηχθεὶς, καὶ μέγ' ὄνειδος ἔχω.
οἶνος πινόμενος πουλὺς κακός· ἢν δέ τις αὐτὸν
πίνῃ ἐπισταμένως, οὐ κακὸν, ἀλλ' ἀγαθόν.
ἦλθες δὴ κλεάριστε βαθὺν διὰ πόντον ἀνύσας,
ἐνθάδ' ἐπ' οὐδὲν ἔχοντ' ὦ τάλαν οὐδὲν ἔχων.
νηός τοι πλευρῇσιν ὑπὸ ζυγὰ θήσομεν ἡμεῖς,
κλεάριστ', οἷ' ἔχομεν, χ' οἷα διδοῦσι θεοί.
τῶν δ' ὄντων τὰ ἄριστα παρέξομεν, ἢν δέ τις ἔλθῃ
σεῦ φίλος ὤν, κατάκεισ' ὡς φιλότητος ἔχεις.
οὔτέ τι τῶν ὄντων ἀποθήσομαι, οὔτέ τι μεῖζον
σῆς ἕνεκα ξενίης ἄλλοθεν οἰσόμεθα.
ἢν δέ τις εἰρωτᾷ τὸν ἐμὸν βίον, ὧδέ οἱ εἰπεῖν,

ὡς δ' εὖ μὲν, χαλεπῶς· ὡς χαλεπῶς δὲ, μάλ' εὖ.
ὥσθ' ἕνα μὲν ξεῖνον παρὰ ὤϊον οὐκ ἀπολείπειν,
ξείνια δὲ πλέον' ἔς' οὐ δυνατὸς παρέχειν.
οὔ σε μάτην, ὦ πλοῦτε, βροτοὶ τιμῶσι μάλιστα,
ἦ γὰρ ῥηϊδίως τὴν κακότητα φέρεις.
καὶ γάρ τοι πλοῦτον μὲν ἔχειν ἀγαθοῖσιν ἔοικεν,
ἡ πενίη δὲ κακῷ σύμφορος ἀνδρὶ φέρειν.
οἴ μοι ἐγὼν ἥβης καὶ γήραος οὐλομένοιο,
τοῦ μὲν ἐπερχομένου, τῆς δ' ἀπανισαμένης.
οὔτε τινα προὔδωκα φίλον καὶ πιςὸν ἑταῖρον,
οὔτ' ἐν ἐμῇ ψυχῇ δούλιον οὐδὲν ἔνι.
αἰεί μοι φίλον ἦτορ ἰαίνεται, ὁππότ' ἀκούσω
αὐλῶν φθεγγομένων ἱμερόεσσαν ὄπα.
χαίρω δ' εὖ πίνων καὶ ὑπ' αὐλητῆρος ἀκούων,
χαίρω δ' εὔφθογγον χερσὶ λύρην ὀχέων.
οὔ ποτε δουλείη κεφαλὴ εὐθεῖα πέφυκεν,
ἀλλ' αἰεὶ σκολιὴ, καὐχένα λοξὸν ἔχει.
οὔτε γὰρ ἐκ σκίλλης ῥόδα φύεται, οὐθ' ὑάκινθος,
οὐδέ ποτ' ἐκ δούλης τέκνον ἐλεύθεριον.
οὔ τις ἀνὴρ φίλε κύρνε πέδας χαλκεύεται αὐτῷ,
εἰ μὴ ἐμὴν γνώμην ἐξαπατῶσι θεοί.
δειμαίνω μὴ τήνδε πόλιν πολυπαίδη ὕβρις,
ἥπερ κενταύρους ὠμοφάγους, ὀλέσῃ.
χρή με παρὰ σάθμην καὶ γνώμην τήνδε δικάσαι
κύρνε δίκην, ἶσον τ' ἀμφοτέροισι δόμεν,

μάντεσιν,

μάντεσιν, οἰωνοῖς τε, καὶ αἰθομένοις ἱεροῖσιν,
ὄφρα μὴ ἀμπλακίης αἰσχρὸν ὄνειδος ἔχω.
μηδένα πω κακότητι βιάζεο, τῷ δὲ δικαίῳ
τῆς εὐεργεσίης οὐδὲν ἀρειότερον.
ἄγγελος ἄφθογγος πόλεμον πολύδακρυν ἐγείρει
κύρν', ἀπὸ τηλαυγέος φαινόμενος σκοπιῆς.
ἀλλ' ἵπποις ἔμβαλλε τανυπτερύγεσσι χαλινούς,
δηΐων γάρ σφ' ἀνδρῶν ἀντιάσειν δοκέω.
οὐ πολλὸν τὸ μεσηγὺ διαπρήξουσι κελεύθου,
εἰ μὴ ἐμὴν γνώμην ἐξαπατῶσι θεοί.
χρὴ τολμᾶν χαλεποῖσιν ἐν ἄλγεσι κείμενον ἄνδρα,
πρός τε θεῶν αἰτεῖν ἔκλυσιν ἀθανάτων.
φράζεο· κίνδυνός τοι ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς.
ἄλλοτε πόλλ' ἕξεις, ἄλλοτε παυρότερα.
ὥστε σὲ μήτε λίην ἀφνεὸν κτεάτεσσι γενέσθαι,
μήτε σέ γ' ἐς πολλὴν χρημοσύνην ἐλάσαι.
εἴη μοι τὰ μὲν αὐτὸν ἔχειν, τὰ δὲ πόλλ' ἐπιδοῦναι·
χρήματα τῶν ἐχθρῶν τοῖσι φίλοισιν ἔχειν.
κεκλῆσθαι δ' ἐς δαῖτα, παρέζεσθαι δὲ παρ' ἐσθλὸν
ἄνδρα χρεὼν σοφίην πᾶσαν ἐπιστάμενον.
τοῦ συνιεῖν ὁπότ' ἄν τι λέγῃ σοφόν, ὄφρα διδαχθῇς,
καὶ τοῦτ' εἰς οἶκον κέρδος ἔχων ἀπίῃς.
ἥβῃ τερπόμενος παίζω, δηρὸν γὰρ ἔνερθεν
γῆς, ὀλέσας ψυχὴν κείσομαι, ὥστε λίθος
ἄφθογγος, λείψω δ' ἐρατὸν φάος ἠελίοιο,

ἔμπης δ' ἐσθλὸς ἐὼν ὄψομαι οὐδὲν ἔτι.
δόξα μὲν ἀνθρώποισι κακὸν μέγα, πεῖρα δ' ἄριστον·
πολλοὶ ἀπείρητοι δόξαν ἔχουσ' ἀγαθῶν.
εὖ ἔρδων, εὖ πρᾶττε· τί κ' ἄγγελον ἄλλον ἰάλλοις;
τῆς εὐεργεσίης ῥηδίη ἀγγελίη.
οἵ με φίλοι προδιδοῦσιν, ἐπεὶ τόν γ' ἐχθρὸν ἀλεῦμαι,
ὥστε κυβερνήτης χοιράδας εἰναλίας.
ῥήδιον ἐξ ἀγαθοῦ θεῖναι κακὸν, ἢ κ κακοῦ ἐσθλὸν,
μή με δίδασκ'· οὔτοι τηλίκος εἰμὶ μαθεῖν.
ἐχθαίρω κακὸν ἄνδρα, καλυψαμένη δὲ πάρειμι
μικρῆς ὄρνιθος κοῦφον ἔχουσα νόον.
ἐχθαίρω δὲ γυναῖκα περίδρομον, ἄνδρα τε μάργον,
ὃς τὴν ἀλλοτρίην βούλετ' ἄρουραν ἀροῦν.
ἀλλὰ τὰ μὲν προβέβηκεν, ἀμήχαν' ἔτ' ἐστὶ γενέσθαι
ἔργα, τὰ δ' ἐξοπίσω τῇ φυλακῇ μελέτω.
πᾶσίν τοι κίνδυνος ἐφ' ἔργμασιν, οὐδέ τις οἶδε
ποῖ σχήσειν μέλλει, πρήγματος ἀρχομένου.
ἀλλ' ὁ μὲν εὐδοκιμεῖν πειρώμενος, οὐ προνοήσας
εἰς μεγάλην ἄτην καὶ χαλεπὴν ἔπεσε.
τῷ δὲ καλῶς ποιεῦντι θεὸς περὶ πάντα τίθησι
συντυχίην ἀγαθὴν, ἔκλυσιν ἀφροσύνης.
τολμᾶν χρὴ τὰ διδοῦσι θεοὶ θνητοῖσι βροτοῖσι,
ῥηιδίως δὲ φέρειν ἀμφοτέρων τὸ λάχος.
μήτε κακοῖσι νοσῶν λυπεῦ φρένα, μήτ' ἀγαθοῖσι
τερφθῇς ἐξαπίνης, πρὶν τέλος ἄκρον ἰδεῖν.

ἀνθρώπ',

ἀνθρώπῳ, ἀλλήλοισιν ἀπόπροθεν ὦ μὲν ἑταῖροι·
πλὴν πλούτου, παντὸς χρήματός ἐστι κόρος.
δὴν δὴ καὶ φίλοι ὦμεν, ἀτάρ τ' ἄλλοισιν ὁμίλει
ἀνδράσιν, οἳ τὸν σὸν μᾶλλον ἴσασι νόον·
οὔ μ' ἔλαθες φοιτῶν καθ' ἁμαξιτὸν, ἣν ἄρα καὶ πρὶν
ἠλάστρεις, κλέπτων ἡμετέρην φιλίην.
ἔρρε θεοῖσίν τ' ἐχθρὲ, καὶ ἀνθρώποισιν ἄπιστε,
ψυχρὸν ὃς ἐν κόλπῳ ποικίλον εἶχες ὄφιν.
Τοιάδε καὶ μάγνητας ἀπώλεσεν ἔργα καὶ ὕβρις,
οἷα τὰ νῦν ἱερὴν τήνδε πόλιν κατέχει.
πολλῷ τοι πλέονας λιμοῦ κόρος ὤλεσεν ἤδη
ἄνδρας, ὅσοι μοίρης πλεῖον ἔχειν ἔθελον.
ἀρχῇ ἐπὶ ψεύδους μικρὴ χάρις, ἐς δὲ τελευτὴν
αἰσχρὸν δὴ κέρδος, καὶ κακὸν ἀμφότερον
γίγνεται· οὐδέ τι καλὸν ὅτῳ ψεῦδος προσομαρτῇ
ἀνδρὶ, κἂν ἐξέλθῃ πρῶτον ἀπὸ στόματος.
οὐ χαλεπὸν ψέξαι τὸν πλησίον, οὐδὲ κεν αὐτὸν
αἰνῆσαι, δειλοῖς ἀνδράσι ταῦτα μέλει.
σιγᾶν δ' οὐκ ἐθέλουσι κακοὶ, κακὰ λεσχάζοντες,
οἱ δ' ἀγαθοὶ πάντων μέτρον ἴσασιν ἔχειν.
οὐδένα παμπήδην ἀγαθὸν καὶ μέτριον ἄνδρα
τῶν νῦν ἀνθρώπων ἠέλιος καθορᾷ.
οὔτι μάλ' ἀνθρώποις καταθύμια πάντα τελεῖται·
πολλῷ γὰρ θνητῶν κρέσσονες ἀθάνατοι.
πόλλ' ἐν ἀμηχανίῃσι κυλίνδομαι ἀχνύμενος κῆρ,

ἄκρην

ἄκρην γὰρ πενίην οὐχ ὑπέδρα μόμην.
πᾶς τις πλούσιον ἄνδρα τίει, ἀτίει δὲ πενιχρόν·
πᾶσιν δ' ἀνθρώποις αὐτὸς ἔνεστι νόος.
παντοῖαι κακότητες ἐν ἀνθρώποισιν ἔασι,
παντοῖαι δ' ἀρεταὶ, καὶ βιότου παλάμαι.
ἀργαλέον φρονέοντα παρ' ἄφροσι πόλλ' ἀγορεύειν,
καὶ σιγᾶν αἰεὶ, τοῦτο γὰρ οὐ δυνατόν.
αἰσχρόν τοι μεθύοντα παρ' ἀνδράσι νήφοντ' εἶναι,
αἰσχρὸν δ' εἰ νήφων παρ' μεθύουσι μένη.
ἥβη καὶ νεότης ἐπικουφίζει νόον ἀνδρὸς,
πολλῶν δ' ἐξαίρει θυμὸν ἐς ἀμπλακίην.
ᾧπερ μὴ θυμοῦ κρέσσων νόος, αἰὲν ἐν ἄταις
κύρνε τι, καὶ μεγάλαις κεῖται ἐν ἀμπλακίαις.
βουλεύου δὶς καὶ τρὶς, ὅτοι κ' ἐπὶ τὸν νόον ἔλθῃ·
ἀτηρὸς γάρ τοι λάβρος ἀνὴρ τελέθει.
ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς ἕπεται γνώμη τε καὶ αἰδὼς,
οὐ νῦν μὲν πολλοῖς, ἀτρεκέως δ' ὀλίγοις.
ἐλπὶς καὶ κίνδυνος ἐν ἀνθρώποισιν ὅμοιοι,
οὗτοι γὰρ χαλεποὶ δαίμονες ἀμφότεροι.
πολλάκι παρ' δόξαν τε καὶ ἐλπίδα γίγνεται εὑρεῖν
ἔργ' ἀνδρῶν, βουλαῖς δ' οὐκ ἐπέγεντο τέλος.
οὔτοι κήδει ὁ εἷς, οὔτ' εὔνουν, οὔτε τὸν ἐχθρὸν,
εἰ μὴ σπουδαίου πρήγματος ἀντιτύχοις.
πολλοὶ παρ' κρητῆρι φίλοι γίγνονται ἑταῖροι,
ἐν δὲ σπουδαίῳ πρήγματι παυρότεροι.

παύρους κηδεμόνας πιστοὺς δ' εὕροις κεν ἑταίρους,
κείμενος ἐν μεγάλῃ θυμοῦ ἀμηχανίῃ.
ἤδη νῦν αἰδὼς μὲν ἐν ἀνθρώποισιν ὄλωλεν,
αὐτὰρ ἀναιδείη γαῖαν ἐπιστρέφεται.
ὦ δειλὴ πενίη, τί ἐμοῖσι καθημένη ὤμοις
σῶμα καταισχύνεις, καὶ νόον ἡμέτερον;
αἰσχρὰ δέ μ' οὐκ ἐθέλοντα βίῃ, καὶ πολλὰ διδάσκεις,
ἐσθλὰ παρ' ἀνθρώπων καὶ καλ' ἐπιστάμενον;
εὐδαίμων εἴην καὶ θεοῖς φίλος ἀθανάτοισι,
κύρν', ἀρετῆς δ' ἄλλης οὐδεμιῆς ἔραμαι.
σὺν σοὶ κύρνε παθόντι κακῶς ἀνιώμεθα πάντες,
ἀλλά τοι ἀλλότριον κῆδος ἐφημέριον.
μηδὲν ἄγαν χαλεποῖσιν ἀσῶ φρένα, μηδ' ἀγαθοῖσι
χαῖρ', ἐπεὶ ἔστ' ἀνδρὸς πάντα φέρειν ἀγαθοῦ.
οὐδ' ὀμόσαι χρὴ τοῦθ', ὅτι μή ποτε χρῆμα τόδ' ἔσται,
θεοὶ καὶ γὰρ νεμεσῶσ', οἷσιν ἔπεστι τέλος·
καὶ πρῆξαι μέν τοι τι· καὶ ἐκ κακοῦ ἐσθλὸν ἔγεντο,
καὶ κακὸν ἐξ ἀγαθοῦ. καί τε πενιχρὸς ἀνὴρ
αἶψα μάλ' ἐπλούτησε, καὶ ὃς μάλα πολλὰ πέπασται,
ἐξαπίνης πάντ' οὖν ὤλεσε νυκτὶ μιᾷ.
καὶ σώφρων ἥμαρτε, καὶ ἄφρονι πολλάκι δόξα
ἕσπετο, καὶ τιμῆς καὶ κακὸς ὢν ἔλαχεν.
εἰ μὲν χρήματ' ἔχοιμι σιμωνίδη, οἷάπερ ᾔδειν,
οὐκ ἂν ἀνιῴμην τοῖς ἀγαθοῖσι συνών.
νῦν δέ με γιγνώσκοντα παρέρχεται. εἰμὶ δ' ἄφωνος

χρημοσύνη, πολλῶν γνοὺς ἂν ἄμεινον ἔτι.
οὕνεκα νῦν φερόμεσθα καθ' ἱστία λευκὰ βαλόντες,
μηλίου ἐκ πόντου, νύκτα διὰ δνοφερήν.
ἀντλεῖν δ' οὐκ ἐθέλουσιν, ὑπερβάλλει δὲ θάλασσα
ἀμφοτέρων τοίχων, ἦ μάλα τις χαλεπῶς
σώζετ'. οἱ δ' εὕδουσι, κυβερνήτην μὲν ἔπαυσαν
ἐσθλόν γ', ὅς φυλακὴν εἶχεν ἐπισταμένως.
χρήματα δ' ἁρπάζουσι βίῃ, κόσμος δ' ἀπόλωλε·
δασμὸς δ' οὐκ ἔτ' ἴσος γίγνεται εἰς τὸ μέσον.
φορτηγοὶ δ' ἄρχουσι, κακοὶ δ' ἀγαθῶν καθύπερθε,
δειμαίνω μήπως ναῦν κατὰ κῦμα πίῃ.
ταῦτά μοι ᾐνίχθω κεκρυμμένα τοῖς ἀγαθοῖσι,
γινώσκοι δ' ἄν τις καὶ κακὸν, ἂν σοφὸς ᾖ.
πολλοὶ πλοῦτον ἔχουσιν ἀΐδριες, οἱ δὲ τὰ καλὰ
ζητοῦσιν χαλεπῇ τειρόμενοι πενίῃ.
ἔρδειν δ' ἀμφοτέροισιν ἀμηχανίη παράκειται·
εἴργει γὰρ τοὺς μὲν χρήματα, τοὺς δὲ νόος.
οὐκ ἔστι θνητοῖσι πρὸς ἀθανάτους μαχέσασθαι,
οὐδὲ δίκην εἰπεῖν, οὐδενὶ τοῦτο θέμις.
οὐ χρὴ ποιμαίνειν ὅ,τι μὴ ποιμαντέον εἴη
οὐδ' ἔρδειν ὅ,τι μὴ λῷον ἦ τελέσαι.
χαίρων εὖ τελέσειας ὁδὸν μεγάλου διὰ πόντου,
καί σε ποσειδάων χάρμα φίλοις ἀγάγοι.
πολλούς τοι κόρος ἄνδρας ἀπώλεσεν ἀφρονέοντας.
γνῶναι γὰρ χαλεπὸν μέτρον, ὅτ' ἐσθλὰ παρῇ.
οὐ δυνά-

οὐ δύναμαί σοι θυμὲ παρασχεῖν ἄρμενα πάντα·
τέτλαθι, τῶν δὲ καλῶν οὔτι σὺ μοῦνος ἐρᾷς.
εὖ μὲν ἔχοντος ἐμοῦ, πολλοὶ φίλοι. ἢν δέ τι δεινὸν
ἐγκύρσῃ, παῦροι πιστὸν ἔχουσι νόον.
πλήθει δ' ἀνθρώπων ἀρετὴ μία γίγνεται ἥδε,
πλουτεῖν· τῶν δ' ἄλλων οὐδὲν ἄρ' ἦν ὄφελος.
οὐδ' ἢν σωφροσύνην μὲν ἔχοις ῥαδαμάνθυος αὐτοῦ,
πλείονα δ' εἰδείης αἰολίδου σισύφου·
ὅστε καὶ ἐξ ἀΐδεω πολυϊδρίῃσιν ἀνῆλθεν,
πείσας περσεφόνην αἱμυλίοισι λόγοις,
ἥτε βροτοῖς παρέχει λήθην, βλάπτουσα νόημα.
ἄλλος δ' οὔπω τις τοῦτό γ' ἐπεφράσατο,
ὅν τινα δὴ θανάτοιο μέλαν νέφος ἀμφικαλύψοι,
ἔλθοι δ' ἐς κρυερὸν χῶρον ἀποφθιμένων,
κυανέας τε πύλας παραμείψεται, αἵτε θανόντων
ψυχὰς εἴργουσιν, καίπερ ἀναινομένας.
ἀλλ' ἄρα κἀκεῖθεν σίσυφος πάλιν ἤλυθεν ἥρως
ἐς φάος ἠελίου σφῇσι πολυφροσύναις.
οὐδ' εἰ ψεύδεα μὲν ποιοῖς ἐτύμοισιν ὁμοῖα,
γλῶσσαν ἔχων ἀγαθὴν νέστορος ἀντιθέου·
ὠκύτερος δ' εἴησθα πόδας ταχεῶν ἁρπυιῶν,
καὶ παίδων βορέου, τῶν ἄφαρ εἰσὶ πόδες.
ἀλλά γε χρὴ πάντας γνώμην ταύτην καταθέσθαι,
ὡς πλοῦτος πλείστην πᾶσιν ἔχει δύναμιν.
ἶσόν τι πλουτοῦσιν, ὅσοις πολὺς ἄργυρός ἐστι,

καὶ χρυσὸς, καὶ γῆς πυροφόρου πεδία,
ἵπποι θ', ἡμίονοί τε, καὶ ᾧ τὰ δέοντα πάρεστι,
γαστρί τε, καὶ πλευραῖς, καὶ ποσὶν ἁβρὰ παθεῖν.
παιδός τ' ἠδὲ γυναικὸς, ὅταν δέ κε τῶν δ' ἀφίκηται
ὥρη, σὺν δ' ἥβη γίγνεται ἁρμόδιος,
ταῦτ' ἄφενος θνητοῖσι. τὰ γὰρ περιώσια πάντα
χρήματ' ἔχων οὐδεὶς ἔρχεται εἰς ἀΐδην.
οὐδ' ἂν ἄποινα διδοὺς θάνατον φύγοι, οὐδὲ βαρείας
νούσους, οὐδὲ κακὸν γῆρας ἐπερχόμενον.
Ζεῦ πάτερ, εἴτε γένοιτο θεοῖς φίλα, τοῖς μὲν ἀλιτροῖς
ὕβριν ἁδεῖν, καί σφιν τοῦτο γένοιτο φίλον,
θυμῷ σχέτλια ἔργα, μετὰ φρεσὶν ὅστις ἀπηνὴς
ἐργάζοιτο, θεῶν μηδὲν ὀπιζόμενος,
αὐτὸν ἔπειτα πάλιν τίσαι κακὰ, μηδέτ' ὀπίσω
πατρὸς ἀτασθαλίη παισὶ γένοιτο κακόν.
παῖδες δ' οἵ τ' ἀδίκου πατρὸς τὰ δίκαια νοεῦντες
ποιῶσι, κρονίδη, σὸν χόλον ἁζόμενοι,
ἐξ ἀρχῆς τὰ δίκαια μετ' ἀστοῖσιν φιλέοντες,
μήτιν' ὑπερβασίην ἀντιτίνειν πατέρων.
ταῦτ' εἴη μακάρεσσι θεοῖς φίλα. νῦν δ' ὁ μὲν ἔρδων
ἐκφεύγει, τὸ κακὸν δ' ἄλλος ἔπειτα φέρει.
καὶ τοῦτ' ἀθανάτων βασιλεῦ, πῶς ἐστὶ δίκαιον,
ἔργων ὅστις ἀνὴρ ἐκτὸς ἐὼν ἀδίκων,
μή τιν' ὑπερβασίην κατέχων, μήθ' ὅρκον ἀλιτρὸν,
ἀλλὰ δίκαιος ἐὼν, μὴ τὰ δίκαια παθεῖν;

τίς δὴ

τίς δὴ καὶ βροτὸς ἄλλος ὁρῶν πρὸς τοῦτον, ἔπειτα
ἅζοιτ' ἀθανάτους, καὶ τίνα θυμὸν ἔχων;
ὁππότ' ἀνὴρ ἄδικος, καὶ ἀτάσθαλος, οὔτέ τι ἀνδρὸς,
οὔτέ τι ἀθανάτων μῆνιν ἀλευάμενος,
ὑβρίζει πλούτῳ κεκορημένος· οἱ δὲ δίκαιοι
τρύχονται, χαλεπῇ τειρόμενοι πενίῃ,
ταῦτα μαθὼν φίλ' ἑταῖρε, δικαίως χρήματα ποιοῦ,
σώφρονα θυμὸν ἔχων ἐκτὸς ἀτασθαλίης,
αἰεὶ τῶν δ' ἐπέων μεμνημένος· ἐς δὲ τελευτὴν
αἰνήσεις, μύθῳ σώφρονι πειθόμενος.
Ζεὺς μὲν τῆσδε πόληος ὑπειρέχοι αἰθέρι ναίων
αἰεὶ δεξιτερὴν χεῖρ' ἐπ' ἀπημοσύνῃ,
ἄλλοι τ' ἀθάνατοι μάκαρες θεοὶ, αὐτὰρ Ἀπόλλων
ὀρθώσαι γλῶσσαν, καὶ νόον ἡμέτερον.
φόρμιγγ' αὖ φθέγγοιθ' ἱερὸν μέλος, ἠδὲ καὶ αὐλός·
ἡμεῖς δὲ σπονδὰς θεοῖσιν ἀρεσάμενοι,
πίνωμεν, χαρίεντα μετ' ἀλλήλοισι λέγοντες,
μηδὲν τὸν Μήδων δειδιότες πόλεμον.
ὧδ' εἶναι, καὶ ἄμεινον, εὔφρονα θυμὸν ἔχοντας,
νόσφι μεριμνάων εὐφροσυνῶς διάγειν
τερπομένους, τηλοῦ δὲ κακὰς ἀπὸ κῆρας ἀμῦναι,
γῆράς τ' οὐλόμενον, καὶ θανάτοιο τέλος.
χρὴ μουσῶν θεράποντα, καὶ ἄγγελον, εἴ τι περισσὸν
εἰδείη σοφίης, μὴ φθονερὸν τελέθειν· [ποιεῖν·
ἀλλὰ τὰ μὲν μῶσθαι, τὰ δὲ δεικνύναι, ἄλλα δὲ

 τί σφιν

τί σφιν χρήσηται μοῦνος ἐπιστάμενος;
φοῖβε ἄναξ, αὐτὸς μὲν ἐπύργωσας πόλιν ἄκρην,
ἀλκαθόῳ πέλοπος παιδὶ χαριζόμενος.
αὐτὸς δὲ στρατὸν ὑβριστὴν μήδων ἀπέρυκε
τῆσδε πόλευς, ἵνα σοι λαοὶ ἐν εὐφροσύνῃ,
ἦρος ἐπερχομένου κλειτὰς πέμπωσ' ἑκατόμβας,
τερπόμενοι κιθάρῃ, καὶ ἐρατῇ θαλίῃ,
παιάνων τε χοροῖς, ἰαχαῖσί τε, σὸν περὶ βωμόν·
ἦ γὰρ ἔγωγε δέδοικ' ἀφραδίην ἐσορῶν,
καὶ στάσιν ἑλλήνων λαοφθόρον· ἀλλὰ σὺ φοῖβε
ἵλαος ἡμετέρην τήνδε φύλασσε πόλιν.
ἦλθον μὲν γὰρ ἔγωγε καὶ εἰς σικελήν ποτε γαῖαν,
ἦλθον δ' εὐβοίης ἀμπελόεν πεδίον,
σπάρτην τ' εὐρώτα δονακοτρόφου ἀγλαὸν ἄστυ,
καί μ' ἐφίλευν προφρόνως πάντες ἐπερχόμενον·
ἀλλ' οὔτις μοι τέρψις ἐπὶ φρένας ἦλθεν ἐκείνων·
οὕτως οὐδὲν ἄρ' ἦν φίλτερον ἄλλο πάτρης.
μήποτέ μοι μελέδημα νεώτερον ἄλλο φανείη,
ἀντ' ἐρατῆς σοφίης· ἀλλὰ τόδ' αἰὲν ἔχων,
τέρποιμι φόρμιγγι, καὶ ὀρχηθμῷ, καὶ ἀοιδῇ,
καὶ μετὰ τῶν ἀγαθῶν ἐσθλὸν ἔχοιμι νόον.
μήτε τινὰ ξεῖνον, δηλεύμενος ἔργμασι λυγροῖς,
μήτε τιν' ἐνδήμων· ἀλλὰ δίκαιος ἐών,
τὴν σαυτοῦ φρένα τέρπε· δυσηλεγέων δὲ πολιτῶν
ἄλλος τίς σε κακῶς, ἄλλος ἄμεινον ἐρεῖ.

τοὺς

τοὺς ἀγαθοὺς ἄλλος μάλα μέμφεται, ἄλλος ἐπαινεῖ.
τῶν δὲ κακῶν μνήμη γίγνεται οὐδεμία.
ἀνθρώπων δ' ἄψεκτος ἐπὶ χθονὶ γίγνεται οὐδείς.
ἀλλ' ὡς λώϊον· οὗ μὴ πλεόνεσσι μέλει.
οὐδεὶς ἀνθρώπων οὔτ' ἔσσεται, οὔτε πέφυκεν,
ὅστις πᾶσιν ἁδὼν δύσεται εἰς ἀΐδου.
οὐδὲ γὰρ, ὃς θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀνάσσει,
Ζεὺς κρονίδης, θνητοῖς πᾶσιν ἁδεῖν δύναται.
τόρνου, καὶ στάθμης, καὶ γνώμονος ἄνδρα θεωρὸν
εὐθύτερον χρή μιν κύρνε φυλασσέμεναι,
ᾧ τινί κεν πυθῶνι θεὸς χρήσας ἱέρεια,
ὀμφὴν σημήνῃ πίονος ἐξ ἀδύτου·
οὔτέ τι γὰρ προσθεὶς, οὐδέν κέ τι φάρμακον εὕροις,
οὔτ' ἀφελὼν, πρὸς θεῶν ἀμπλακίην προφύγοις.
χρῆμ' ἔπαθον θανάτου μὲν ἀεικέος οὔτι κάκιον,
τῶν δ' ἄλλων πάντων κύρν' ἀνιηρότατον.
οἵ με φίλοι προὔδωκαν, ἐγὼ δ' ἐχθροῖσι πελασθεὶς
εἰδήσω καὶ τῶν, ὅντιν' ἔχουσι νόον.
βοῦς μοι ἐπὶ γλώσσης κρατερῷ ποδὶ λὰξ ἐπιβαίνων
ἴσχει κωτίλλειν, καίπερ ἐπιστάμενον.
κύρν' ἔμπης δ' ὅ, τι μοῖρα παθεῖν, οὐκ ἔσθ' ὑπαλύξαι·
ὅττι δὲ μοῖρα παθεῖν, οὔτι δέδοικα παθεῖν.
ἐς πολὺ ἄρρηκτον κακὸν ἥκομεν, ἔνθα μάλιστα
κύρνε σὺν ἀμφοτέρους μοῖρα λάβοι θανάτου.
οἵδ' ὑπογηράσκοντας ἀτιμάζουσι τοκῆας,

τούτων τοι, Κύρνε, χώρη κύρν' ὀλίγη πέλεται.
μήτε τιν' αὖξε τύραννον ἐπ' ἐλπίσι κέρδεος εἴκων,
μήτε κτεῖνε, θεῶν ὅρκια συνθέμενος.
πῶς ἡμῖν τέτληκεν ὑπ' αὐλητῆρος ἀείδειν
θυμός; γῆς δ' οὖρος φαίνεται ἐξ ἀγορῆς,
ἥτε τρέφει καρποῖσιν ἐν εἰλαπίναις φορέοντας
ξανθῇσίν τε κόμαις πορφυρέους στεφάνους.
ἀλλ' ἄγε δὴ Σκύθα, κεῖρε κόμην, ἀπόπαυε δὲ κωμον,
πένθει δ' εὐώδη χῶρον ἀπολλύμενον.
πίστει χρήματ' ὄλεσσα, ἀπιστίῃ δ' ἐσάωσα·
γνώμη δ' ἀργαλέη γίγνεται ἀμφοτέρων.
πάντα τάδ' ἐν κοράκεσσι καὶ ἐν φθορᾷ· οὐδέ τις ἡμῖν
αἴτιος ἀθανάτων, Κύρνε, θεῶν μακάρων·
ἀλλ' ἀνδρῶν τε βίη καὶ κέρδεα πολλὰ καὶ ὕβρεις,
πολλῶν ἐξ ἀγαθῶν εἰς κακότητ' ἔβαλον.
δισσαί τοι πόσιος κῆρες δειλοῖσι βροτοῖσι,
δίψα τε λυσιμελὴς, καὶ μέθυσις χαλεπή.
τούτων δ' ἂν τὸ μέσον στρωφήσομαι, οὐδέ με πείσεις,
οὔτέ τι μὴ πίνειν, οὔτε λίην μεθύειν.
οἶνος ἐμοὶ τὰ μὲν ἄλλα χαρίζεται, ἓν δ' ἀχάριστος,
εὖτ' ἂν θωρήξας μ' ἄνδρα πρὸς ἐχθρὸν ἄγοι.
ἀλλ' ὁπόταν καθύπερθεν ἐὼν, ὑπένερθε γένηται,
τουτάκις οἴκαδ' ἴμεν παυσάμενον πόσιος.
εὖ μὲν κείμενον ἄνδρα καλῶς θέμεν εὐμαρές ἐστιν·
εὖ δὲ θέμεν τὸ καλῶς κείμενον, ἀργαλέον.

λὰξ

λὰξ ἐπίβα δήμῳ κενεόφρονι, τύπτε δὲ κέντρῳ
ὀξέϊ, καὶ ζεύγλην δύσλοφον ἀμφιτίθει.
οὐ γὰρ ἔθ' εὑρήσεις δῆμον φιλοδέσποτον ὧδε
ἀνθρώπων, ὁπόσους ἥλιος καθορᾷ.
Ζεὺς ἄνδρ' ἐξολέσειεν Ὀλύμπιος, ὃς τὸν ἑταῖρον
μαλθακὰ κωτίλλων ἐξαπατᾶν ἐθέλει.
ἤδεα μὲν καὶ πρόσθεν, ἀτὰρ πολὺ λώονα δὴ νῦν,
τοὔνεκα τοῖς δειλοῖς οὐδεμί' ἐστὶ χάρις.
πολλάκις ἡ πόλις ἥδε δι' ἡγεμόνων κακότητα,
ὥσπερ κεκλιμένη ναῦς, παρὰ γῆν ἔδραμε.
τῶν δὲ φίλων εἰ μέν τις ὁρᾷ τί με δεινὸν ἔχοντα,
αὐχέν' ἀποστρέψας, οὐδ' ἐσορᾶν ἐθέλει·
ἢν δέ τί μοι ποθὲν ἐσθλὸν, ἃ πολλάκι γίγνεται ἀνδρὶ,
πολλοὺς ἀσπασμοὺς καὶ φιλότητας ἔχω.
οἵ με φίλοι προδιδοῦσι, καὶ οὐκ ἐθέλουσί τι δοῦναι
ἀνδρῶν φαινομένων· ἀλλ' ἐγὼ αὐτομάτη,
ἑσπερίη τ' ἔξειμι, καὶ ὀρθρίη αὖθις ἔσειμι,
ἦμος ἀλεκτρυόνων φθόγγος ἐγειρομένων.
πολλοῖς ἀχρήστοισι θεὸς διδοῖ ἀνδράσιν ὄλβον
ἐσθλὸν, ὃς οὐδ' αὐτῷ βέλτερος οὐδὲν ἐὼν,
οὔτε φίλοις· ἀρετῆς δὲ μέγα κλέος οὔποτ' ὀλεῖται.
αἰχμητὴς γὰρ ἀνὴρ γῆν τε καὶ ἄστυ σαοῖ.
ἐν μοι ἔπειτα πέσοι μέγας οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθε
χάλκεος, ἀνθρώπων δεῖμα παλαιγενέων,
εἰ μὴ ἐγὼ τοῖσιν μὲν ἐπαρκέσω, οἵ με φιλεῦσι,

τοῖς δ' ἐχθροῖς ἀνίη καὶ μέγα πῆμ' ἔσομαι.
οἶνε, τὰ μέν σ' αἰνῶ, τὰ δὲ μέμφομαι· οὐδέ σε πάμ
οὔτέ ποτ' ἐχθαίρειν, οὔτε φιλεῖν δύναμαι. [παν
ἐσθλὸς καὶ κακὸς ἐσσί. τίς ἄν σέ γε μωμήσαιτο;
τίς δ' ἂν ἐπαινήσῃ μέτρον ἔχων σοφίης;
πῖν' οἶνον, τὸν ἐμῆς κορυφῆς ἄπο τηϋγέτοιο
ἄμπελοι ἤνεγκαν, τὰς ἐφύτευσ' ὁ γέρων
οὔρεος ἐν βήσσῃσι θεοῖσι φίλος θεότιμος,
ἐκ πλατανιστοῦντος ψυχρὸν ὕδωρ ἐπάγων.
τοῦ πίνων ἀπὸ μὲν χαλεπὰς σκεδάσεις μελεδῶνας·
θωρηχθεὶς δ' ἔσεαι πολλὸν ἐλαφρότερος.
εἰρήνη καὶ πλοῦτος ἔχοι πόλιν, ὄφρα μετ' ἄλλων
κωμάζοιμι, κακοῦ δ' οὐκ ἔραμαι πολέμου.
μηδὲ λίαν κήρυκος ἀν' οὖς ἔχε μακρὰ βοῶντος.
οὐ γὰρ πατρῴας γῆς πέρι μάρναμεθα.
ἀλλ' αἰσχρὸν παρεόντα καὶ ὠκυπόδων ἐπιβάντα
ἵππων, μὴ πόλεμον δακρυόεντ' ἐσιδεῖν.
οἴμοι ἀναλκίης, ἀπὸ μὲν κήρινθος ὄλωλε,
ληλάντου δ' ἀγαθὸν κείρεται οἰνόπεδον,
οἱ δ' ἀγαθοὶ φεύγουσι, πόλιν δὲ κακοὶ διέπουσιν,
ὡς κυψελλίζον ζεὺς ὀλέσειε γένος.
γνώμης δ' οὐδὲν ἄμεινον ἀνὴρ ἔχει ἐν γε ἑαυτῷ,
οὐδ' ἀγνωμοσύνης κύρν' ἀνιηρότερον.
κύρνε μὴ ἀνδράσι πάντα καταθνητοῖς χαλεπαίνειν.
γιγνώσκων ὡς νοῦν, οἷον ἕκαστος, ἔχεις

αὐτὸς

αὐτὸς ἐν ἤθεσι, καὶ ἔργματα τῶν τε δικαίων,
  τῶν τ' ἀδίκων μέγα κεν πῆμα βροτοῖσιν ἐπῆ.
ἔστι τὸ μὲν χεῖρον, τὸ δ' ἄμεινον γ' ἔργον ἑκάστου·
  οὐδεὶς δ' ἀνθρώπων αὐτὸς ἅπαντα σοφός.
ὅστις ἀνάλωσιν τηρεῖ κατὰ χρήματα θηρῶν,
  κυδίστην ἀρετὴν τοῖς συνιεῖσιν ἔχει.
εἰ μὲν γὰρ καπιδεῖν βιότου τέλος ἦν ὁπόσον τις
  ἤμελλ' ἐκτελέσας εἰς ἀΐδαο περᾶν,
εἰκὸς ἂν ἦν, ὃς μὲν πλείω χρόνον αἶσαν ἔμιμνε,
  φείδεσθαι μᾶλλον τοῦτον ὃν εἶχε βίον.
νῦν δ' οὐκ ἔστιν, ὃ δὴ καὶ ἐμοὶ μέγα πένθος ὄρωρε,
  καὶ δάκνομαι ψυχήν, καὶ δίχα θυμὸν ἔχω.
ἐν τριόδῳ δ' ἕστηκα· δύ' εἰσὶ δὲ πρόσθεν ὁδοί μοι,
  φροντίζω τούτων ἥν τιν' ἴω προτέρην.
ἢ μηδὲν δαπανῶν τρύχω βίον ἐν κακότητι,
  ἢ ζώω τερπνῶς, ἔργα τελῶν ὀλίγα.
εἶδον μὲν γὰρ ἔγωγ' ὃς ἐφείδετο, κοὔποτε γαστρὶ
  σῖτον ἐλεύθερον πλούσιος ὢν ἐδίδου.
ἀλλὰ πρὶν ἐκτελέσαι, κατέβη δόμον ἄϊδος εἴσω,
  χρήματα δ' ἀνθρώπων οὑπιτυχὼν ἔλαβεν·
ὥστ' ἐς ἄκαιρα πονεῖν, καὶ μὴ δόμεν, ᾧ κ' ἐθέλοι τις,
  εἶδον δ' ἄλλον ὃς ἦν γαστρὶ χαριζόμενος·
χρήματα μὲν διέτριψεν, ἔφη δ' ὑπάγω φρένα τέρψας,
  πτωχεύει δὲ φίλους πάντας ὅπου τιν' ἴδῃ.
οὕτω Δημόκλεις κατὰ χρήματ' ἄριστον ἁπάντων

τὴν δαπάνην θέσθαι, καὶ μελέτην ἐχέμεν.
οὔτε γὰρ ἂν πρόκαμὼν ἄλλῳ καμάτου μεταδοίης,
οὔτ᾽ ἂν πτωχεύων δουλοσύνην τελέοις·
οὐδ᾽, εἰ γῆρας ἵκοιτο, τὰ χρήματα πάντ᾽ ἀποδραίη·
ἐν δὲ τοιῷδε γένει χρήματ᾽ ἄριστον ἔχειν.
εἰ μὲν γὰρ πλουτεῖς, πολλοὶ φίλοι· ἢν δὲ πένηαι,
παῦροι· κοὐκ ἔθ᾽ ὁμῶς αὐτὸς ἀνὴρ ἀγαθός.
φείδεσθαι μὲν ἄμεινον, ἐπεὶ οὐδὲ θανόντ᾽ ἀποκλαίει
οὐδεὶς, ἢν μὴ ὁρᾷ χρήματα λειπόμενα·
παύροις ἀνθρώπων ἀρετὴ καὶ κάλλος ὀπηδεῖ.
ὄλβιος, ὃς τούτων ἀμφοτέρων ἔλαχεν.
πάντες μὲν τιμῶσιν ὁμῶς ἴσοι, οἵ τε κατ᾽ αὐτὸν
εἴκουσιν χώρης, οἵ τε παλαιότεροι.
οὐ δύναμαι φωνῇ λιγύρ᾽ ἀδέμεν, ὥσπερ ἀηδών.
καὶ γὰρ τὴν προτέραν νύκτ᾽ ἐπὶ κῶμον ἔβην·
οὐδὲ τὸν αὐλητὴν προφασίζομαι, ἀλλά μ᾽ ἑταῖρος
ἐκλείπει, σοφίης οὐκ ἐπιδευόμενος.
ἐγγύθεν αὐλητῆρος ἀείσομαι, ὧδε καταστὰς
δέξιος, ἀθανάτοις θεοῖσιν ἐπευχόμενος.
εἶμι παρὰ στάθμην ὀρθὴν ὁδὸν, οὐδετέρωσε
κλινόμενος· χρὴ γάρ μ᾽ ἄρτια πάντα νοεῖν·
πατρίδα κοσμήσω λιπαρὴν πόλιν, οὔτ᾽ ἐπὶ δήμῳ
τρέψας, οὔτ᾽ ἀδίκοις ἀνδράσι πειθόμενος.
νεβροῦ ὑπὲξ ἐλάφοιο λέων ὡς, ἀλκὶ πεποιθὼς,
ποσσὶ καταμάρψας, αἵματος οὐκ ἔπιον·

τειχέων δ' ὑψηλῶν ἐπέβας πόλιν οὐκ ἀλάπαξα,
ζευξάμενος δ' ἵπποις ἅρματος οὐκ ἐπέβην·
πρήξας δ' οὐκ ἔπρηξα, καὶ οὐκ ἐτέλεσα τελέσας·
δρήσας δ' οὐκ ἔδρησ', ἀνύσας δ' οὐκ ἀνύσας.
δειλοὺς δ' εὖ ἔρδοντι δύω κακά· τῶν τε γὰρ αὐτοῦ
χηρώσει πολλῶν, καὶ χάρις οὐδεμία.
εἴ τι παθὼν ἀπ' ἐμοῦ ἀγαθὸν μέγα, μὴ χάριν οἶδας,
χρήζων ἡμετέρους αὖθις ἵκοιο δόμους.
ἔς τε μὲν αὐτὸς ἔπινον ἀπὸ κρήνης μελανύδρου,
ἡδύ τί μοι ἐδόκει καὶ καλὸν εἶμεν ὕδωρ·
νῦν δ' ἤδη τεθόλωται, ὕδωρ δ' ἀναμίσγεται ὕδει·
ἄλλης δὲ κρήνης πίομαι, ἢ ποταμοῦ.
μήποτ' ἐπαινέσῃς, πρὶν ἂν εἰδῇς ἄνδρα σαφηνῶς,
ὀργὴν, καὶ ῥυθμὸν, καὶ τρόπον ὅστις ἂν ᾖ.
πολλοί τοι κίβδηλον ἐπίκλοπον ἦθος ἔχοντες,
κρύπτουσ' ἐνθέμενοι θυμὸν ἐφημέριον.
τούτων δ' ἐκφαίνει πάντων χρόνος ἦθος ἑκάστου·
καὶ γὰρ ἐγὼ γνώμης πολλὸν ἄρ' ἐκτὸς ἔβην·
ἔφθην δ' αἰνήσας, πρίν σου κατὰ πάντα δαῆναι
ἤθεα· νῦν δ' ἤδη ναῦς ἅθ', ἑκὰς δ' ἐπέχω.
τίς δ' ἀρετὴ πίνοντ' ἐπιοίνιον ἆθλον ἑλέσθαι;
πολλάκι τοι νικᾷ καὶ κακὸς ἄνδρ' ἀγαθόν.
οὐδεὶς ἀνθρώπων, ὃν ἐπεί ποτε γαῖα καλύψῃ,
εἴς τ' ἔρεβος καταβῇ, δώματα τε περσεφόνης,
τέρπεται, οὔτε λύρης, οὔτ' αὐλητῆρος ἀκούων,

οὔτε Διωνύσου δῶρ' ἐσαιρόμενος.
Ταῦτ' ἐσορῶν, κραδίην εὖ πείσομαι, ὄφρα τ' ἐλαφρὰ
γούνατα, καὶ κεφαλὴν ἀτρεμέων προφέρω.
μή μοι ἀνὴρ εἴη γλώσσῃ φίλος, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ·
χερσίν τε σπεύδοι, χρήμασί τ' ἀμφότερα.
μηδὲ παρὰ κρητῆρσι, λόγοισιν ἐμὴν φρένα τέρποι,
ἀλλ' ἔρδων φαίνοιτ', εἴ τι δύναιτ' ἀγαθόν.
ἡμεῖς δ' ἐν θαλίῃσι φίλον καταθώμεθα θυμὸν,
ὄφρ' ἔτι τερπωλῆς ἔργ' ἐρατεινὰ φέρῃ.
αἶψα γὰρ, ὥστε νόημα, παρέρχεται ἀγλαὸς ἥβη·
οὐδ' ἵππων ὁρμὴ γίγνεται ὠκυτέρη,
αἵτε περ ἄνδρα φέρουσι δορυσσόον ἐς πόνον ἀνδρῶν
λάβρως πυροφόρῳ τερπόμεναι πεδίῳ.
πῖν' ὁπόταν πίνωσιν, ὅταν τοι θυμὸν ἀσηθῇς,
μηδεὶς ἀνθρώπων γνῷ σε βαρυνόμενον.
ἄλλοτέ τοι πάσχων ἀνιήσεαι, ἄλλοτε θ' ἔρδων
χαιρήσειν δυνάσεαι, ἄλλοτέ τ' ἄλλος ἀνήρ.
εἴθ' εἴη σ' ἀκάδημε ἐφίμερον ὕμνον ἀείδειν,
ἆθλον δ' ἐν μέσσῳ παῖς καλὸν ἄνθος ἔχων,
σοί τ' εἴη καὶ ἐμοὶ σοφίης πέρι δηρισάντοιν,
γνοίης χ' ὅσσον ὄνων κρέσσονες ἡμίονοι.
ἦμος δ' ἠέλιος μὲν ἐν αἰθέρι μώνυχας ἵππους
ἄρτι παραγγέλλοι μέσσατον ἦμαρ ἔχων,
δείπνου δὴ λήγοιμεν ὅπου τινὰ θυμὸς ἀνώγοι,
παντοίων ἀγαθῶν γαστρὶ χαριζόμενοι.

χέρνιβα

χέρνιβα δ' αἶψα θύραζε φέροι, στεφανώματα δ' εἴσω
εὐειδὴς ῥαδιναῖς χερσὶ λάκαινα κόρη.
ἥδ' ἀρετή, τόδ' ἄεθλον ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστον,
κάλλιστόν τε φέρειν γίγνεται ἀνδρὶ σοφῷ·
ξυνὸν δ' ἐσθλὸν τοῦτο πόληΐ τε, παντί τε δήμῳ,
ὅστις ἀνὴρ διαβὰς ἐν προμάχοισι μένοι.
ξυνὸν δ' ἀνθρώποις ὑποθήσομαι, ὄφρα τις ἥβης
ἀγλαὸν ἄνθος ἔχων, καὶ φρεσὶν ἐσθλὰ νοῇ,
τῶν αὐτοῦ κτεάνων εὖ πάσχεμεν, οὐ γὰρ ἀνηβᾶν
δὶς πέλεται πρὸς θεῶν, οὐδὲ λύσις θανάτου
θνητοῖς ἀνθρώποισι· κακὸν δ' ἐπὶ γῆρας ἐλέγχει
οὐλόμενον, κεφαλῆς δ' ἅπτεται ἀκροτάτης.
ὡς μάκαρ, εὐδαίμων τε καὶ ὄλβιος, ὅστις ἄπειρος
ἄθλων, εἰς ἀΐδου δῶμα μέλαν κατέβη,
πρίν τ' ἐχθροὺς πτῆξαι, καὶ ὑπερβῆναι περ ἀνάγκῃ,
ἐξετάσαι τε φίλους ὅντιν' ἔχουσι νόον.
αὐτίκα μοι κατὰ μὲν χροιὴν ῥέει ἄσπετος ἱδρώς,
πτοιοῦμαι δ' ἐσορῶν ἄνθος ὁμηλικίης,
τερπνὸν ὁμῶς καὶ καλόν· ἐπεὶ πλέον ὤφελεν εἶναι,
ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον γίγνεται ὥσπερ ὄναρ
ἥβη τιμήεσσα· τὸ δ' οὐλόμενον καὶ ἄμορφον
αὐτίχ' ὑπὲρ κεφαλῆς γῆρας ὑπερκρέμαται.
οὔποτε τοῖς ἐχθροῖσιν ὑπὸ ζυγὸν αὐχένα θήσω
δύσλοφον, οὐδ' εἴ μοι Τμῶλος ἔπεστι κάρη.
δειλοῖς γὰρ κακότητι ματαιότεροι γόοι εἰσί,

τῶν

τῶν δ' ἀγαθῶν αἰεὶ πρήξιες ἰθύτεραι.
ῥηΐδιη τοι πρῆξις ἐν ἀνθρώποις κακότητος,
τοῦ δ' ἀγαθοῦ χαλεπὴ κύρνε πέλει παλάμη.
τόλμα θυμὲ κακοῖσιν ὅμως ἄτλητα πεπονθώς,
δειλῶν τοι κραδίη γίγνεται ὀξυτέρη.
μηδὲ σύγ' ἀπρήκτοισιν ἐφ' ἔργμασιν ἄλγος ἀέξων
ἔχθει, μηδ' ἄχθου, μηδὲ φίλους ἀνία,
μήδ' ἐχθροὺς εὔφραινε. θεῶν δ' εἱμαρμένα δῶρα
οὐκ ἂν ῥηϊδίως θνητὸς ἀνὴρ προφύγοι,
οὔτ' ἂν πορφυρέης καταδὺς ἐς πυθμένα λίμνης,
οὔθ' ὅταν αὐτὸν ἔχῃ τάρταρος ἠερόεις.
ἄνδρά τοι ἔστ' ἀγαθὸν χαλεπώτατον ἐξαπατῆσαι,
ὡς ἐν ἐμῇ γνώμῃ κύρνε πάλαι κέκριται.
ἥδεα μὲν καὶ πρόσθεν, ἀτὰρ πολὺ λώϊον ἤδη·
εἵνεκα τοῖς δειλοῖς οὐδεμί' ἐστὶ χάρις.
ἄφρονες ἄνθρωποι καὶ νήπιοι, οἵτινες οἶνον
μὴ πίνουσ' ἄστρου καὶ κυνὸς ἀρχομένου.
δεῦρο σὺν αὐλητῆρι παρὰ κλαίοντι γελῶντες
πίνωμεν, κείνου κήδεσι τερπόμενοι.
εὕδωμεν· φυλακὴ δὲ πόλεως φυλάκεσσι μελήσει,
ἀστυφελῆς ἐρατῆς πατρίδος ἡμετέρης.
ναὶ μὰ δί' εἴ τις τῶνδε καὶ ἐγκεκαλυμμένος εὕδει,
ἡμέτερον κῶμον δέξεται ἁρπαλέως.
νῦν μὲν πίνοντες τερπώμεθα, καλὰ λέγοντες,
ἅσσα δ' ἔπειτ' ἔσται, ταῦτα θεοῖσι μέλει.

σοὶ

σοὶ δ' αὖ οἷά τε παιδὶ φίλῳ ὑποθήσομαι αὐτὸς
ἐσθλά. σὺ δ' ἐν θυμῷ καὶ φρεσὶ ταῦτα βάλε.
μή ποτ' ἐπειγόμενος πρήξῃς κακὸν, ἀλλὰ βαθείῃ
σῇ φρενὶ βούλευσαι, σῷ ἀγαθῷ τε νόῳ.
τῶν γὰρ μαινομένων πέτεται θυμός τε, νόος τε·
βουλὴ δ' εἰς ἀγαθὸν καὶ νόον ἐσθλὸν ἄγει.
ἀλλὰ λόγον μὲν τοῦτον ἐάσομεν· αὐτὰρ ἐμοὶ σὺ
αὔλει, καὶ μουσῶν μνησόμεθ' ἀμφότεροι.
αὗται γὰρ τάδ' ἔδωκαν ἔχειν κεχαρισμένα δῶρα
σοὶ καὶ ἐμοὶ, καὶ τὴν ἀμφιπερικτύοσι.
τιμαγόρα πολλῶν ὀργὴν ἀπάτερθεν ὁρῶντι
γιγνώσκειν χαλεπὸν, καίπερ ἐόντι σοφῷ.
οἱ μὲν γὰρ κακότητα κατακρύψαντες ἔχουσι
πλούτῳ, τοὶ δ' ἀρετὴν οὐλομένῃ πενίῃ.
ἐν δ' ἥβῃ πάρα μὲν ξυνομήλικι κάλλιον οὐδὲν,
ἱμερτῶν ἔργων ἵμερον ἱέμενον·
ἔστι δὲ κωμάζοντα μετ' αὐλητῆρος ἀείδειν.
τούτων οὐδέν τοι ἄλλ' ἐπιτερπνότερον
ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξί. τί μοι πλοῦτός τε καὶ αἰδώς;
τερπωλὴ νικᾷ πάντα συνευφροσύνῃ.
ἄφρονες ἄνθρωποι καὶ νήπιοι, οἵτε θανόντας
κλαίουσ', οὐδ' ἥβης ἄνθος ἀπολλύμενον.
τέρπεό μοι φίλε θυμὲ, τάχ' ἄν τινες ἄλλοι ἔσονται
ἄνδρες, ἐγὼ δὲ θανὼν γαῖα μέλαιν' ἔσομαι.
κύρνε φίλους πρὸς πάντας ἐπίστρεφε ποικίλον ἦθος,

συμμίσγων

συμμίσγων ὀργὴν, οἷος ἕκαστος ἔφυ.
νῦν μὲν τῇδ᾽ ἐφέπου, ποτὲ δ᾽ ἀλλοῖος πέλευ ὀργήν·
κρεῖσσόν τοι σοφίη, καὶ μεγάλης ἀρετῆς.
πρήγματος ἀπρήκτου χαλεπώτατόν ἐστι τελευτὴν
γνῶναι, ὅπως μέλλει τοῦτο θεὸς τελέσαι.
ὄρφνη γὰρ τέταται· πρὸ δὲ τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι
οὐ ξυνετὰ θνητῆς πείρατ᾽ ἀμηχανίης.
οὐδένα τῶν ἐχθρῶν μωμήσομαι ἐσθλὸν ἐόντα,
οὐδὲ μὲν αἰνήσω δειλὸν ἐόντα φίλον.
οὔτω χρὴ τόν γ᾽ ἐσθλὸν ἐπιστρέψαντα νόημα
ἔμπεδον αἰὲν ἔχειν ἐς τέλος ἀνδρὶ φίλῳ.
δῆμον δ᾽ ἄξια πολλὰ φέρειν βαρύς· οὐ γὰρ ἐπίσῃ
τοῦθ᾽ ἕρδειν, ὅ, τι σοι μὴ καταθύμιον ᾖ.
κάστορ καὶ πολύδευκες, οἳ ἐν λακεδαίμονι δίῃ
ναίετ᾽ ἐπ᾽ εὐρώτα καλλιρόῳ ποταμῷ,
εἴποτε βουλεύσαιμι φίλῳ κακὸν, αὐτὸς ἔχοιμι·
εἰ δέ τι κεῖνος ἐμοὶ, δὶς τόσον αὐτὸς ἔχοι.
ἀργαλέως μοι θυμὸς ἔχει περὶ σῆς φιλότητος.
οὔτε γὰρ ἐχθαίρειν, οὔτε φιλεῖν δύναμαι·
γιγνώσκων χαλεπὸν μὲν, ὅταν φίλος ἀνδρὶ γένηται,
ἐχθαίρειν· χαλεπὸν δ᾽ οὐκ ἐθέλοντα φιλεῖν.
σκέπτεο δὴ νῦν ἄλλον· ἐμοί γε μὲν οὔτις ἀνάγκη
τοῦθ᾽ ἕρδειν, τῶν μοι πρόσθε χάριν τίθεσο.
ἤδη καὶ πτερύγεσσιν ἐπαίρομαι, ὥστε πετεινὸν,
ἐκ λίμνης μεγάλης ἄνδρα κακὸν προφυγὼν,

βρόχον

βρόχον ἀποῤῥήξας σὺ δ' ἐμῆς φιλότητος ἁμαρτὼν,
ὕστερον ἡμετέρην γνώσῃ ἐπιφροσύνην.
ὅστις σοι βούλευσεν ἐμεῦ πέρι, καί σ' ἐκέλευσεν
οἴχεσθαι προλιπόνθ' ἡμετέρην φιλίην·
ὕβρις καὶ μάγνητας ἀπώλεσε, καὶ κολοφῶνα,
καὶ σμύρνην, πάντως κύρνε καὶ ὔμμας ὀλεῖ.
εἰς βάσανον δ' ἐλθὼν, παρατριβόμενός τε μολίβδῳ,
χρυσὸς ἄπεφθος ἐὼν, καλὸς ἅπασιν ἔσῃ.
οἴμοι ἐγὼ δειλὸς, καὶ δὴ κατάχαρμα μὲν ἐχθροῖς,
τοῖς δὲ φίλοισι πόνος, δεινὰ παθὼν, γενόμην.
κύρν' οἱ πρόσθ' ἀγαθοὶ, νῦν αὖ κακοί· οἱ δὲ κακοὶ
νῦν ἀγαθοί. τίς κεν ταῦτ' ἀνέχοιτ' ἐσορῶν; [πρὶν,
τοὺς ἀγαθοὺς μὲν ἀτιμοτέρους· κακίους δὲ λαχόντας
τιμῆς; μνηστεύει δ' ἐκ κακοῦ ἐσθλὸς ἀνήρ.
ἀλλήλους δ' ἀπατῶντες ἐπ' ἀλλήλοισι γελῶσιν,
οὔτ' ἀγαθῶν μνήμην εἰδότες, οὔτε κακῶν.
χρήματ' ἔχων πενίην μ' ὠνείδισας· ἀλλὰ τὰ μέν μοι
ἔστι, τὰ δ' ἐργάσομαι θεοῖσιν ἐπευξάμενος.
πλοῦτε θεῶν κάλλιστε, καὶ ἱμεροέστατε πάντων,
σὺν σοι, καὶ κακὸς ὢν, γίγνομαι ἐσθλὸς ἀνήρ.
ἥβης μέτρον ἔχοιμι, φιλοῖ δέ με φοῖβος ἀπόλλων
λητοΐδης, καὶ ζεὺς ἀθανάτων βασιλεύς,
ὄφρα βίον ζώοιμι κακῶν ἔκτοσθεν ἁπάντων,
ἥβῃ καὶ πλούτῳ θυμὸν ἰαινόμενος. [σεύς,
μή με κακῶν μίμνησκε, πέπονθά τοι οἷά τ' ὀδυσ-

ὅς τ' αἴδου μέγα δῶμ' ἤλυθεν ἐξαναδύς.
ὃς δὴ καὶ μνηστῆρας ἀνείλετο νηλέϊ χαλκῷ,
πηνελόπης ἔμφρων κουριδίης ἀλόχου.
ἡ μὲν δήθ' ὑπέμεινε φίλῳ πρὸς παιδὶ μένουσα,
ὄφρά τε γῆς ἐπέβη, δειμαλέους τε μυχούς.
εἰ πίομαι, πενίης θυμοφθόρου οὐ μελεδαίνω,
οὐδ' ἀνδρῶν ἐχθρῶν, οἵ με λέγουσι κακῶς·
ἀλλ' ἥβην ἐρατὴν ὀλοφύρομαι, ἥ μ' ἐπιλείπει·
κλαίω δ' ἀργαλέον γῆρας ἐπερχόμενον.
κύρνε παροῦσι φίλοισι κακοῦ καταπαύσομεν ἀρχήν,
ζητῶμεν δ' ἕλκει φάρμακα φυομένῳ.
ἐλπὶς ἐν ἀνθρώποισι μόνη θεὸς ἐσθλὴ ἔνεστιν,
ἄλλοι δ' οὔλυμπον δ' ἐκπρολιπόντες ἔβαν.
ᾤχετο μὲν πίστις μεγάλη θεὸς, ᾤχετο δ' ἀνδρῶν
σωφροσύνη, χάριτές τ', ὦ φίλε, γῆν ἔλιπον.
ὅρκοι δ' οὐκ ἔτι πιστοὶ ἐν ἀνθρώποισι δίκαιοι,
οὐδὲ θεοὺς οὐδεὶς ἅζεται ἀθανάτους.
εὐσεβέων δ' ἀνδρῶν γένος ἔφθιτο, οὐδὲ θέμιστας
οὐκ ἔτι γιγνώσκουσ', οὐδὲ μὲν εὐσεβίας.
ἀλλ' ὄφρά τις ζώῃ, καὶ ὁρᾷ φάος ἠελίοιο,
εὐσεβέων περὶ θεοὺς ἐλπίδα προσμενέτω.
εὐχέσθω δὲ θεοῖσι, καὶ ἀγλαὰ μηρία καίων,
ἐλπίδι τε πρώτῃ καὶ πυμάτῃ θυέτω.
φραζέσθω δ' ἀδίκων ἀνδρῶν σκολιὸν λόγον αἰεὶ,
οἳ θεῶν ἀθανάτων μηδὲν ὀπιζόμενοι,

αἰὲν

αἰὲν ἐπ' ἀλλοτρίοις κτεάνοις ἐπέχουσι νόημα,
αἰσχρὰ κακοῖς ἔργοις σύμβολα θηκάμενοι.
μή ποτε τὸν παρεόντα μεθεὶς φίλον, ἄλλον ἐρεύνα,
δειλῶν ἀνθρώπων ῥήμασι πειθόμενος.
εἴη μοι πλουτοῦντι κακῶν ἀπάτερθε μεριμνῶν
ζώειν ἀβλαβέως, μηδὲν ἔχοντι κακόν.
οὔτ' ἔραμαι πλουτεῖν, οὔτ' εὔχομαι, ἀλλά μοι εἴη
ζῆν ἀπὸ τῶν ὀλίγων, μηδὲν ἔχοντι κακόν.
πλοῦτος καὶ σοφίη θνητοῖς ἀμαχώτατον αἰεί·
οὔτε γὰρ ἂν πλούτου θυμὸν ὑπερκορέσαις·
ὡς δ' αὔτως σοφίην ὁ σοφώτατος οὐκ ἀποφεύγει,
ἀλλ' ἔραται, θυμὸν δ' οὐ δύναται τελέσαι.
οὐδένα θησαυρὸν καταθήσει παισὶν ἀμείνω·
αἰτοῦσιν δ' ἀγαθοῖς ἀνδράσι κύρνε δίδου.
οὐδεὶς γὰρ πάντ' ἐστὶ πανόλβιος, ἀλλ' ὁ μὲν ἐσθλὸς
τολμᾷ ἔχων τὸ κακὸν, οὐκ ἐπίδηλον ὅμως.
δειλὸς δ' οὔτ' ἀγαθοῖσιν ἐπίσταται, οὔτε κακοῖσι
θυμὸν ὁμῶς μίσγειν· ἀθανάτων δὲ δόσεις
παντοῖαι θνητοῖσιν ἐπέρχοντ', ἀλλ' ἐπιτολμᾶν
χρὴ δῶρ' ἀθανάτων, οἷα διδοῦσιν, ἔχειν.
ὀφθαλμοὶ, καὶ γλῶσσα, καὶ οὔατα, καὶ νόος ἀνδρῶν
ἐν μέσσῳ στηθέων ἐν συνετοῖς φύεται.
τοῖς ἀγαθοῖς σύμμισγε, κακοῖσι δὲ μήποθ' ὁμάρτει,
εὖ τ' ἂν ὁδοῦ τελέῃς, τέρματά τ' ἐμπορίης.
τῶν ἀγαθῶν ἐσθλὴ μὲν ἀπόκρισις, ἐσθλὰ δέ τ' ἔργα·

τῶν δὲ κακῶν ἄνεμοι δειλὰ φέρουσιν ἔπη.
ἐκ κακεταιρείης κακὰ γίγνεται· εὖ δὲ καὶ αὐτὸς
  γνώσῃ, ἐπεὶ μεγάλους ἤλιτες ἀθανάτους.
γνώμην κύρνε θεοὶ θνητοῖσι διδοῦσιν ἀρίστην·
  ἀνθρώπου γνώμη πείρατα παντὸς ἔχει.
ὦ μάκαρ, ὅστις δή μιν ἔχει φρεσίν· ἦ πολὺ κρείσσων
  ὕβριος οὐλομένης, λευγαλέου τε κόρου.
ἔστι κακὸν δὲ βροτοῖσι κόρος, τῶν οὔτι κάκιον·
  πᾶσα γὰρ ἐκ τούτου κύρνε πέλει κακότης.
εἴθ' εἴης ἔργων αἰσχρῶν ἀπαθὴς, καὶ ἀεργὸς,
  κύρνε, μεγίστην κεν πεῖραν ἔχοις ἀρετῆς.
κύρνε, θεοὺς αἰδοῦ, καὶ δείδιθι· τοῦτο γὰρ ἄνδρα
  εἴργει μήθ' ἔρδειν, μήτε λέγειν ἀσεβῆ.
δημοφάγον δὲ τύραννον, ὅπως ἐθέλεις, κατακλῖναι,
  οὐ νέμεσις πρὸς θεῶν γίγνεται οὐδεμία.
νοῦς ἀγαθὸς, καὶ γλῶσσα, τὰ δ' ἐν παύροισι πέφυκεν
  ἀνδράσιν, οἳ τούτων ἀμφοτέρων ταμίαι.
οὔτις ἄποινα διδοὺς θάνατον φύγοι, οὐδὲ βαρεῖαν
  δυστυχίαν, εἰ μὴ μοῖρ' ἐπὶ τέρμα βάλοι·
οὐδ' ἂν δυσφροσύνας, ὅτε δὴ θεὸς ἄλγεα πέμπῃ,
  θνητὸς ἀνὴρ δώροις βουλόμενος προφύγοι.
οὐκ ἔραμαι κλισμῷ βασιληΐῳ ἐγκατακεῖσθαι
  τεθνεὼς, ἀλλά τι μοι ζῶντι γένοιτ' ἀγαθόν.
ἀσπάλαθοι τάπησιν ὅμοιον στρῶμα θανόντι·
  τὸ ξύλον ἢ σκληρὸν γίγνεται, ἢ μαλακόν.
μήτε θεοὺς ἐπίορκον ἐπόμνυθι· οὐ γὰρ ἀνεκτὸν
  ἀθανάτοις

ἀθανάτοις κρύψαι χρεῖος ὀφειλόμενον.

ὄρνιθος φωνὴν πολυπαΐδη ὀξὺ βοώσης
  ἤκουσ', ἥτε βροτοῖς ἄγγελος ἦλθ' ἀρότρου
ὡραίου, καί μοι κραδίην ἐπάταξε μέλαιναν,
  ὅττι μοι εὐανθεῖς ἄλλοι ἔχουσιν ἀγρούς.
οὐδέ μοι ἡμίονοι κύφων' ἕλκουσιν ἀρότρου,
  τῆς ἄλλης μνηστῆς εἵνεκα ναυτιλίης.
οὐκ εἰμ', οὐδ' ὑπ' ἐμοῦ κεκλήσεται, οὐδ' ἐπὶ τύμβῳ
  οἰμωχθεὶς, ἐπὶ γῆν εἶσι τύραννος ἀνήρ·
οὐδ' ἂν ἐκεῖνος ἐμοῦ τεθνηότος οὔτ' ἀνιῷτο,
  οὔτε κατὰ βλεφάρων θερμὰ βάλοι δάκρυα.
οὔτέ σε κωμάζειν ἀπερύκομαι, οὔτε καλοῦμαι.
  ἀργαλέος γὰρ ἐὼν, καὶ φίλος, εὖτ' ἂν ἀπῇς.
αἴθων μὲν γένος εἰμί· πόλιν δ' εὐτείχεα Θήβην
  οἰκῶ, πατρῴας γῆς ἀπερυκόμενος.
μή μ' ἀφελῶς παίζουσα, φίλους δ' εὔναζε τοκῆας
  ἄργυει· σοὶ μὲν γὰρ δούλιον ἦμαρ ἔπι.
ἡμῖν δ' ἄλλα μέν ἐστι γύναι κακὰ πόλλ', ἐπεὶ ἐκ γῆς
  φεύγομεν, ἀργαλέη δ' οὐκ ἔπι δουλοσύνη,
οὔθ' ἡμᾶς περνᾶσι· πόλις δὲ μέν ἐστι καὶ ἡμῖν
  καλὴ Ληθαίῳ κεκλιμένη πεδίῳ.
μή ποτε πὰρ κλαίουσι καθεζόμενοι γελάσωμεν,
  τοῖς αὐτῶν ἀγαθοῖς κύρν' ἐπιτερπόμενοι.
ἐχθρὸν μὲν χαλεπὸν, καὶ δυσμενῆ ἐξαπατῆσαι
  κύρνε· φίλον δὲ φίλῳ ῥᾴδιον ἐξαπατᾶν.

ΕΠΗ ΘΕΟΓΝΙΔΟΣ ΣΠΟΡΑΔΗΝ
παρ' ἄλλοις τισὶ φερόμενα.

οὐδὲν κύρν' ἀγαθῆς γλυκερώτερον ἄλλο γυναικός.
μάρτυς ἐγώ, σὺ δέ μου γίγνου ἀληθοσύνης.
οὐδὲν κύρν' ὀργῆς ἀδικώτερον, ἣ τὸν ἔχοντα
πημαίνει, θυμῷ δειλὰ χαριζομένη.
πολλὰ φέρειν εἴωθε λόγος θνητοῖσι βροτοῖσι
πταίσματα, τῆς γνώμης κύρνε ταρασσομένης.
ἤδη γάρ με κέκληκε θαλάττιος οἴκαδε νεκρὸς,
τεθνηκὼς ζωῷ φθεγγόμενος στόματι.

ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΚΑΛΟΥΜΕΝΑ πυθαγόρου ἔπη.

Ἀθανάτους μὲν πρῶτα θεοὺς, νόμῳ ὡς διάκειται,
τίμα· καὶ σέβου ὅρκον· ἔπειθ' ἥρωας ἀγαυούς.
τούς τε καταχθονίους σέβε δαίμονας, ἔννομα ῥέζων·
τούς τε γονεῖς τίμα, τούς τ' ἄγχιστ' ἐκγεγαῶτας.
τῶν δ' ἄλλων ἀρετῇ ποιοῦ φίλον ὅστις ἄριστος·
πραέσι δ' εἶκε λόγοις, ἔργοισί τ' ἐπωφελίμοισι.
μηδ' ἔχθαιρε φίλον σὸν ἁμαρτάδος εἵνεκα μικρῆς,
ὄφρα δύνῃ· δύναμις γὰρ ἀνάγκης ἐγγύθι ναίει.
ταῦτα μὲν οὕτως ἴσθι· κρατεῖν δ' εἰθίζεο τῶνδε,
γαστρὸς μὲν πρώτιστα, καὶ ὕπνου, λαγνείης τε,
καὶ θυμοῦ. πρήξῃς δ' αἰσχρόν ποτε μήτε μετ' ἄλλου,

μήτ' ἰδίῃ· πάντων δὲ μάλιστ' αἰσχύνεο σαυτόν.
εἶτα δικαιοσύνην ἀσκεῖν ἔργῳ τε λόγῳ τε.
μηδ' ἀλογίστως σαυτὸν ἔχειν περὶ μηδὲν ἔθιζε.
ἀλλὰ γνῶθι μὲν ὡς θανέειν πέπρωται ἅπασι·
χρήματα δ' ἄλλοτε μὲν κτᾶσθαι φιλεῖ, ἄλλοτ' ὀλέσθαι.
ὅσά τε δαιμονίῃσι τύχαις βροτοὶ ἄλγε' ἔχουσιν,
ὧν ἂν μοῖραν ἔχῃς, πράως φέρε, μηδ' ἀγανάκτει.
ἰᾶσθαι δὲ πρέπει καθόσον δύνῃ· ὧδε δὲ φράζευ.
οὐ πάνυ τοῖς ἀγαθοῖς τούτων πολὺ μοῖρα δίδωσι·
πολλοὶ δ' ἀνθρώποισι λόγοι δειλοί τε καὶ ἐσθλοὶ
προσπίπτουσ', ὧν μήτ' ἐκπλήσσεο, μήτ' ἂρ ἐάσῃς
εἴργεσθαι σαυτόν. ψεῦδος δ' ἤν πέρ τι λέγηται,
πράως εἶχ'. ὃ δέ τοι ἐρέω, ἐπὶ παντὶ τελείσθω.
μηδεὶς μήτε λόγῳ σε παρείπῃ, μήτε τι ἔργῳ,
πρῆξαι, μηδ' εἰπεῖν ὅ,τι τοι μὴ βέλτερόν ἐστι.
βουλεύου δὲ πρὸ ἔργου, ὅπως μὴ μωρὰ πέληται.
δειλοῦ τοι πρήσσειν τε λέγειν τ' ἀνόητα πρὸς ἀνδρός·
ἀλλὰ τάδ' ἐκτελέειν, ἅ σε μὴ μετέπειτ' ἀνιήσῃ.
πρῆσσε δὲ μηδέ τι τῶν μὴ ἐπίστασαι, ἀλλὰ διδάσκευ
ὅσα χρεὼν, καὶ τερπνότατον βίον ὧδε διάξεις.
οὐδ' ὑγιείης τῆς περὶ σῶμ' ἀμέλειαν ἔχειν χρὴ,
ἀλλὰ ποτοῦ τε μέτρον, καὶ σίτου, γυμνασίων τε
ποιεῖσθαι. μέτρον δὲ λέγω τόδ' ὃ μή σ' ἀνιήσῃ.
εἰθίζου δὲ δίαιταν ἔχειν καθάρειον, ἄθρυπτον.
καὶ πεφύλαξό γε ταῦτα ποιεῖν, ὁπόσα φθόνον ἴσχει.

μὴ δαπανᾶν παρὰ καιρὸν ὁποῖα καλῶν ἀδαήμων·
μηδ' ἀνελεύθερος ἴσθι. μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον.
πρῆσσε δὲ ταῦθ' ἅ σε μὴ βλάψῃ, λόγισαι δὲ πρὸ
ἔργου.
μηδ' ὕπνον μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι προσδέξασθαι,
πρὶν τῶν ἡμερινῶν ἔργων τρὶς ἕκαστον ἐπελθεῖν.
πῆ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;
ἀρξάμενος δ' ἀπὸ πρώτου ἐπέξιθι· καὶ μετέπειτα
δειλὰ μὲν ἐκπρήξας ἐπιπλήσσεο, χρηστὰ δὲ τέρπου.
ταῦτα πόνει, ταῦτ' ἐκμελέτα, τούτων χρὴ ἐρᾶν σε·
ταῦτά σε τῆς θείης ἀρετῆς εἰς ἴχνια θήσει.
ναὶ μὰ τὸν ἁμετέρᾳ ψυχᾷ παραδόντα τετρακτύν,
παγὰν ἀενάου φύσεως· ἀλλ' ἔρχευ ἐπ' ἔργον,
θεοῖσιν ἐπευξάμενος τελέσαι. τούτων δὲ κρατήσας
γνώσεαι ἀθανάτων τε θεῶν, θνητῶν τ' ἀνθρώπων
σύστασιν, ᾗ τε ἕκαστα διέρχεται, ᾗ τε κρατεῖται.
γνώσῃ δ' ἣ θέμις ἐστί, φύσιν περὶ παντὸς ὁμοίην·
ὥστε σε μήτε ἄελπτ' ἐλπίζειν, μήτε τι λήθειν.
γνώσῃ δ' ἀνθρώπους αὐθαίρετα πήματ' ἔχοντας,
τλήμονες, οἵ τ' ἀγαθῶν πέλας ὄντων οὐκ ἐσορῶσιν,
οὔτε κλύουσι. λύσιν δὲ κακῶν παῦροι συνίσασι·
τοίη μοῖρα βροτῶν βλάπτει φρένας. οἱ δὲ κυλίνδροις
ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλα φέρονται, ἀπείρονα πήματ' ἔχον-
λυγρὴ γὰρ συνοπαδὸς ἔρις βλάπτουσα λέληθεν [τες.
σύμφυτος, ἣν οὐ δεῖ προσάγειν, εἴκοντα δὲ φεύγειν.

Ζεῦ πά-

ζεῦ πάτερ, ἦ πολλῶν γε κακῶν παύσειας ἅπαντας,
ἢ πᾶσιν δείξαις οἵῳ τῷ δαίμονι χρῶνται;
ἀλλὰ σὺ θάρσει, ἐπεὶ θεῖον γένος ἐστὶ βροτοῖσιν,
οἷς ἱερὰ προφέρουσα φύσις δείκνυσιν ἕκαστα.
ὧν εἴ σοί τι μέτεστι, κρατήσεις ὧν σε κελεύω,
ἐξακέσας, ψυχὴν δὲ πόνων ἀπὸ τῶν δε σαώσεις.
ἀλλ' εἴργου βρωτῶν ὧν εἴπομεν, ἔν τε καθαρμοῖς,
ἔν τε λύσει ψυχῆς, κρῖνον καὶ φράζευ ἕκαστα,
ἡνίοχον γνώμην στήσας καθύπερθεν ἀρίστην.
ἢν δ' ἀπολείψας σῶμα ἐς αἰθέρ' ἐλεύθερον ἔλθῃς,
ἔσσεαι ἀθάνατος θεὸς, ἄμβροτος, οὐκ ἔτι θνητός.

Τέλος.

φείδεο τῆς ζωῆς, μὴ μὴν καταθυμοβορήσῃς.

ΦΩΚΥΛΙΔΟΥ ΠΟΙΗΜΑ ΝΟΥΘΕΤΙΚΟΝ.

Μήτε γαμοκλοπέειν, μὴ ἀσελγέα κύπριν ὀρίνειν·
μήτε δόλους ῥάπτειν, μήθ' αἵματι χεῖρα μιαίνειν.
μὴ πλουτεῖν ἀδίκως, ἀλλ' ἐξ ὁσίων βιοτεύειν.
ἀρκεῖσθαι παρεοῦσι, καὶ ἀλλοτρίων ἀπέχεσθαι.
ψεύδεα μὴ βάζειν, τὰ δ' ἐτήτυμα πάντ' ἀγορεύειν.

πρῶτα θεὸν τίμα, μετέπειτα δὲ σεῖο γονῆας.
πᾶσι δίκαια νέμειν, μηδὲ κρίσιν ἐς χάριν ἕλκειν.
μὴ ῥίψῃς πενίην, ἀδίκως μὴ κρῖνε πρόσωπον.
ἢν σὺ κακῶς δικάσῃς, σὲ θεὸς μετέπειτα δικάσσει.
μαρτυρίην ψευδῆ φεύγειν, τὰ δίκαι' ἀγορεύειν.
παρθενίην τηρεῖν, πίστιν δ' ἐν πᾶσι φυλάσσειν.
μέτρα νέμειν τὰ δίκαια, καλὸν δ' ἐπὶ μέτρον ἅπασι.
σταθμὸν μὴ κρούειν ἑτερόζυγον, ἀλλ' ἴσον ἕλκειν.
μήτ' ἐπιορκήσῃς, μήτ' ἀγνῶς, μήτε ἑκοντί.
ψεύδορκον στυγέει θεὸς ἄβροτος, ὅστις ὀμόσσῃ.
σπέρματα μὴ κλέπτειν, ἐπαράσιμος ὅστις ἀφεῖται.
μισθὸν μοχθήσαντι δίδου· μὴ θλῖβε πένητα.
γλώσσῃ νοῦν ἐχέμεν, κρυπτὸν λόγον ἐν φρεσὶν ἴσχειν.
μήτ' ἀδικεῖν ἐθέλῃς, μήτ' οὖν ἀδικοῦντα ἐάσῃς.
πτωχῷ δ' εὐθὺ δίδου, μηδ' αὔριον ἐλθέμεν εἴπῃς.
πληρώσας σέο χεῖρ' ἔλεον χρῄζοντι παράσχου.
ἄστεγον εἰς οἶκον δέξαι, καὶ τυφλὸν ὁδήγει.
ναυηγοὺς οἴκτειρον, ἐπεὶ πλόος ἐστὶν ἄδηλος.
χεῖρα πεσόντι δίδου, σῶσον δ' ἀπερίστατον ἄνδρα.
κοινὰ πάθη πάντων· ὁ βίος τροχὸς, ἄστατος ὄλβος.
πλοῦτον ἔχων, σὴν χεῖρα πενητεύουσιν ὄρεξον.
ὧν σοι ἔδωκε θεὸς, τούτων χρῄζουσι παράσχου.
ἔστω κοινὸς ἅπας ὁ βίος, καὶ ὁμόφρονα πάντα.
τὸ ξίφος ἀμφιβαλοῦ, μὴ πρὸς φόνον, ἀλλ' ἐς ἀ-
μυναι.

εἴθε

εἴθε δὲ μὴ χρήζοις μήτ' ἔννομα, μήτ' ἀδίκως γε.
ἢν γὰρ ἀποκτείνῃς ἐχθρὸν, σέο χεῖρα μιαίνεις.
ἀγροῦ γείτονος ὄντος ἀπόσχεο, μηδ' ἂν ὑπερβῇς.
πάντων μέτρον ἄριστον, ὑπερβασίαι δ' ἀλεγειναί.
μηδέ τιν' αὐξόμενον λωβήσῃ καρπὸν ἀρούρης.
ἔστωσαν σ' ὁμότιμοι ἐπήλυδες ἐν πολίταις.
πάντες γὰρ ξενίης πειρώμεθα τῆς πολυπλάγκτου·
χώρη δ' οὔτι βέβαιον ἔχει πέδον ἀνθρώποισιν.
ἡ φιλοχρημοσύνη μήτηρ κακότητος ἁπάσης.
χρυσὸς ἀεὶ δόλος ἐστὶ καὶ ἄργυρος ἀνθρώποισι.
χρυσὲ κακῶν ἀρχηγὲ, βιοφθόρε, πάντα χαλέπτων,
εἴθε σε μὴ θνητοῖσι γενέσθαι πῆμα ποθεινόν.
σοῦ γὰρ ἕκητι μάχαι τε, λεηλασίαι τε, φόνοι τε,
ἐχθρὰ δὲ τέκνα γονεῦσιν, ἀδελφειοί τε συναίμοις.
μηδ' ἕτερον κεύθῃς κραδίῃ νόον, ἀλλ' ἀγορεύων.
μηδ' ὡς πετροφυὴς πολύπους κατὰ χῶρον ἀμείβου.
ὅστις ἑκὼν ἀδικεῖ, κακὸς ἀνήρ· ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης,
οὐκ ἐρέω τὸ τέλος· βουλὴ δ' εὔθυνε ἑκάστου.
μὴ γαυροῦ σοφίῃ, μήτ' ἀλκῇ, μήτ' ἐνὶ πλούτῳ·
εἷς θεός ἐστι σοφὸς, δυνατός θ' ἅμα, καὶ πολύολβος.
μηδὲ παρερχομένοισι κακοῖς τρύχου τεὸν ἦτορ.
οὐκέτι γὰρ δύναται τὸ τετυγμένον εἶναι ἄτυκτον.
μὴ προπετὴς ἐς χεῖρα, χαλίνου δ' ἄγριον ὀργήν·
πολλάκι γὰρ πλήξας ἀέκων φόνον ἐξετέλεσσεν.
ἔστω κοινὰ πάθη, μηδὲν μέγα, μήθ' ὑπέροπλον.

οὐκ ἀγαθὸν πλεονάζον ἔφυ θνητοῖσιν ὄνειαρ·
ἡ πολλὴ δὲ τρυφὴ πρὸς ἀμέτρους ἕλκει ἔρωτας·
ὑψαυχεῖ δ' ὁ πολὺς πλοῦτος, καὶ ἐς ὕβριν ἀέξει.
θυμὸς ὑπερχόμενος μανίην ὀλοόφρονα τεύχει·
ὀργὴ δ' ἐστὶν ὄρεξις, ὑπερβαίνουσα δὲ μῆνις.
ζῆλος τῶν ἀγαθῶν ἐσθλὸς, φαύλων δ' ὑποεργός.
τόλμα κακῶν ὀλοὴ, μέγ' ὀφέλλει δ' ἐσθλὰ πονεῦντας.
σεμνὸς ἔρως ἀρετῆς, ὁ δὲ κύπριδος αἶσχος ὀφέλλει.
ἡδὺς ἀγανόφρων κικλήσκεται ἐν πολιήταις.
μέτρῳ μὲν φαγέειν καὶ πιεῖν, μυθολογεῖν τε.
πάντων μέτρον ἄριστον, ὑπερβασίη δ' ἀλεγεινή.
μὴ φθονέῃς δ' ἀγαθῶν ἑτάροις, μὴ μῶμον ἀνάψῃς.
ἄφθονοι οὐρανίδαι καὶ ἐν ἀλλήλοις τελέθουσιν.
οὐ φθονέει μήνη πολὺ κρείσσοσιν ἡλίου αὐγαῖς,
οὐ χθὼν οὐρανίοις ὑψώμασι νέρθεν ἐοῦσα,
οὐ ποταμοὶ πελάγεσιν, ἀεὶ δ' ὁμόνοιαν ἔχουσιν.
εἰ γὰρ ἔρις μακάρεσσιν ἔην, οὐκ ἂν πόλος ἔστη.
σωφροσύνην δ' ἀσκεῖν, αἰσχρῶν δ' ἔργων ἀπέχεσθαι.
μὴ μιμοῦ κακότητα, δίκῃ δ' ἀπάλειψον ἄμυναν.
πειθὼ μὲν γὰρ ὄνειαρ, ἔρις δ' ἔριν ἀντιφυτεύει.
μὴ πίστευε τάχιστα, πρὶν ἀτρεκέως πέρας ὄψει.
νικᾶν εὖ ἔρδοντας ἐπὶ πλεόνεσσι καθήκει.
καλὸν ξεινίζειν ταχέως λιταῖσι τραπέζαις,
ἢ πλείσταις θαλίαισι βραδυνούσαις παρὰ καιρόν.
μηδέποτε χρήστης πικρὸς γίνου ἀνδρὶ πένητι.

μηδὲ

μηδέ τις ὄρνιθας καλιῆς ἅμα πάντας ἑλέσθω,
μητέρα δ' ἐκπρολίπῃς, ἵν' ἔχῃς πάλι τῆσδε νεοττούς.
μηδέποτε κρίνειν ἀδαήμονας ἄνδρας ἐάσῃς.
τὴν σοφίην σοφὸς ἰθύνει, τέχνας δ' ὁμότεχνος.
οὐ χωρεῖ μεγάλην διδαχὴν ἀδίδακτος ἀκούειν.
οὐ γὰρ δὴ νοέουσ' οἱ μηδέποτ' ἐσθλὰ μαθόντες.
μηδὲ τραπεζοκόρους κόλακας ποιεῖσθαι ἑταίρους.
πολλοὶ γὰρ πόσιος καὶ βρώσιός εἰσιν ἑταῖροι,
καιρὸν θωπεύοντες, ἐπὴν κορέσασθαι ἔχωσιν.
ἀχθόμενοι δ' ὀλίγοις, καὶ πολλοῖς πάντες ἄπληστοι.
λαῷ μὴ πίστευε· πολύτροπός ἐστιν ὅμιλος.
λαός τοι καὶ ὕδωρ καὶ πῦρ ἀκατάσχετα πάντα.
μηδὲ μάτην ἐπὶ πῦρ καθίσας μινύθῃς φίλον ἦτορ.
μέτρα δὲ τεῦχε θεοῖσι· τὸ γὰρ μέτρον ἐστὶν ἄριστον.
γαῖαν ἐπιμοιρᾶσθαι ἀταρχύτοις νεκύεσσι.
μὴ τύμβον φθιμένων ἀνορύξῃς, μηδ' ἀθέατα
δείξῃς ἠελίῳ, καὶ δαιμόνιον χόλον ὄρσῃς.
οὐ καλὸν ἁρμονίην ἀναλυέμεν ἀνθρώποιο.
καὶ τάχα δ' ἐκ γαίης ἐλπίζομεν ἐς φάος ἐλθεῖν,
λείψαν' ἀποιχομένων, ὀπίσω δὲ θεοὶ τελέθονται.
ψυχαὶ γὰρ μίμνουσιν ἀκήρεοι ἐν φθιμένοισι.
πνεῦμα γάρ ἐστι θεοῦ χρῆσις θνητοῖσι καὶ εἰκών.
σῶμα γὰρ ἐκ γαίης ἔχομεν, καὶ πάντες ἐς αὐτὴν
λυόμενοι κόνις ἐσμέν, ἀὴρ δ' ἀνὰ πνεῦμα δέδεκται.
πλούτου μὴ φείδου, μέμνησ' ὅτι θνητὸς ὑπάρχεις.

οὐκ

οὐκ ἔν' ἐς ᾅδην ὄλβον ἔχειν καὶ χρήματ' ἄγεσθαι.
πάντες ἴσοι νεκύων. ψυχῶν δὲ θεὸς βασιλεύει.
κοινὰ μέλαθρα δόμων αἰώνια, καὶ πατρὶς ᾅδης,
ξυνὸς χῶρος ἅπασι, πένησί τε καὶ βασιλεῦσιν.
οὐ πολὺν ἄνθρωποι ζῶμεν χρόνον, ἀλλ' ἐπίκαιρον.
ψυχὴ δ' ἀθάνατος καὶ ἀγήρως ζῇ διὰ παντός.
μήτε κακοῖς ἄχθου, μήτ' οὖν ἐπαγάλλεο χάρμῃ.
πολλάκις ἐν βιότῳ καὶ θαρραλέοισιν ἄπιστον.
καιρῷ λατρεύειν, μηδ' ἀντιπνέειν ἀνέμοισι.
πῆμα, καὶ ἀχθομένοισι κακοῦ λύσις ἤλυθεν ἄφνω.
μὴ μεγαληγορίῃ ξυφὼν φρένα λυσσωθείης.
εὐεπίην ἀσκεῖν, ἥ τις μάλα πάντας ὀνήσει.
ὅπλον τοι λόγος ἀνδρὶ τομώτερόν ἐστι σιδήρου.
ὅπλον ἑκάστῳ νεῖμε θεὸς, φύσιν ἠερόφοιτον,
ὄρνισι μὲν πολλὴν ταχυτῆτ', ἀλκήν τε λέουσι,
ταύροις δ' αὐτοχύτοις κεράεσιν, κέντρα μελίσσαις
ἔμφυτον ἄλκαρ ἔδωκε· λόγος δ' ἔρυμ' ἀνθρώποισι·
τῆς δὲ θεοπνεύστου σοφίης λόγος ἐστὶν ἄριστος.
βέλτερος ἀλκήεντος ἔφυ σεσοφισμένος ἀνήρ·
ἀγρούς καὶ πόλιας σοφίη καὶ νῆα κυβερνᾷ.
οὐχ ὅσιον κρύπτειν τὸν ἀτάσθαλον ἄνδρα ἄπιτον,
ἀλλὰ χρὴ κακοεργὸν ἀποτρωπάασθαι ἀνάγκῃ.
πολλάκι συνθνήσκουσι κακοῖς οἱ συμπαρεόντες.
φωρῶν μὴ δέξῃ κλοπίμην ἀνδρῶν παραθήκην.
ἀμφότεροι κλῶπες, καὶ ὁ δεξάμενος, καὶ ὁ κλέψας.

μοῖραν

μοῖραν πᾶσι νέμειν, ἰσότης δ' ἐν πᾶσιν ἀρίστη.
ἀρχόμενος φείδου πάντων, μὴ τέρμ' ἐπιδεύῃς.
μὴ κτήνοις θνητοῖο βορὴν κατὰ μέτρον ἕλῃαι.
κτῆνος δ' ἢν ἐχθροῖο πέσῃ καθ' ὁδὸν συνέγειρον.
πλαζόμενόν τε βροτὸν καὶ ἀλίτροπον οὐδ' ὑπαλύξῃς.
βέλτερον ἀντ' ἐχθροῦ τυχέειν φίλου εὐμενέοντος.
ἀρχόμενον τὸ κακὸν κόπτειν, ἕλκος τ' ἀκέσασθαι.
μηδέτι θηρόβορον δαίσῃ κρέας, ἀργίποσιν δὲ
λείψανα λεῖπε κυσίν, θηρῶν ἄπο θῆρες ἔδονται.
φάρμακα μὴ τεύχειν, μαγικῶν βίβλων ἀπέχεσθαι.
νηπιάχοις ἁπαλοῖς μὴ μάρψῃ χεῖρα βιαίως.
φεῦγε διχοστασίην καὶ ἔριν πολέμου προσιόντος.
μὴ κακὸν εὖ ἔρξῃς, σπείρειν ἴσον ἐστ' ἐνὶ πόντῳ.
ἐργάζου μοχθῶν, ὡς ἐξ ἰδίων βιοτεύσῃς.
πᾶς γὰρ ἀεργὸς ἀνὴρ ζώει κλοπίμων ἀπὸ χειρῶν.
μηδ' ἄλλου παρὰ δαιτὸς ἔδοις σκυβάλισμα τραπέζης·
ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἰδίων βιότων φαγέοις ἀνύβριστος.
εἰ δέ τις οὐ δεδάηκε τέχνην, σκάπτοιτο δικέλλῃ.
ἔστι βίῳ πᾶν ἔργον, ἐπὰν μοχθεῖν ἐθέλῃσθα·
ναυτίλος εἰ πλώειν ἐθέλεις, εὐρεῖα θάλασσα.
εἰ δὲ γεωπονίην μεθέπειν, μακραί τοι ἄρουραι.
οὐδὲν ἄνευ καμάτου πέλει ἀνδράσιν εὐπετὲς ἔργον,
οὐδ' αὐτοῖς μακάρεσσι· πόνος δ' ἀρετῇ μέγ' ὀφέλλει.

μύρμη-

μύρμηκες γαίης μυχάτοις προλιπόντες οἴκους,
ἔρχονται βιότοιο κεχρημένοι, ὁππότ᾽ ἄρουραι
λήϊα κειράμεναι καρπῶν πλήθουσιν ἀλωαί·
οἱ δ᾽ αὐτοὶ πυροῖο νεοτριβὲς ἄχθος ἔχουσιν;
ἢ κριθῶν· αἰεὶ δὲ φέρων φορέοντα διώκει,
ἐκ θέρεος ποτὶ χεῖμα βορὴν σφετέρην ἐπάγοντες
ἄτρυτον· φῦλον δ᾽ ὀλίγον τελέθει πολύμοχθον.
κάμνει δ᾽ ἠεροφοῖτος ἀριστοπόνος τε μέλισσα,
ἢ πέτρης κοίλης κατὰ χηραμὸν, ἢ δονάκεσσιν,
ἢ δρυὸς ὠγυγίης κατὰ κοιλάδος ἔνδοθι σίμβλων
σμήνεσι μυριότρητα κατ᾽ ἄνθεα κηροδομοῦσα.
μὴ μείνῃς ἄγαμος, μή πως νώνυμος ὄληαι.
δός τι φύσει καὐτὸς, τέκε δ᾽ ἔμπαλιν ὡς ἐλοχεύθης.
μὴ προαγωγεύσῃς ἄλοχον, σέο τέκνα μιαίνων·
οὐ γὰρ τίκτει παῖδας ὁμοίους μοιχικὰ λέκτρα.
μητρυιῆς μὴ ψαῦε γε δεύτερα λέκτρα γονῆος·
μητέρα δ᾽ ὡς τίμα τὴν μητέρος ἴχνια βᾶσαν.
μηδὲ κασιγνήτης ἐς ἀπότροπον ἐλθέμεν εὐνήν.
μηδ᾽ ἐπὶ παλλακίοισι πατρὸς λεχέεσι μιγείης.
μηδὲ γυνὴ φθείρῃ βρέφος ἔμβρυον ἔνδοθι γαστρὸς,
μηδὲ τεκοῦσα κυσὶν ῥίψῃ, καὶ γυψὶν ἕλωρα.
μηδέ τις ἧ ἀλόχῳ ἐγκύμονι χεῖρα βάληται.
μηδ᾽ ὕβριζε γυναῖκα ἐπ᾽ αἰσχυντοῖς λεχέεσσι.
μὴ παραβῇς εὐνὰς φύσεως εἰς κύπριν ἄθεσμον.
μηδ᾽ ἐς ἔρωτα γυναικὸς ἅπας ῥεύσῃς ἀκάθεκτον.

οὐ γὰρ

οὐ γὰρ ἔρως θεός ἐστι, πάθος δ' ἀΐδηλον ἁπάντων.
μηδὲ κασιγνήτων ἀλόχων ἐπὶ δέμνια βαίνε.
στέργε τεὴν ἄλοχον. τί γὰρ ἡδύτερον καὶ ἄρειον,
ἢ ὅταν ἀνδρὶ γυνὴ φρονέῃ φίλα γήραος ἄχρι,
καὶ πόσις ᾗ ἀλόχῳ, μηδ' ἐμπέσῃ ἄνδιχα νεῖκος;
μηδέ τις ἀμνήστευτα βίῃ κούρῃσι μιγείη.
μηδὲ γυναῖκα κακὴν οἴκοισιν σοῖσιν ἄγεσθαι,
λωβεύνης δ' ἀλόχῳ λυγρῆς χάριν εἵνεκα φερνῆς.
ἵπποις δ' εὐγενέας δίζεσθαι μὲν κατ' οἶκον,
ταύρους δ' ὑψιτένοντας, ἀτὰρ σκυλάκων παναρίστους·
γῆμαι δ' οὐκ ἀγαθὴν ἐριδαίνομεν ἀφρονέοντες·
οὐδὲ γυνὴ κακὸν ἄνδρ' ἀπαναίνεται ἀφνειὸν ὄντα.
μηδὲ γάμῳ γάμον ἄλλον ἄγῃς, ἐπὶ πήματι πῆμα.
παισὶ δὲ μὴ χαλέπαινε τεοῖς, ἀλλ' ἤπιος ἴσθι.
ἢν δέ τι παῖς ἀλίτῃ, κωλυέτω υἱέα μήτηρ,
ἢ καὶ πρεσβύτατοι γενεῆς, ἢ δημογέροντες.
μὴ μὲν ἐπ' ἄρσενι παιδὶ τρέφειν χαίτην πλοκαμῖδος·
μὴ κορυφὴν πλέξῃς, μήθ' ἅμματα λοξὰ κορύμβων·
ἄρσεσιν οὐκ ἐπέοικε κόμη, χλιδαὶ δὲ γυναιξί.
παιδὸς δ' εὐμόρφου φρουρεῖν νεοτήσιον ὥρην.
παρθενικὴν δὲ φύλασσε πολυκλείστοις θαλάμοισι,
μηδέ μιν ἄχρι γάμων πρὸ δόμων ὀφθῆναι ἐάσῃς.
κάλλος δυστήρητον ἔφυ παίδων τοκέεσσιν.
συγγενέσιν φιλότητα νέμοις, ὁσίην θ' ὁμόνοιαν.
αἰδεῖσθαι πολιοκροτάφους, εἴκειν δὲ γέρουσιν,

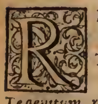
ἕδρης

ἕδρης καὶ γεράων πάντων· γενεῇ δ' ἀτάλαντον
πρέσβυν ὁμήλικα πατρὸς ἴσαις τιμαῖσι γέραιρε.
γαστρὸς ὀφειλόμενον δασμὸν παρέχε θεράπουσι.
δούλῳ τακτὰ νέμοις, ἵνα τοι καταθύμιος εἴη.
στίγματα μὴ γράψῃς, ἐπονειδίζων θεράποντα.
δοῦλον μὴ βλάψῃς τι κακηγορέων πρὸς ἄνακτα.
λάμβανε καὶ βουλὴν παρὰ οἰκέτου εὖ φρονέοντος.
ἁγνεῖαι ψυχῆς σου, σώματός εἰσι καθαρμοί.
ταῦτα δικαιοσύνης μυστήρια, οἷα βιοῦντες,
ζωὴν ἐκτελέοιτ' ἀγαθὴν μέχρι γήραος οὐδοῦ.

ΤΕΛΟΣ.

THEOGNIDIS MEGARENSIS SENTENTIÆ ELEGIACÆ,

IACOBO SCHEGKIO INTERPRETE.

Ex ô Phœbe, Iouis Latonæq; inclyta proles,
Primo & postremo commemorande loco:
Te primũ, mediũ, postremũ carmine ponam:
Exaudi, & clemens ad mea vota veni.
Te genitum, roseis mater cùm ferret in vlnis,
Insignem ad palmam, ad stagna rotunda deum:
Visus es esse deos inter pulcherrimus omnes,
Delus & ambrosio plena ab odore fuit.
Immensæ risere equidem tum pondera terræ,
Gaudia cærulei magna fuere maris.
Et quæ horrendarum disquiris lustra ferarum,
Atridæ ad Troiam cognita diua potens:
Te precor, in melius referas mea fata tuendo,
Quo tibi promptius, at nil mihi maius erit.
Vos Charites, Musæ, proles Iouis inclyta, Cadmo
Qualis erat quondam, quem cecinistis, Hymen?
Quod decet, optandum: quæ turpia sunt, fugienda:
Hæc sunt à vobis tunc celebrata Deæ.
Carmina ne mea quis sibi vendicet, optime Cyrne:
Ne lateant, certa sunt retinenda nota.
Nemo malum vitat, cùm sint bona multa: sed omnis,
Scripta Theognidos hæc sunt Megarensis, ait:
Qui paßim bene notus erat: fortasse ego cunctis,
Ciuibus at nequeo Cyrne placere meis.
Nec mirum, Polypæda: haud cunctis rector Olympi,

Siue pluat, seu non, Iuppiter ipse placet.
Consilium ergo meum referam, ne spreueris illud,
Quod puerum à senibus me didicisse iuuat.
Nec famam, nec opes, ex rebus quare inhonestis,
Virtutémve putes turpia lucra sequi.
Prauorum vites consortia, iungere sanctis
Cœtibus: hæc memori condita mente tene.
Perpetuo tibi conuictu iungantur honesti,
Principibus placeas semper vbique viris.
Namque bono à cœtu condisces plurima, prauus
Eripit & quod habet mens tua consilij.
Cyrne, hæc addiscens, frugi coniungere amicis,
Consuluisse tibi me bene sæpè feres.
Vrbs hæc, Cyrne, diu malè parturit: at timor angit,
Nequitiæ vltorem vt sit genitura virum.
Ciuibus est mens recta domi, dementia cepit
Primates, certum in mox ruitura nefas.
Nempe boni nullis subuertunt cladibus vrbem:
Si qua ruit, scelus est, vnde ruina venit.
Deprauant vulgus sua propter lucra & honores:
Qui ius distribuunt, muneribusq; fidem.
Quamuis multa tenet pax mœnia nostra, quietem
Non duraturam cernere & ipse potes.
Cùm mala lucra viris placeant, quibus improbius nil,
Publico & accipiant turpia lucra malo:
Dissidium, cædes, bella intestina mouentur,
Vnus nec princeps ciuibus inde placet.
Antiqua est vrbs ista quidem, ac plebs altera nata est,
Quæ leges, iusti nec didicere modum.
Hac habitant, cerui vt qui quondam in agris latuerunt,
Pelliti capreis, rustica corda homines.
Quiq; malus fuerat quis nam ferat? esse putatur
Non malus: & rursum qui probus, esse malus.

Alter-

Alternis certant ridentes, fraude, dolisq́;,
Virtutem esse inter nil, vitiumq́; putant.
Ex animo talem nullum complectere ciuem,
Vtilitas quamuis nascitur inde tibi.
Verbis, non animo, cura vt videaris amicus,
Seria cumq́; illis contrahe nulla tamen.
Nam citò fallaces animos res detegit ipsa,
Quæ verbis nullum pondus inesse scies.
Tendiculas nectunt, fraudesq́; dolosq́; sequuntur
Non posset tales ipsa beare Salus.
Prauorum consulta hominum euitare memento,
Ardua si fuerit res obeunda tibi.
Longa tibi quamuis via sit, qua accedere poßis,
Ne mora sit doctum consuluisse virum.
Præcipuum quodcunque leues celabis amicos,
Namque fidem frangit maxima turba datam.
Ardua consilio paucorum suscipe Cyrne,
Incurabilis hinc ne dolor eueniat.
Nempe fidem seruans, auro est pretiosior omni,
Cyrne, ad discordes si venit ille viros.
Sunt pauci queis danda fides, sors tristior illos
Declarat, seruent quàm malè amicitiam.
Ex æquo tristes casus tecum ferat, atque
Qui similem læta sorte animum exhibeat,
Tales orbis habet nusquam, paucíque videntur.
Namque leues socios non ratis vna vehit.
Lingua quibus sit, fronsq́; pudoris plena decentis,
Quàm pauci! & lucro qui posuere modum.
Non verbis adames, odia intra cæca recondens.
Si verbis, animi sit quoque certus amor.
Sincero vel ames animo, vel sis inimicus
Certus, sintq́; odij signa adaperta tui.
Vna cui lingua est, animi sententia duplex,

Fictus amor lædit quolibet hoste magis.
Laudat in os qui te, sed in absentem probra dicit,
Ac lingua famam vulnerat inde tuam.
Talis erit fidus nulli, nulliq; probandus,
Dissidet à sensu cui sua lingua dolis.
Atque vtinam talis mihi sit, qui ignoscere possit
Irato, & mores qui ferat vsque meos.
Nam pro fratre erit ille mihi memor esto meorum
Dictorum, obserua hæc, cùm procul abfuero.
Vt vanos adamem, nemo est suasurus, amicos,
Cyrne malus cùm sit, commoda nulla dabit.
In re difficili, miserum non seruat amicum
Cùm bona sunt, fruitur solus & ipse bonis
Non aliter, quàm qui pelago sua semina mandat,
Fecerit, infidis qui sua dat sociis.
Omne perit, quodcunque tulit de semine pontus
Ingratis quicquid sic datur, omne perit.
Nil satis est prauo quadam peccaueris in re,
Muneris effusa est gratia tota tui
Sed contrà memori quicquid donatur amico,
Gratia ab exiguo munere magna venit.
Fallaces fuge Cyrne viros, vt nauita portus
Incertos metuens abstinet, atque fugit.
Quos non speraras, iungit tibi mensa sodales
Sed pietas socius, non bona vina, caret.
Quid, quòd difficile est fictos cognoscere amicos?
Nulla magis prodest cautio, nulla fuga.
Fallax est argenti atque auri forma coloris,
Hunc tamen experiens cote notare solet.
At cùm sub facili lateat mala pectora vultu,
Et condat varios fronte nitente dolos
Hoc solùm cunctis statuit mortalibus esse
Iuppiter ignotum, sensaq; cæca tegi.

Non hominum occultos poteris cognoscere mores,
Ni experiare prius, frena solent vt equos,
Hora tibi poterit non vna ostendere mentem,
At vultus specie decipiare caue.
Non vires opta, aut numerosos aris aceruos:
Fortunam at supplex sæpè precare bonam.
Carius in terris nihil est, superatq; parentes,
Qui probitate graues iustitiaq; vigent.
Fortunæ auctorem nullus se dixerit vnquam:
Iuppiter est qui dat, quiq; carere sinit.
Non est qui possit fines imponere rebus.
Quicquid agens cœpit, seu bona, seu mala sint:
In dubio euentus non fausto fine quieuit,
Qui bene cœpit at is qui malè, sæpè bono.
Quolibet haud potiere bono, si fata resistant,
Quæ nos impediunt finibus ambiguis.
Vana homines ratio circumfert vndique, Cyrne:
Eueniunt, superis quæ placuere deis.
Hospitibus qui iura negat, spernitve clientem,
Effugere iratos haud queat ille deos.
Esse magis cupias pauper, cultorq; deorum,
Quàm iniustas diues spargere largus opes.
Iustitia in sese virtutem continet omnem:
Haud bonus vllus, quin sit quoq. iustus, homo.
Diuitias persæpè malis, sortemq; secundam,
Sed mentem paucis dij tribuere bonam.
Exitio certo prior est iniuria pestis,
Immissa à superis, quos perijsse volunt.
E luxu primùm nata est iniuria vecors,
Quam infert propter opes stultus inersq; suas.
Paupertatem humilem nulli exprobrare memento,
Nam malè nummatum spernere turpe virum.
Inclinat libram nunc huc, modò Iuppiter illuc:

Pauper erit subitò, qui modò diues erat.
Non tibi ventosæ quæratur gloria linguæ:
Nescis, sit tibi nox, quídve datura dies.
Sæpè Deus, timidè quæ sunt incepta, secundat,
Quodq; malum credas, vertitur in melius.
Cœptaq; prudenter casu Deus egit acerbo,
Nec sua consilium lucra secuta bonum.
Nemo hominum felix, miser aut, sine numine diuûm,
Non vitium, aut virtus, ni Deus annuerit.
Sors sua cuique mala: ex omni nulli esse beato
Parte licet, Phœbus quotquot ab axe videt.
Diis gratum liuor commendat & ipse malignus,
Non hominum id studiis at tenuisse queas.
Orabis superos, solis quibus alta potestas:
Eueniunt nobis quæ placuere Deo.
Febribus & senio magis est crudelis egestas,
Frugi homini, vexat quem mala pauperies.
Per mare pauperiem fugias, per saxa, per ignes,
Est semper variis hæc fugienda modis:
Paupertas animum & linguam ceu compede stringit:
Nullaq; sunt dicta, aut libera facta inopis.
Assiduo & terræ & pelagi fugienda labore est
Paupertas, duro quæ premit arcta iugo.
Leto sæua magis paupertas Cyrne putanda est,
Atque inopi mors est ipsa petenda magis.
Pro fœtura qui in venerem pecuaria mittunt,
Illis est generis maxima cura boni.
Progeniem maculat vitiosa coniuge ducta,
Vir bonus, & socerum dos bene magna probat.
Iamq; malo nulla est quæ nubere virgo recuset,
Virtute & fiunt vndique pluris opes.
Hinc honor est magnis opibus: commiscuit omnem id
Progeniem, vitiis inquinat omne genus.

Non mirum infectis ſpurcari moribus vr bem·
Commiſcentur enim peßima quæque bonis,
Nam grandi cum dote bonus turpi patre natam
Vxorem, ad patrios aduehit ecce lares.
Coniugio ſibi nam fortis coniungit inertem,
Sed tales animos fata parare ſolent.
Diuitiæ, quas dij iuſtis tribuêre benigni,
Certa ſorte manent, nec metuêre rapi·
Non hominum quas corraſit veſana cupido,
Et quas periuro colligit ore malus.
Quæ ſubitò dederit ſors illis, mox eadem auſert·
Rerum ſunt, ſuperis quæ placuere, vices.
Sed nos decipimur, commiſſa piacula quòd non
Præſens pœna deûm protinus aſſequitur,
Fœnus ſæpè luit viuus, ſoluitq́; ſuperſtes·
Poſteritas pœnas ſæpè dat ipſa graues,
Subduxit pœnæ quoſdam mors, cùm prius illi
Plectendi à ſuperis, quàm morerentur, erant.
Eſt miſerum, quòd ſit fugienti nullus amicus.
Quod tamen eſt omni triſtius exilio.
Vina nocent auido quæcunque ingeſſeris hauſtu·
Inq́; vicem proſunt, ſi moderata bibas.
Quo poßis ſæpè in varios te vertere mores,
Finge animum, vt ſociis te ſimilem exhibeas.
Callidus & verſutus ſis animo, vt polypus, qui
Se quibus adiunxit, ſaxa calore refert.
Nunc huc, nunc aliò te apto transferto colore·
Haud ſegnes motus mens generoſa capit.
Iratus nolis furibundos perdere ciues,
In medio ſemper tramite tutus eas.
At vanos aliis quicunque adſcribere mores
Audet, ſeq́; vnum plurima ſcire putat,
Deſipit hic, multoq́; ſui fraudatur amore·

Quippe homini est variis callida mens geniis,
Simplicior tectas metuit confringere fraudes:
Nil sine fraude placet, pluribus atque dolis.
Diuitiis nullo quærendis fine quiescunt
Mortales, sit opum copia magna licet.
Partaq; conduplicant, magnus maiora petuntur:
Demens diuitiis sensus inesse solet.
Sed cupidis nocet hæc dementia Iuppiter olim
Quæ dedit, eripiens, mox dat habere aliis.
Mœnia defendunt vanos bene condita ciues,
Censetur paruo at dignus honore bonus.
Fugimus incolumes ex vrbe breui ruitura,
Non tamen à nobis mœnia sacra ruant.
Quòd terra pelagoq; feret te fama superstes:
Has tibi me plumas contribuisse puta.
Quodq; hilarus canit, & nomen conuiua frequentat,
Victura & quòd te gloria Cyrne manet.
Te Iuuenes dulci laudabunt carmine, quando
Concinnos dederit tibia grata modos.
Et densis Erebo te circumdante tenebris,
Est vbi perpetua nocte sepulta domus,
Cunctis æterno semper celebrabere honore,
Extollent nomen secla futura tuum.
Circumquaque feret magna te Græcia laude,
Laudis eritq; expers insula nulla tuæ.
Carmina te magnum facient non fama volucres
Quærit equos, Musæ tollere ad astra queunt.
Musis posteritas solita est meminisse priorum:
Terra & sol pereant, quàm tua facta, prius.
Mens ingrata tamen. nulla est reuerentia dono,
Ceu puerum verbis me capere vsque paras.
Iustitia est pulchra, est sanum bona res quoque corpus,
Et cupido tibi quæ sors bona contulerit,

Impigra equa & pugnax cùm sim, nil tristius angit,
Vir tergo quàm quòd considet ille malus.
Sæpè illum excusso volui consternere freno
Crudelem, & duro me exonerare iugo.
Non ego vina bibo: gracilem tenet ille puellam,
Deterior multo, & me tamen inferior.
Huius vterque parens Acheloia pocula siccat,
Haurit aquas virgo, & me quoque fert lacrymans.
Vlna complexus mediam, cara oscula libo,
Inde tener patulo venit ab ore sonus,
Pauper erit, quamuis procul est, tamen vndique notus,
Huic fora clauduntur, iura nec vlla patent.
Paupertas vilis, multarumq; indiga rerum,
Inuisa est omni, quò venit ipsa, loco.
Cælestes nobis tribuerunt aspera multa,
In quibus & senio læta iuuenta perit.
Asperior tamen his paupertas est, senioq;
Tristior, & morbis, morteq; sæua magis.
Nempe tuis victum, & quibus est opus, omnia quæras
Atque à sollicito si cumulentur opes,
Pòst tamen ingrati meritos odere parentes,
Tanquam illum in populo qui rogat erro stipem.
Quid mirum, violat malus omnia si quis iniquo
Iure, deam Nemesin non bene respiciens?
Improbus at subitò accersit sibi plurima damna,
Quantumuis fuerint prospera visa prius.
Tantillum gradiens iurato haud credito ciui,
Neu pacto credas semper inesse fidem.
Atque Iouem quamuis testantia verba loquatur,
Hisq; putet certam se exhibuisse fidem.
Vrbe equidem hac nihil est, placeat quod ciuibus vllis
Rectum, quàm incolumem sæpè fuisse nocet.
Quæ damnosa bonis, peruersis legibus hæc sunt

Commoda certa malis, quas posuêre sibi.
Omnis in immenso periit pudor orbe sepultus,
Iura tacent, quid non tetra libido mouet?
Non cruda rabidus semper leo carne potitur,
Imbelli cesßit vis quoque magna dolo.
Garrulus at nescit seruare silentia rebus,
Dicenda ignorans, atque tacenda loquens.
Sponte sua nemo hunc conuiuam adiungit, in omni
Quippe loquax cœtu se ingerit improbius.
Fidus amicus erit, donec fortuna secunda est·
Mox fugiet, frater sit licet ille tuus.
Exhibeas modo te facilem, modò torua tuentem·
Erga vicinos sis, famulosq́ꝫ grauis.
Ne mutes vitam recta ratione paratam·
Vt melior fias, vita mouenda tua est:
Non nasci prauos tantùm contingit, & ipse
Conuictus mores inquinat improbior.
Dictaq́ꝫ factaq́ꝫ decipiunt· dum credimus omne
Verum, horum falso quicquid ab ore fluit.
Sis conuiua catus, præsens videatur vt esse
Tamquam absens, tibi quem mensa dabit socium.
Extra ædes patiens salsis vexabere dictis,
Cognoris mores ingeniumque hominum.
Inter & insanos simulata insania nobis,
Iustitia iustos inter amator ero.
Sæpè bonis aduersa, malis fortuna secunda est·
Virtus non pretio est æquiparanda tamen.
Perpetua est virtus possesßio, non vt opes, quas
Nunc huic, nunc alij sors leuis eripuit.
Vna eademq́ꝫ piis animi sententia constat,
Et casus æquâ fert quoque mente bonus.
Diuitis hi mores, si quem fortuna beauit,
Insipiens vitam non regere arte volet.

Culpa leuis si fortè, bono ignoscenda sodali,
Criminibus sæpè est non adhibenda fides.
Solus eris, crimen si numquam ignoscis amico·
Te fugient, mores qui timuere tuos.
Criminibus dum vita manet, vitiisq; premuntur
Mortales, punit quos tamen ipse Deus.
Consiliis celerem tardus persæpè fatigat,
Iustitiæ non sunt hæc aliena deûm.
Tu medio, ceu nos, ingressus tramite viuas,
Singula cuique suo dans adimensq; modo.
Tu fugientem aliquem, spe fretus, amare recusa,
Namque domum remeans haud erit ille bonus.
Festinare caue nimium, mediocria tantùm
Sunt bona, virtutem est difficile inde sequi,
Vindicta vt valeam nostris succurrere amicis,
Iuppiter, atque hostes da superare meos·
Sic magnus cunctis videar, tanquam Deus inter
Mortales, vindex si fuero ante obitum.
Qui summo resides, quæso hoc mihi confer, Olympo,
Vt pro damnosis commoda grata feram.
Si qua aduersa premant semper, spes nulla supersit
Faustorum, extingui morte bonum magis est.
Sic mea fata ferunt, vt pœnas non mihi pendant
Isti homines, per vim qui mea diripiunt.
Dum spoliant, canis instar ego at per flumina trano,
Perniciem euadens· cuncta relicta mihi.
Illorum ô si fortè queam potare cruorem,
Quod facilis dæmon annuat, & faciat.
Paupertas ô dura alios cùm fortè relinquas,
At me nolentem semper amare cupis.
Nunc alias accede domos, nunc semper iniquo,
Ac misero victu mecum habites, rogito.
Aduersis vincare caue· nam, Cyrne, vicissim

Prospe-

Prospera fortuna fata fuêre tua.
Rebus nam si aduersa superuenere secundis,
Illa precare deos rursus vt effugias.
Non miserum cunctis te ostendas tristia namque
Non lacrymas aliis fata mouere solent.
Exhaurit vires patientia longa malorum,
Vindicta at rursus pectora læta facit.
Sæpè inimicum etiam blando sermone salutes,
Tempore vindictam sentiat ille suo.
Sensus pectore conde tuos, non aspera verba
Profer. nam præceps mens malesana ruit.
Ciuibus ignoro quæ sit sententia nostris:
Damnant si facio, seu bene, seu malè quid.
Me pariter nequam mordent, frugiq; boniq;.
Insipiens similis mi nequit esse tamen.
Subq; iugo inuitum stimulans ne quæso fatiges,
Impenséve trahas nos in amicitiam.
Te magne altitonans miror, cunctis quia solus
Imperitas, tua vis gloriaq; exuperant.
Quæ mens, qui cunctis animus, tu perspicis, atque
Maiestas vincit maxima quæque tua.
Et mirum cunctis tua quòd malè certa voluntas,
Aequat sorte bonos, assimilatq; malis.
Seu prudens fuerit, seu turpia lucra sequatur,
Pro quæstu & falsos nectat vbique dolos.
Non equidem diuûm mens est mortalibus ægris
Cognita, quá'ue illis sit placitura via.
Fortuna est multis nullo quæsita labore, at
Mens nescit partis rebus auara frui.
Iustitiæ prolem comitatur mater Egestas:
Ansam suppeditat pluribus illa mali.
Impedit hæc animi celeres durissima motus,
Sufferet & nolens, quæ decuere minus,

Quasi-

Quæsito dum opus est. Postquam aucta pecunia creuit,
Exuperant fraudes, iurgia, lingua procax.
Quæ simul vt nolens discit, putat esse malum nil
Cum lucro, quo mox præcipitante ruit.
Nequam sunt inopes multi: frugi est quoque pauper,
Qui cum diuitiis incipit esse malus.
Creuerunt vt opes, animo meditatur iniqua.
Nec sapiunt recto pectore semper idem.
Nec ratio aduersis prauo est, rebúsve secundis.
Vir bonus hæc ambo sustinuisse potest.
Perfidiam fuge pestiferam, venerabere amicos.
Offensi nunquam te premat ira Dei.
Festinare caue: res est occasio magna,
Seu quæras lucrum, seu bene tu quid agas.
Sollicitus cùm quærit opes, atque incubat illis,
Aspera fortuna has vertit in exitium.
Perniciosa illis facit idem sæpè videri
Vtilia: & quæ sunt optima, sæpè mala.
Culpa tua est, huius nec amicum dixeris esse
Auctorem, cùm te mens tua compulerit.
Nempe pudore tuis natis vix linquere poßis
Quid melius, sanctis est comes ille viris.
Ne videare comes facti quod turpiter audet,
Qui vafer & magnis viribus exuperat.
Non subigunt animos, aut vincunt pocula, quæ me
Cogant de fama detrahere vsque tua.
Aequalem, verum fatear, mihi quæro sodalem.
At non est, mores cui sine fraude placent.
Vtq; aurum plumbo, si cote teratur vtrumque,
Præstat: sic virtus sit mea clara magis.
At prudens contemnor ego: inde tacere necesse est,
Exiguas vires me reputante meas.
Concinnis foribus linguam quis quæso coërcet?

Est qui se curis angat inutilibus.
Tristia sæpè domi prodest inclusa tenere,
Rectius inq; bonis ianua aperta patet.
Non nasci melius semper mortalibus ægris,
Et solem quidnam profuit inspicere?
Protinus aut natum ad manes properare repostos,
Et tumulo corpus mox sine fine tegi.
Et nasci facile est, & victum acquirere natis
Qui doceat bona, vix vnus & alter erit.
Moribus vt niteat, quem torquet inertia, pulchris
Fors Asclepiadi aut si Deus ipse daret,
Improba qui mentis vitia expurgare medendo
Arte sua posset, quàm rogo diues erit!
Si nasci virtus sine more, vt corpora, posset
Patre bono numquam filius esset iners.
Qui rectis paret monitis, sapit improba porrò
Pectora qui doceat, nil tamen efficiet.
Quicumque obseruat quid agam, quàm desipit ille,
Nec mentem curat qua colat arte suam.
Nemo beatus erit semper, patienter acerba
Frugi homines tacito ac sustinuere sinu.
Improbus aduersis rebus, iuxtaq; secundis
Turbatur, leuis ac non sibi constat homo.
Qualia dij dederint, sunt æqua mente ferenda,
Munera, quæ variis distribuere modis.
Si puro cupias nostro de vertice sordes
Eluere, ex illo purior vnda fluet.
Quicquid agam, fuero excocto sincerior auro,
Quod probat exacta cote perita manus.
Namque situ nullo, nullaq; ærugine fœdum
Conspicitur proprio quippè colore nitet.
Si tibi, quanta fuit dementia, tanta fuisset
Virtus, tamq; catus, quàm stupidus fueras

Tantum

Tantum inter ciues ſuperaſſes laude perenni,
Quantum nunc pretij nullius eſſe putant.
Femina nulla viro iuuenis cano bene concors?
Remigio ratis vt qui potis illa regi?
Ancora nulla tenet ſtabilem· ſed vincula rumpens,
Noctu alium portum femina ſtulta petit.
Ne cupias quæ ſine carent. horrebis auaras
Diuitias· diues ſemper habere cupit.
Nec prodeſt, nec obeſt, quàm dij faciles tribuerunt
Res· ea ſed pariet, culta labore, decus.
Virtutes adama, ſis ſeruantiſſimus æqui,
Ne cupias lucrum turpia facta ſequens.
Inuitus non detineatur in ædibus hoſpes·
Hunc, qui ſponte manet, vis quoque nulla premat.
Qui Baccho plenus declinat lumina ſomno,
Nempe Simonidæ huic contribuenda quies.
Aut qui non dormit, cogens ne præcipe ſomnum·
Eſt durum quidquid vis aliena parat.
Confeſtim infundas bibituro vina Falerna,
Suauiter haud quauis viuere nocte potes.
At modus in vino non diſplicet· optima ſomni
Tempora, cùm ſatur hinc limina noſtra peto.
Nobis vina ſitim ſunt extinguentia grata·
Nec multum abſtineo, nec grauat ebrietas.
Immodico cuicumque mero præcordia feruent,
Haud linguam & mentem continet ille ſuam.
Turpia quæ loquitur, recidunt ſine pondere verba,
Ebrius ac nullo cuncta pudore facit.
Diceret haud quæ ſobrius, hæc effert bene potus·
Si ſapis à nimio diſce cauere mero.
Surge priuſquàm te vincat temulentia, ventrem
Effrene vt ſemper corripe mancipium.
Aut quando affueris, cyathum non ebibe fruſtrà,

Sed ſi-

Sed ſimules capiti vina ſubeſſe tuo.
Mittent ſæpè tibi Philoteſia, deinde perurgent
Altera diis partem, pars tibi certa manet.
Turpe negare putas: atqui inuictiſſimus ille eſt;
Effutit qui nil ebrius ore ſuo.
Vos etiam tractare mero verboſius æquo
Res conſueuiſtis, ſed ſine lite tamen.
In medium nullo veniunt diſcrimine verba,
Sympoſiiq; viget gratia magna boni.
Et ſtupidi & pariter ſapientis pectora vinum,
Cùm modus abſuerit, non grauia eſſe ſinit.
Argentū atq. aurū igne probant, quibus arte probandū eſt.
Sic mentem oſtendunt pocula plena tuam.
Sæpè equidem cautos vini vis multa ſubegit,
Atque pudorem illis abſtulit ebrietas.
At mihi vina caput miſerum cùm fortè grauarint,
Nulla mea mentis cura ſuperſtes erit.
Tum mecum nutant ædes vertigine mira,
Officium ſurgens ſæpè requiro pedum.
Obſeruo languens pectus ne turpia lingua
Suppeditet, mihi quod mox graue crimen erit.
Pocula quæ caruere modò, mihi crede, nocebunt,
Vina tamen modicè ſumpta iuuare ſolent.
Per mare tu Cleariſte ſecutus, & æquora ſulcans,
Nos inopes ambo iungimur, & miſeri.
Sub tranſtris Cleariſte tamen dij qualia donant.
Quæq; dedit præſens hora, repoſta manent.
Optima quæq. dabo, clarus ſi forſan amicus
Te petat; obſequium ſentiat ille tuum.
Quæ mihi ſunt, promam: non anxius illa requiram
Grandia, quæ deſunt, hoſpes amice, bona.
Vt viuam, ſi fortè roget: dices; bona ſi tu
Magna putes, miſerè ſi mala, ſat bene habet.

Suppetit, vt nobis vnus conviuere amicus
Posit· at hoc plures non aluisse queam.
Non frustra est, quòd te mortalia pectora magnum
Plute putant; leuiter tristia damna feres.
Optandum, fortuna bonos ne tristior angat,
Deterior stultis sors magis apta viris.
Heu mihi, quem grauius plectens odiosa senectus
Inuasit, nec nòn grata iuuenta fugit.
A me nec socius, nec amicus proditus vnquam,
Nescia seruitij pectora nostra vigent.
Pectus demulcet iucundo tibia cantu,
Atque hilares animos fistula læta parat.
Gaudia perfundunt animum, cùm pocula dulcis
Fistula condecorat, suaue canente lyra.
Haud vnquam seruile iugo caput eriget altè,
Semper iners tantum colla recurua gerit.
Non equidem è scylla rosa nascitur, aut hyacinthus·
Nascitur à nullo mancipio ingenuus.
Nemo pedes vnquam dura sibi compede strinxit,
Me nisi priuarint mente mea superi.
Heu vereor Polypæda, vrbem ne iniuria perdat,
Qualis Centauros perdidit improbitas.
Dicere me decet æqua, & pendere cuncta ad amussim,
Cyrne, vel ambobus quo dare iusta queam,
Et vati, augurioq́ue, & sacris congrua flammis,
Opprobrio turpi nil mihi vt eueniat.
Improbus haud viola quenquam, iustoq́ue, bonoq́ue,
Si iuuet, haud quicquam gratius esse potest.
Nuncius elinguis tristissima bella parauit,
Excelsa veniens nuncius è specula.
Quin potius frenabis equos velocia cursu
Corpora, namque hostes appetere inde vides.
In medio spatium non excursabitur ingens,

 Demen-

Dementem nisi me Iuppiter ipse facit.
Casibus afflictos duris confidere fas est,
Vt soluant misera sorte precare deos.
Versa animo, quòd ceu peracuta nouacula præsens
Exitium est, varias cuncta tulere vices.
Haud semper potiere ingentibus æris aceruis,
Nec longè excurrens accumulabis opes.
Sit mihi qua fruar ipse, aliisq; impertiar inde,
Copia sitq; auri, quod meus hostis habet.
Namq. frequens conuiua forem, iuxtaq; sederem,
Qui sapiens posset multa docere bona.
Vt capiens animo sapienter dicta, venirem
Hac ceu merce domum protinus inde meam.
Me lusus recreant· olim tellure sub ima
Instar ero saxi, sensu animoq; carens.
Cùm dulces radios quandoque reliquero Phœbi,
Nil videam, quamuis vita probata fuit.
Res tentare iuuat, decepit opinio multos·
Multi non tentant, quæ statuere bona.
Excole virtutem, fac rectè & cuncta decenter·
Mittendus nemo est, nuncia fama volat.
Heu mihi, quem socij produnt, qui saluus ab hoste,
Nauita ceu scopulos cùm cauet, vsque fui.
Haud paulò citius, bonus est qui, fiet iniquus,
Quàm contra· indocilem mitte docere senem.
Vir malus haud placet. abscondens se femina dicit,
Adsum, auis & paruæ mens leuis instar erit.
Est inuisa mihi mulier vaga, inersq; maritus,
Alterius fundum quisquis arare cupit.
Facta quidem fieri nequeunt infecta, futuros
A tergo casus prospice sollicitè.
Quidquid agas, discrimen adest· ne scire putato,
Incipiens, quo sint cuncta futura modo.

In gra-

In graue discrimen multos spes laudis adegit,
Cùm non consilio gloria parta foret.
Qui prudens bene agat, Deus illi sorte benigna
Nunquam defuerit, nec premet impietas.
Aequo par ferre est animo, dij qualia nobis
Contribuunt· sortis nam gemina vrna deûm.
Neu mala te vexent nimium tua, ne bona cùm sint
Exulta· finis prospiciendus erit.
Simus amici, sed longè tamen inde remoti·
Præter diuitias, omnia nos satiant.
Hac quoque nomen amicitiæ defende, virisq́;
Conuersare aliis, quo tua nosse queant.
Orbita nota fuit nostri currus tibi, quam tu
Obseruans, nostræ fur es amicitiæ.
Diis inuise peri, pereas ô perfide nequam·
Nam gelido turget semper ab angue sinus.
Talis Magnetum quondam fraus perdidit vrbem,
Quod nos & nostra vexat in vrbe scelus.
Longè complures luxus, quàm perdit egestas,
Cùm properant iusto plus cumulare modo.
Incipe vana loqui, quàm parua est gratia dictis:
Mox turpis quæstus. semper vtrumque nocet.
Nil rectè sit mendacis, nil fiet honestè,
Ore viri, primos cùm dedit ille sonos.
Non magnus labor est laudare, aut spernere quemuis·
Nempe hæc sunt vanis non malè grata viris.
Irrita verba mali fundunt, noluntq́; tacere,
Vir bonus at nouit rebus adesse modum.
Haud medio quenquam, qui sit bonus atque modestus,
Millibus è cunctis Phœbus ab axe videt.
Omnia pro voto nulli cecidere petita,
Quilibet è superis nos superare potest.
Rebus in aduersis semper mea pectora torquet

Pauperies, fugere hanc copia nulla fuit.
Nummatum plebs omnis amat, contemnit egentem
Quisque virum, mens est omnibus ista procax.
Vita hominum vario maculatur crimine, rursus
Vnica virtutum nec solet esse via.
Ardua res inter sapientem dicere stultos,
Vixq́ue potest fieri, vt cuncta tacendo premat.
Frugales inter fœda est temulentia, nolis
Inter vinosos sobrius esse viros.
Elatis animis iuuenilia pectora turgent,
Hæc leuitas multos traxit in exitium.
Iræ præcipiti mens quæ permisit habenas,
Casibus innumeris obijcit illa caput.
Non semel hanc, quæcunque animo sententia surgit,
Volue tuo, præceps vir nocet ipse sibi.
Consiliumq́ue, pudorq́ue bonis sunt insita, quæ vix
Millibus è cunctis vnus & alter habet.
Haud sunt dissimili spes & fortuna paratu,
Has cuncti Stygios ceu metuêre deos.
Quos sæpe haud speres, euentus esse videbis·
Consilio fors est sæpe inimica bono.
Ne cures quemquam· non hostem, non tibi carum,
Cuius non virtus sit tibi nota satis.
Quos non speraras iungit tibi Bacchus amicos,
Sed virtus sociis, non bona vina carent.
Paucos quos tua sollicitet fortuna parabis,
Cùm grauis angit te pectoris anxietas.
Inter mortales periit toto pudor orbe,
Spurca libido omni nunc viget atque loco.
O mala paupertas, humeros cur deprimis illos?
Corpore perculso, mens quoque pressa iacet.
Turpia nolentem vi pergis multa docere,
Qui didici à multis vir probus esse bonis.

Felix esse queam, faciant dij sæpe precabor,
Gratior haud virtus vlla futura mihi est.
Cyrne quidem ex æquo propter tua damna dolemus,
Alterius luctum at quid vetat esse breuem?
Tristibus haud angor nimium, latórue secundis,
Aequa mente bonus cuncta secunda putat.
Ne fore rem, vel nón fore iures· omnia nouit
Nam Deus infensum numen vt effugias.
Consiliis quis credat enim? bona sæpe vicißim
Euenêre malis, & mala sæpe bonis.
Diuitem & ex Iro subitò euasisse videbis,
Vna opibus poterit nox quoque obesse tuis.
Euentu prudens, quem sperat, sæpe carebit,
Gloria sed rudibus maxima sæpe viris.
O vtinam mihi sit, quam noui, copia rerum,
Essent cum frugi gaudia magna viris.
Quem noui, tacitus me præterit· os mihi claudit
Paupertas, cùm sim doctior, & melior.
Maliaci ferimur per mille pericula ponti,
Ergo rate, & noctu tendere vela iuuat.
Nec plenam curat quisquam exonerare saburram,
Interim vtrumq. latus sæua procella ferit.
Vix nauis superest· stertunt qui deposuerunt
Nautam, quo ratis hæc remige salua fuit.
Sancta perit probitas· manibus rapiuntur auaris
Diuitiæ, partes quoque tuente suas.
Baiulus imperitat, doctis parendum, & honestis·
Deuoret heu metuo Scylla profunda ratem.
Simplicibus probitate viris monita illa parantur·
Nequam hominem sapiens perspicit, atque notat.
Suppetit indoctis multarum copia rerum,
Sollertesq; premit inuida pauperies.
Pauper & incultus diues, virtute carebunt·

Illum pauperies impedit, hunc mala mens.
Nulli cum superis homini contendere fas est,
Pro iure hanc litem nemo probare volet.
Non aluisse decet, quos sit pauisse nefandum·
Nec facias, melius linquere quod fuerat.
Sit faustum pelago quod iter perfeceris oro,
Neptunusq; tuis te ferat incolumem.
Luxurians perdit vecordes copia multos·
Haud facile est lætis rebus habere modum.
Non quæ visa tibi, ô bona mens, optare licebit·
Perfer, cum multis pulchra & honesta petis.
Nam felix habui multos deceptus amicos,
Qui rursus fugiunt sorte premente graui.
Diuitiæ vulgo nunc sunt sapientia prima·
Cetera nil prosunt, sint licet eximia.
Non tibi, si qualis fuerat Rhadamanthia virtus,
Et Sisypho Aeolidæ noscere plura queas,
Tartareis prudens qui quondam euasit ab oris,
Persephonenq; suo vicerat ore deam·
Manibus illa prius Lethes obliuia miscens,
Non potuere isti pocula obesse viro.
Certè haud immani quisquam remeabit ob orco,
Cùm duro moriens carcere clausus erit.
Nec ferrugineas quisquam perrumpere valuas,
Quæ tenues vmbras continuere, valet.
Ex illis Sisyphus tamen euasisse putatur
Carceribus, tectos dum regit arte dolos.
Non si falsa loqui conere, simillima veris,
Nestoreo qualis gratia ab ore fluit·
Nec si cum Harpyiis cursu contendere possis,
Et Boreæ natos si superare queas,
Nil facies· homines rapit hæc sententia cunctos,
Quæ censent opibus fortius esse nihil.

Argenti quibus atque auri sunt pondera, agerq́;
Fertilis, optandæ munera sortis habent.
Nec muli, nec equi desunt, nec cætera, ventri
Vnde bene, & pedibus, sit lateriq́; tuo.
Tempora sunt puero atque puellæ grata venustis,
Quæ pubertatem non procul esse sinunt.
Hæ sunt diuitiæ nobis, quæcumque supersunt,
Post obitum nullas accipit Orcus opes.
Nec tua muneribus depelles fata, senectam,
Aut morbum donis vincere nemo potest.
Iuppiter id faciat, cælestia numina faxint,
Improbitas placeat iam sine fine malis.
Qui fraudes animo versat, crudelia factis
Expedit, & nullo placat honore deos.
Scilicet ille suo pœnas de corpore soluat,
Insontes pueros nec premat ira deûm.
Sæpè pater sceleratus habet pia pignora iusti
Quos amor & diuûm maxima cura tenet.
Cumq́; suis superos metuentes ciuibus, vrbem
Condecorant, patrum his crimen obesse nefas.
Atque adeò hæc superis placeant, nihilominus ille
Improbus effugit: pœna relicta bono.
Summe deûm rector, vindictam quis putet esse
Iustam, quam merito non subit ipse suo?
Nulla fraude nocens, nec qui iuranda fefellit,
Fert, vtcumque sit is iustus, iniqua tamen.
Quis tam sit, si fortunas inspexerit huius,
Demens, qui superos extimuisse volet?
Impius hic, animoq́; carens, æqualia iura
Spernit, & huic superûm non timor vllus adest.
Diuitiis satur hic multos iniurius vrget,
Paupertas iustos deprimit arcta viros.
Congere diuitias non fraudibus vsus amice,

Consilio prudens effuge stultitiam.
Nulla horum memorem verborum obliuio captet,
Olim quæ laudans dixeris vtilia.
Iuppiter hanc equidem superat sublimior vrbem,
Nempe sua dextra seruat is incolumes,
Cum superis, cælum quos continet· inspiretq́,
Et linguam & mentem Phœbus Apollo bonam.
Personet & cithara sacrati carminis auctor,
Aris dum superûm liba adolenda damus.
Atque dein læti grato sermone bibamus,
Medorum à nobis nam timor omnis abest.
Et placeat iam nunc animo meliore recepto,
Pectore sollicitos deposuisse metus·
Mox procul & tristes potando auertere curas,
Et senium, & mortis fata propinqua cita.
Vates Musarum studiis qui pollet, & arte,
Inuidet hic nulli· quæ didicitq́, docet.
Quærere sed decet hunc, quæsita docere petentes·
Si solus teneas, quid rogo multa iuuat?
Phœbe vrbem Alcathoo struxisti mœnibus altis,
Filius hic Pelopis tam tibi gratus erat.
Agmina Medorum profligans inde repellas
Vrbe hac quæ grates plebs tibi semper habet,
Vere nouo vt sacras mittant memores hecatombas,
Barbitus ac lætas ornet vbique dapes.
Atque chorus dulces celebret clamoribus hymnos,
Circum aras, sed me Græcia terret iners.
Et ne seditio turbet, sanctißime Apollo,
Tu clemens nostris ciuibus esse velis.
Nec longum, Siculas cùm veni promptus ad oras,
Eubœámque, solum hic fertile Bacchus amat.
Spartámque Eurotæ cinctum est vbi arundine flumen,
Cùm veni, blandis vocibus accipiunt.

Cumq́

Cumq; hæc lustrarem, nulla inde secuta voluptas,
Nil visum patrio dulcius esse solo.
Nulla velim noua cura animo succurrere poßit,
Adsit virtutis nempe perennis amor.
Delecter dulci cithara, saltuq; decente,
Lætus agam frugi non tamen absque viris.
Haud noceam hospitibus, premat haud iniuria quemquam,
In populo placeant omnia iusta mihi.
Mens sit læta tua, & varios age despice ciues·
Namque bene hic de te sentiet, ille malè.
Carpit quis iustos, alius qui laudat eosdem,
Improbus haud sese perspicit vllus homo.
Nemo adeò in terris non spretus viuere poßit·
Vulgus, quæ nobis sunt meliora, latet.
Nemo etiam vixit, nec victurum puto quemquam,
Ante obitum cunctis qui placuisse queat.
Nec diuûm pater atque hominum mortalibus vsque,
Iuppiter haud cunctis perplacuisse potest.
Scilicet hunc qui sacra facit, decet esse ad amußim,
Sit perpendiculo rectior ille probo·
Cui velit ex Pythone suam præclarus Apollo
Vocem adyto dignam mittere sponte viro.
Addideris quid, seu minuas cum fraude, deorum
Pœnam non fugies, sis licet vsque catus.
Perpetior casum quo non est durior alter;
Si mortem excipias, qua grauius nihil est.
Hostis nunc adeundus, cùm sim proditus, ille vt
Quo studio experiens sit bene nosse queam.
Bos pedibus linguam grauiter mihi supprimit ingens,
Cùm poßim ridens multa notare ioco.
At vitare licet nulli quod ferre necessum est,
Nec quæ fata pati me voluere dolent.
Haud tamen euasu facile est, quò venimus illud

Discrimen, funusq́; optet vterque magis.
Despiciunt qui confectos ætate parentes,
His Parcæ vitam contribuêre breuem.
Auxeris haud quemquam lucro, sed sperne tyrannum.
Iuratus nec tu struxeris insidias.
Miror quòd nostro coniuncta est tibia cantu,
Limes & ex toto conspiciturq́; foro.
Limes agri, variis mensas qui frugibus ornat,
Purpureis sertis cingitur inde caput.
Heus Scytha, tolle tuos implexo à vertice crines,
Flebis odoriferum nunc periisse solum.
Perfidia est seruata, fide quoque perdita res est.
Internosse quidem hæc difficile esse puto.
Esca sumus coruis multi, subitoq́; perimus,
Caussa mali diis non attribuenda bonis.
Vis iniusta virûm, lucri vesana cupido
In malâ præcipitans, priuat vbique bonis.
Sunt duo quæ cruciant mortales pocula propter,
Languida nempe sitis, pessimaq́; ebrietas.
In medio via tuta patet: tu ne mihi suade
Aspera me sitis vt, vel premat ebrietas.
Vina mihi prosunt, eadem obsunt sæpè vicissim,
Cùm me contra hostes arma mouere iubent.
Si quæ sunt suprà posita mutantur ad ima
Res oculis, ædes post cyathos petimus.
Fortunam alterius quis non euertere posset?
Ereptas nullus reddit amicus opes.
Sub pedibus populum noua qui meditatur habeto.
Nec stimuli desint, nec iuga dura tibi.
Nulla etenim dominos magis amplexata superbos
Plebs, homines quotquot Phœbus in orbe videt.
Iratus vafrum disperdat rector Olympi,
Qui blando socios decipit ore suos.

Lætior olim, sed melior nunc vita: dolenti
Gratia quòd miseros haud fouet vlla viros.
Nequitiam propter, perit hæc Respublica, regum:
Prona amat hæc littus, ceu male sarta, ratis.
Afflictum si fortè aliquis conspexit amicum,
Ne videat, vultus occulit ille suos.
Fortunæ aspirat si iterum clementior aura,
Oscula delibans quisque valere iubet.
Nil mihi concedunt falsis deserto ab amicis:
Cùm veniunt homines, sponte mea fugio.
Egredior cùm vesper adest, aurora reducit,
Cùm matutinum percite galle canis.
Sæpe quidem indignos opibus Deus extulit altè,
Non ipsum aut alios sors tamen illa iuuat.
Sed virtutis honos superabit laude perenni,
Strenuus at patriam miles & arma tegunt.
In caput hoc grandi decumbat pondere cælum,
Olim terrigenæ quod metuêre homines:
Illis ni prosim quos nunc complector amicos,
Hostibus & fuero cura dolorq; meis.
Munera non tua laude carent, non crimine Bacche:
Non odisse queo, sed nec amare nimis.
Improbus & bonus es, quis te reprehendere posset?
Quisve potest sapiens facta probare tua?
Vertice Taygeti expressa hæc sume racemis
Pocula, nam rupes has colit ille senex.
Rupis secessu vmbrosa Theotimus opaco,
E Platani stantis vertice duxit aquam.
Protinus hoc omnes curas demerseris hausto,
Quo vigor in membris maior adesse solet.
Vrbem pax habet, atque opulentia: nunc procul esto
Bellum, dum tracto pocula cum sociis.
Nec me sollicitent præconia missa per aures,

Non sunt pro patrio bella gerenda solo.
Turpe mihi præsenti, & equorum frena tenenti,
Martis si dubitem castra cruenta sequi.
Heu mihi sum quòd iners, periit Cersynthus, & hostis
Lelantum cœpit perdere vitiferam.
Prodita nempe malis patria est, bonus exulat· o si
Nunc Cypselizon concidat omne genus.
Quàm sapere, haud cuiquam melius contingere possit,
Stultitia nil est deteriore nota.
Cyrne quid iratum iuuat excandescere multis?
Mores atque animos vtile nosse magis.
Pectore condita mens latet, inde opera omnia manant
Iusta, iniusta hominum, sors premat asperior.
Mox fortuna operum laudes cum crimine miscet,
Ex omni sapiens parte nec vllus erit.
Hic sumptus vitat congestis vndique nummis,
Virtutem hanc summam, qui sapit, esse putat.
Si cernens animo breuis æui tempora posset
Metiri, & quando mors subeunda sibi,
Quæsitis rectè victurus tempore longo
Parceret, atque tenax plurima congereret.
Nulla est quàm leti nobis incertior hora,
Quod trahit in curas pectora nostra graues.
Ancipiti in biuio via duplex· altera quarum
Non mihi displicuit, non minus illa placet.
Hæreo, num tenui victu multoq; labore,
Profuso an sumptu vita terenda iocis.
Vidi ego, qui genium censꝰ fraudaret amore,
Detraheret ventri multa alimenta suo·
Non tamen elatus plaudendo funere, secum
Defunctus proprias ille recepit opes.
Est, sibi qui intempestiuo quæsita labore
Inuidet, atque aliis· estq;, per ingluuiem

Omnia

Omnia qui perdat, præsentia gaudia captans,
Postmodò mendicos arripit ore cibos.
Omnibus hoc præstat Democles, consulo pro re,
Proq; suis opibus viuere quisque velit.
Non operam perdes ingratis multa relinquens,
Turpis egestas nec sub iuga dura premet.
Grataq; non miseræ deerit fortuna senectæ,
Qua non apta magis res fuit vlla seni.
Non deerunt socij rebus, mihi crede, secundis·
Aduersis, nullus te putat esse bonum.
Vtere quæsitis parcè· non flebit amicum
Hæres, cùm vacuas viderit esse domos.
Exornat paucos formoso corpore virtus,
Est felix quicumque vtraque nactus erit.
Obseruant illum pariter iuuenesq; senesq;·
Assurgunt illi, suspiciuntq; patres.
Haud imitans possum philomelam voce referre,
Lusimus hesterna sed puto nocte satis.
Tibia non curæ est· queror hoc quòd deseruit me,
Nulli qui sapiens arte secundus erat.
Tibicen læua astet· nam modò carmina dicam,
Apta modis, superos supplice voce rogans.
Certa sequenda via est, hac illac ne leuis errem,
Quæ deceant animo cuncta notanda meo.
Laudabo at patriam præclari nominis vrbem.
Nec populus curæ est, vir malus atque mihi.
Vt leo, cùm pedibus fœtum discerpsit aduncis
Ceruæ, non mea sic pressa cruore sitis.
Mœnia conscendi, nocuit victoria nullis·
Aptaui currus, non tamen vsus eram.
Nec faciens feci, nec perficiens perfeci·
Sed nec agens egi, cœptaq; non perago.
Ingratis bene si facias, tua munera perdes,

Iactu-

Iacturam & sequitur gratia nulla tuam.
De te si merui bene, quare spernor ego abs te?
Ad me si qua tibi res opus vlla, venis.
Dulcior vnda mihi nigro de fonte petita,
Istius & gelidis ora rigantur aquis.
Limosos latices alio de fonte recepit·
Nunc alio nobis amne petantur aquæ.
Quemquam sit laudare pudor, quem nosse negaris,
Affectu, ingenio, moribus atque quibus.
Infestas cæco fraudes in pectore celant
Multi, quos mutat qualibet hora leues.
Horum longinquo panduntur tempore mores,
Consilium cogor vertere sæpè meum.
Laudaui absentem te, non tamen vndique notum·
Sed cessi, vt procul hinc littore pulsa ratis.
Quæ virtus, cyathis tibi si victoria constet?
Plura bono exhaurit pocula sæpè malus.
Non hominum quisquam, quem mortis fata manebunt
Inq; Erebum scandit, Persephonesq; domos,
Quem post delectet lyra mortem, aut fistula mulcens,
Et qui tum lætus dulcia vina bibat.
Istæc semper erunt cernenti gaudia, gestat
Dum caput hoc ceruix, cætera membra pedes.
Inter pocula non tantùm, sed re quoque amicus
Tu mihi sis, opibus fer quoque suppetias.
Non me pollicitis tantùm soletur amicus·
Nempe fidem factis, non probet ore, suam.
Eripiant curas animo conuiuia, lætus
Tractabo dulces iam sine felle iocos.
Vt verbum leue, sic iuuenum citò labitur ætas,
Acris equi cursum præuolat hæc celerem.
In pugnas iuuenes, equus in fera prœlia portat,
Subsultans campis vndique fertilibus.

Vina

Vina bibunt alij: bibe tu quoque, fortè quid angit,
Sollicitum nemo sentiat esse tamen.
Tristia sæpe feres animo, iucunda vicißim
Succedunt, varia sorte manente homines.
Musarum in medio si palmam Academe relinquas,
Sertaq́; formosus præbeat inde puer,
Si mecum certes, ego sim sapientior, an tu·
Quid distent mulis, experiere, asini.
Postquam veloces summo tenet æthere currus
Sol, medium radiis iudicat esse diem.
Si visum est, mensa iam decedamus opima,
Suauibus expleto ventriculo dapibus.
Egreßisq́; foras manibus perfundere lympham,
En roseis digitis serta Lacæna parat.
Præmia virtutes numquam interitura sequuntur,
Prudentes decorant præmia tanta viros.
Haud res vtilior populo, nec ciuibus vlla,
Quàm qui non prima stare timent acie.
En fidus monitor; mortales discite· donec
Dulcia sensus amat, grata iuuenta viret·
Diuitiis fruere ipse tuis, iuuenescere rursus
Fata vetant·nemo est quem voluere dei
Deuinctum morti subducere, nempe senectus
Rugosa est canum mox subitura caput.
Est minus ille miser, ter felix atque beatus,
Qui sine Marte fero mortis adiuit iter.
Parce minis hostes terrêre, armisq́;, priusquam
Experiare fidem certus amicitiæ.
Sæpius horrenti gelidus per membra cucurrit
Sudor, & obstupui vt visa iuuenta mihi.
Pars æui melior, multis quoque dignior annis,
Effugisse citò, vt somnia nocte abeunt.
Aetas digna coli· sequitur quam curua senectus,

Cùm tremulum ſupra repſerit illa caput.
Ceruicem indomitam non hoſti ſub iuga mitto
Liber ero, hîc Tmolo ſint grauiora licet.
Sed vano pauidi luctu ſua damna queruntur,
Prudens conſiliis ſuſtinet illa ſuis.
Quæ miſer eſſe queat ſors eſt ſatis obuia cuique,
Sed bona nanciſci, Cyrne, quid aſperius?
Confide ô bona mens, vix caſu afflicta ferendo,
Inſtabiles motus pectus inertis habet.
Infectis rebus curas non anxius adde,
Ne doleas nimium, nec grauis eſto tuis.
Ne exhilares hoſtem, diuûm fatalia dona
Nemo fugit, leti cui ſubeunda via eſt.
Seu quis cærulei penetrarit ad intima Ponti,
Siue eſt tartareis conditus in tenebris.
Decipere eſt infame bonos, aut fallere, Cyrne.
Haud neſcis quondam ſic placuiſſe mihi.
Olim ſuauis erat, melior nunc vita parata eſt.
Gratia ſed miſeris nulla parata viris.
Stulti mortales, vinum, cùm Sirius ardet,
Qui fugiunt, aſtrum dum furit igne ſuo.
Ad cyathos dum flet tibicen, vina bibamus,
Iſtius atque dolor gaudia iam cumulet.
Stertamus, vigili quoniam cuſtode tenetur
Vrbs, patria qua non dulcior vlla mihi.
Diſperea m, niſi mox nobiſcum ludet amicè,
Contectus quiſquis ſtertit inerte thoro.
Cetera dij curent, olim ventura bibamus,
Tractemus faciles cum grauitate iocos.
Hæc tibi ſeu genitor puero præcepta fidelis
Dicam, quæ memori mente tenenda puto.
Conſule, ne præceps rapere in mala facta, ſed antè
Quàm facias, animo ſingula volue tuo.

Diſſidet

Dißidet à ratione vide cùm dira libido,
Consilio ad mentem te reuocante graui.
Hæc nunc missa tamen facio, mihi fistula dulcis
Personet, & nobis carmina grata canat.
Munera quæ nobis tribuerunt multa Camœnæ,
Grata mihi, atque tibi ac finitimis sociis.
Timagora sensus multorum cernere nemo
Occultos, sapiens sit licet vsque, potest.
Tecta latet quorundam opibus mens improba magnis,
Virtutem obscurat sordida pauperies.
Cumq; sua iuuenis lætatur compare amoris.
Dum genio indulgens commoda grata capit.
Est tibicine nihil melius, ludoq; procaci
Suauius his nihil est, dum licet vsq; frui.
Femina, vir, læti his: quid diuitiæq;, pudorq;?
Omnia cùm vincat prouida lætitia.
Stulti mortales, qui deflent funera, sed non
Aetatis florem præteriisse suæ.
Post tua fata alii: præsentia gaudia carpe
Nunc anime ô, cùm sim gleba futurus iners.
Sunt varii mores in amicos, postulat vt res,
Pro voto quiuis te putet esse suum.
Iam concede parum, semper ne sis tamen idem:
Robur sæpe ingens vincitur ingenio.
Exitus haud constat rerum: Deus inde latet nos,
Quo sit facturus illa, vel illa modo.
Obiecta est cunctis nox cæca & densa futuris:
Non est qua poßis effugere vlla via.
Si bonus atque hostis fuerit, reprehendere turpe est:
Nequam laudandus nullus amicus erit.
Sic tibi, qui momenta obseruas singula rerum,
Est sua amicitiæ contribuenda fides.
Esto grauis populo: nam preßus pondere, nescit

Ingratus studiis obstrepere vsque tuis.
Pollux & Castor, gemini Lacedæmone fratres,
Eurotæ ripas qui colitis virides:
Damnosum mihi sit, si fraus mea lædat amicum:
Mulctetur duplici, si nocet ipse, malo.
Afficior vario aduersus te pectore, cùm nec
Valde odisse queam, sed nec amare nimis.
Difficile est vtrumque, odisse & spernere amicum:
Cumq; inuito aliquam iungere amicitiam.
Nunc alium tibi quære, nec est, mihi crede, opus illo,
Olim abs te cuius gratia facta mihi est.
Sublimis feror in cælum velocibus alis,
Pestiferum vt fugiam: sponte relicta palus,
Funibus abruptis. nostro priuatus amore,
Posterius multum nos sapuisse feres.
De me consuluit, tibi qui temerarius ausu,
Vt nostram spernas iussit amicitiam.
Nequitia euertit Magnetas cum Colophone,
Smyrnam etiam, quæ vox mox dabit exitio.
At plumbo experiens vt si quis confricet aurum,
Non lateat virtus sic tua pressa malis.
Heu misero, lætus quia damna hostis mea ridet,
Difficilis quiuis es mihi amicus, ait.
Quis ferat hoc, quis nam? censetur quòd, bonus olim
Qui fuit, esse malus: qui malus, esse bonus?
Sunt sine honore boni, non sunt sine honore maligni,
Iniusti cupiat iustus vt esse gener.
Decipiunt, & ridentur, ridentq; vicissim,
Immemores horum quæ bona vel mala sunt.
Obiecta est mihi paupertas à diuite, cùm sint
Quædam, quæ desint, hæc superos rogito.
Plute places cunctis: pulcherrime Plute deorum,
Esse bonum facies, sim malus vsque licet.

Phœbus amat, ſed aret faciem ne ruga ſenilis,
Me quoniam curas cum patre Phœbe tuo.
Vtq; omni vacuus degam diſcrimine vitæ,
Et pulchra forma diuitiiſq; fruar.
Tanta ego ſuſtinui, quanta eſt perpeſſus Vlyſſes,
Ex orco ad ſuperos quem rediiſſe ferunt.
Inde procos ferro interimens vlciſceris omnes,
Prudentis coniunx optime Penelopes.
Ipſa domi expectans cum nato ſedula manſit,
E Ditis regno cùm redit ille domum.
Diluo vina bibens mordaces pectore curas,
Hostis nec curo quàm malè dicat iners.
Defleo quòd fugiens pulchræ decus inde iuuentæ
Triſti conficiar, tradidit vt, ſenio.
Cyrne mali cauſſam nunc præcidamus amicis,
Ne medicina malis deſit in vlceribus.
Spes bona ſola homines præſens dea ſeruat, alitq;
Namq. deos reliquos magnus Olympus habet.
Gratia tellurem, & ſollers prudentia liquit,
Atque inter cunctas maxima diua Fides.
Perfidiaq; leues iurandi vincula iuris
Rumpunt, nec curat perfida turba deos.
Et genus & virtus hominum periêre priorum.
Non fas, non pietas vlla magis ſupereſt.
Spes maneat, dum vita manet, cultuſq; deorum:
Dum aſpicis hunc ſolem, non tibi diſpliceat.
Hos rogita ſupplex, cadatur victima ad aras.
Prima Spei, & fiant vltima ſacra, deæ.
Decipiare caue aſtuto ſermone malorum,
Contemptu hæc faciunt numinis atque Dei:
Incubat ille opibus multorum pectore toto,
Auferat vt turpes nectit vbique dolos.
Nempe nouos ne aſciſce, vetus pellatur amicus,

Consilio prudens effuge stultitiam.
Nulla horum memorem verborum obliuio captet,
Olim quæ laudans dixeris vtilia.
Iuppiter hanc equidem superat sublimior vrbem,
Nempe sua dextra seruat is incolumes,
Cum superis, cælum quos continet· inspiretq́;
Et linguam & mentem Phœbus Apollo bonam,
Personet & cithara sacrati carminis auctor,
Aris dum superûm liba adolenda damus.
Atque dein læti grato sermone bibamus,
Medorum à nobis nam timor omnis abest.
Et placeat iam nunc animo meliore recepto,
Pectore sollicitos deposuisse metus·
Mox procul & tristes potando auertere curas,
Et senium, & mortis fata propinqua citæ.
Vates Musarum studiis qui pollet, & arte,
Inuidet hic nulli· quæ didicitq́;, docet.
Quærere sed decet hunc, quæsita docere petentes·
Si solus teneas, quid rogo multa iuuat?
Phœbe vrbem Alcathoo struxisti mœnibus altis,
Filius hic Pelopis tam tibi gratus erat.
Agmina Medorum profligans inde repellas
Vrbe hac quæ grates plebs tibi semper habet,
Vere nouo vt sacras mittant memores hecatombas,
Barbitus ac lætas ornet vbique dapes.
Atque chorus dulces celebret clamoribus hymnos,
Circum aras, sed me Græcia terret iners.
Et ne seditio turbet, sanctißime Apollo,
Tu clemens nostris ciuibus esse velis.
Nec longum, Siculas cùm veni promptus ad oras,
Eubœámque, solum hic fertile Bacchus amat.
Spartámque Eurotæ cinctum est vbi arundine flumen,
Cùm veni, blandis vocibus accipiunt.

Cumq́; hæc lustrarem, nulla inde secuta voluptas,
Nil visum patrio dulcius esse solo.
Nulla velim noua cura animo succurrere possit,
Adsit virtutis nempe perennis amor.
Delecter dulci cithara, saltuq́; decente,
Lætus agam frugi non tamen absque viris.
Haud noceam hospitibus, premat haud iniuria quemquam,
In populo placeant omnia iusta mihi.
Mens sit læta tua, & varios age despice ciues·
Namque bene hic de te sentiet, ille malè.
Carpit quis iustos, alius qui laudat eosdem,
Improbus haud sese perspicit vllus homo.
Nemo adeò in terris non spretus viuere possit·
Vulgus, quæ nobis sunt meliora, latet.
Nemo etiam vixit, nec victurum puto quemquam,
Ante obitum cunctis qui placuisse queat.
Nec diuûm pater atque hominum mortalibus vsque,
Iuppiter haud cunctis perplacuisse potest.
Scilicet hunc qui sacra facit, decet esse ad amussim,
Sit perpendiculo rectior ille probo·
Cui velit ex Pythone suam præclarus Apollo
Vocem adyto dignam mittere sponte viro.
Addideris quid, seu minuas cum fraude, deorum
Pœnam non fugies, sis licet vsque catus.
Perpetior casum quo non est durior alter,
Si mortem excipias, quâ grauius nihil est.
Hostis nunc adeundus, cùm sim proditus, ille vt
Quo studio experiens sit bene nosse queam.
Bos pedibus linguam grauiter mihi supprimit ingens,
Cùm possim ridens multa notare ioco.
At vitare licet nulli quod ferre necessum est,
Nec quæ fata pati me voluere dolent.
Haud tamen euasu facile est, quò venimus illud

Discrimen, funusq; optet vterque magis.
Despiciunt qui confectos ætate parentes,
His Parca vitam contribuêre breuem.
Auxeris haud quemquam lucro, sed sperne tyrannum.
Iuratus nec tu struxeris insidias.
Miror quòd nostro coniuncta est tibia cantu,
Limes & ex toto conspiciturq; foro.
Limes agri, variis mensas qui frugibus ornat,
Purpureis sertis cingitur inde caput.
Heus Scytha, tolle tuos implexo à vertice crines,
Flebis odoriferum nunc periisse solum.
Perfidia est seruata, fide quoque perdita res est.
Internosse quidem hæc difficile esse puto.
Esca sumus coruis multi, subitoq; perimus,
Caussa mali diis non attribuenda bonis.
Vis iniusta virûm, lucri vesana cupido
In mala præcipitans, priuat vbique bonis.
Sunt duo quæ cruciant mortales pocula propter,
Languida nempe sitis, pessimaq; ebrietas.
In medio via tuta patet: tu ne mihi suade
Aspera me sitis vt, vel premat ebrietas.
Vina mihi prosunt, eadem obsunt sæpè vicissim,
Cùm me contra hostes arma mouere iubent.
Si quæ sunt suprà posita mutantur ad ima
Res oculis, ædes post cyathos petimus.
Fortunam alterius quis non euertere posset?
Ereptas nullus reddit amicus opes.
Sub pedibus populum noua qui meditatur habeto
Nec stimuli desint, nec iuga dura tibi.
Nulla etenim dominos magis amplexata superbos
Plebs, homines quotquot Phœbus in orbe videt.
Iratus vafrum disperdat rector Olympi,
Qui blando socios decipit ore suos.

Lætior olim, sed melior nunc vita: dolenti
Gratia quòd miseros haud fouet vlla viros.
Nequitiam propter, perit hæc Respublica, regum
Prona amat hæc littus, ceu malè farta, ratis.
Afflictum si fortè aliquis conspexit amicum,
Ne videat, vultus occulit ille suos.
Fortunæ aspirat si iterum clementior aura,
Oscula delibans quisque valere iubet.
Nil mihi concedunt falsis deserto ab amicis:
Cùm veniunt homines, sponte mea fugio.
Egredior cùm vesper adest, aurora reducit,
Cùm matutinum percitè galle canis.
Sæpe quidem indignos opibus Deus extulit altè;
Non ipsum aut alios sors tamen illa iuuat.
Sed virtutis honos superabit laude perenni,
Strenuus at patriam miles & arma tegunt.
In caput hoc grandi decumbat pondere cælum,
Olim terrigenæ quod metuêre homines:
Illis ni prosim quos nunc complector amicos,
Hostibus & fuero cura doloróq; meis.
Munera non tua laude carent, non crimine Bacche:
Non odisse queo, sed nec amare nimis.
Improbus & bonus es, quis te reprehendere posset?
Quisve potest sapiens facta probare tua?
Vertice Taygeti expressa hæc sume racemis
Pocula, nam rupes has colit ille senex.
Rupis secessu vmbrosæ Theotimus opaco,
E Platani stantis vertice duxit aquam.
Protinus hoc omnes curas demerseris hausto,
Quo vigor in membris maior adesse solet.
Vrbem pax habet, atque opulentia: nunc procul esto
Bellum, dum tracto pocula cum sociis.
Nec me sollicitent præconia missa per aures,

Non sunt pro patrio bella gerenda solo.
Turpe mihi præsenti, & equorum frena tenenti,
Martis si dubitem castra cruenta sequi.
Heu mihi sum quòd iners, periit Cersynthus, & hostis
Lelantum cœpit perdere vitiferam.
Prodita nempe malis patria est, bonus exulat· o si
Nunc Cypselli Zon concidat omne genus.
Quàm sapere, haud cuiquam melius contingere possit,
Stultitia nil est deteriore nota.
Cyrne quid iratum iuuat excandescere multis?
Mores atque animos vtile nosse magis.
Pectore condita mens latet, inde opera omnia manant
Iusta, iniusta hominum, sors premat asperior.
Mox fortuna operum laudes cum crimine miscet,
Ex omni sapiens parte nec vllus erit.
Hic sumptus vitat congestis vndique nummis,
Virtutem hanc summam, qui sapit, esse putat.
Si cernens animo breuis æui tempora posset
Metiri, & quando mors subeunda sibi,
Quæsitis rectè victurus tempore longo
Parceret, atque tenax plurima congereret.
Nulla est quàm leti nobis incertior hora,
Quod trahit in curas pectora nostra graues.
Ancipiti in biuio via duplex· altera quarum
Non mihi displicuit, non minus illa placet.
Hæreo, num tenui victu multoq; labore,
Profuso an sumptu vita terenda iocis.
Vidi ego, qui genium census fraudaret amore,
Detraheret ventri multa alimenta suo·
Non tamen elatus plaudendo funere, secum
Defunctus proprias ille recepit opes.
Est, sibi qui intempestiuo quæsita labore
Inuidet, atque aliis· estq;, per ingluuiem

Omnia

Omnia qui perdat, præsentia gaudia captans,
Postmodò mendicos arripit ore cibos.
Omnibus hoc præstat Democles, consulo pro re,
Proq́ suis opibus viuere quisque velit.
Non operam perdes ingratis multa relinquens,
Turpis egestas nec sub iuga dura premet.
Grataq́ non miseræ deerit fortuna senectæ,
Quæ non apta magis res fuit vlla seni.
Non deerunt socij rebus, mihi crede, secundis:
Aduersis, nullus te putat esse bonum.
Vtere quæsitis parcè: non flebit amicum
Hæres, cùm vacuas viderit esse domos.
Exornat paucos formoso corpore virtus,
Est felix quicumque vtraque nactus erit.
Obseruant illum pariter iuuenesq́ senesq́:
Assurgunt illi, suspiciuntq́ patres.
Haud imitans possum philomelam voce referre,
Lusimus hesterna sed puto nocte satis.
Tibia non curæ est: queror hoc quòd deseruit me,
Nulli qui sapiens arte secundus erat.
Tibicen læua astet: nam modò carmina dicam,
Apta modis, superos supplice voce rogans.
Certa sequenda via est, hac illac ne leuis errem,
Quæ deceant animo cuncta notanda meo.
Laudabo at patriam præclari nominis vrbem.
Nec populus curæ est, vir malus atque mihi.
Vt leo, cùm pedibus fœtum discerpsit aduncis
Ceruæ, non mea sic pressa cruore sitis.
Mœnia conscendi, nocuit victoria nullis:
Aptaui currus, non tamen vsus eram.
Nec faciens feci, nec perficiens perfeci:
Sed nec agens egi, cœptaq́ non perago.
Ingratis bene si facias, tua munera perdes,

Iactu-

Iacturam & sequitur gratia nulla tuam.
De te si merui bene, quare spernor ego abs te?
Ad me si qua tibi res opus vlla, venis.
Dulcior vnda mihi nigro de fonte petita,
Istius & gelidis ora rigantur aquis.
Limosos latices alio de fonte recepit·
Nunc alio nobis amne petantur aquæ.
Quemquam sit laudare pudor, quem nosse negaris,
Affectu, ingenio, moribus atque quibus.
Infestas cæco fraudes in pectore celant
Multi, quos mutat qualibet hora leues:
Horum longinquo panduntur tempore mores,
Consilium cogor vertere sæpè meum.
Laudaui absentem te, non tamen vndique notum·
Sed cessi, vt procul hinc littore pulsa ratis.
Quæ virtus, cyathis tibi si victoria constet?
Plura bono exhaurit pocula sæpè malus.
Non hominum quisquam, quem mortis fata manebunt
Inq; Erebum scandit, Persephonesq; domos,
Quem post delectet lyra mortem, aut fistula mulcens,
Et qui tum lætus dulcia vina bibat.
Istæc semper erunt cernenti gaudia, gestat
Dum caput hoc ceruix, cætera membra pedes.
Inter pocula non tantùm, sed re quoque amicus
Tu mihi sis, opibus fer quoque suppetias.
Non me pollicitis tantùm soletur amicus·
Nempe fidem factis, non probet ore, suam.
Eripiant curas animo conuiuia, lætus
Tractabo dulces iam sine felle iocos.
Vt verbum leue, sic iuuenum citò labitur ætas,
Acris equi cursum præuolat hæc celerem.
In pugnas iuuenes, equus in fera prœlia portat,
Subsultans campis vndique fertilibus.

Vina bibunt alij: bibe tu quoque, fortè quid angit,
Sollicitum nemo sentiat esse tamen.
Tristia sæpe feres animo, iucunda vicißim
Succedunt, varia sorte manente homines.
Musarum in medio si palmam Academe relinquas,
Sertaq; formosus præbeat inde puer,
Si mecum certes, ego sim sapientior, an tu·
Quid distent mulis, experiere, asini.
Postquam veloces summo tenet æthere currus
Sol, medium radiis iudicat esse diem.
Si visum est, mensa iam decedamus opima,
Suauibus expleto ventriculo dapibus.
Egreßisq; foras manibus perfundere lympham,
En roseis digitis serta Lacæna parat.
Præmia virtutes numquam interitura sequuntur,
Prudentes decorant præmia tanta viros.
Haud res vtilior populo, nec ciuibus vlla,
Quàm qui non prima stare timent acie.
En fidus monitor; mortales discite· donec
Dulcia sensus amat, grata iuuenta viret·
Diuitiis fruere ipse tuis, iuuenescere rursus
Fata vetant· nemo est quem voluere dei
Deuinctum morti subducere, nempe senectus
Rugosa est canum mox subitura caput.
Est minus ille miser, ter felix atque beatus,
Qui sine Marte fero mortis adiuit iter.
Parce minis hostes terrêre, armisq;, priusquam
Experiare fidem certus amicitiæ.
Sæpius horrenti gelidus per membra cucurrit
Sudor, & obstupui vt visa iuuenta mihi.
Pars æui melior, multis quoque dignior annis,
Effugisse citò, vt somnia nocte abeunt.
Aetas digna coli· sequitur quam curua senectus,

Cùm tremulum supra repserit illa caput.
Ceruicem indomitam non hosti sub iuga mitto,
Liber ero, hîc Tmolo sint grauiora licet.
Sed vano pauidi luctu sua damna queruntur,
Prudens consiliis sustinet illa suis.
Qua miser esse queat sors est satis obuia cuique,
Sed bona nancisci, Cyrne, quid asperius?
Confide ô bona mens, vix casu afflicta ferendo,
Instabiles motus pectus inertis habet.
Infectis rebus curas non anxius adde,
Ne doleas nimium, nec grauis esto tuis.
Ne exhilares hostem, diuûm fatalia dona
Nemo fugit, leti cui subeunda via est.
Seu quis cærulei penetrarit ad intima Ponti,
Siue est tartareis conditus in tenebris.
Decipere est infame bonos, aut fallere, Cyrne,
Haud nescis quondam sic placuisse mihi.
Olim suauis erat, melior nunc vita parata est,
Gratia sed miseris nulla parata viris.
Stulti mortales, vinum, cùm Sirius ardet,
Qui fugiunt, astrum dum furit igne suo.
Ad cyathos dum flet tibicen, vina bibamus,
Istius atque dolor gaudia iam cumulet.
Stertamus, vigili quoniam custode tenetur
Vrbs, patria qua non dulcior vlla mihi.
Dispeream, nisi mox nobiscum ludet amicè,
Contectus quisquis stertit inerte thoro.
Cetera dÿ curent, olim ventura bibamus,
Tractemus faciles cum grauitate iocos.
Hæc tibi seu genitor puero præcepta fidelis
Dicam, quæ memori mente tenenda puto.
Consule, ne præceps rapere in mala facta, sed antè
Quàm facias, animo singula volue tuo.

Dißidet à ratione vide cùm dira libido,
Consilio ad mentem te reuocante graui.
Hæc nunc missa tamen facio, mihi fistula dulcis
Personet, & nobis carmina grata canat.
Munera quæ nobis tribuerunt multa Camœnæ,
Grata mihi, atque tibi ac finitimis sociis.
Timagora sensus multorum cernere nemo
Occultos, sapiens sit licet vsque, potest.
Tecta latet quorundam opibus mens improba magnis,
Virtutem obscurat sordida pauperies.
Cumq; sua iuuenis lætatur compare amoris.
Dum genio indulgens commoda grata capit.
Est tibicine nihil melius, ludoq; procaci
Suauius his nihil est, dum licet vsq; frui.
Femina, vir, læti his: quid diuitiæq;, pudorq;?
Omnia cùm vincat prouida lætitia.
Stulti mortales, qui deflent funera, sed non
Aetatis florem præteriisse suæ.
Post tua fata alii: præsentia gaudia carpe
Nunc anime ô, cùm sim gleba futurus iners.
Sunt varij mores in amicos, postulat vt res,
Pro voto quiuis te putet esse suum.
Iam concede parum, semper ne sis tamen idem:
Robur sæpe ingens vincitur ingenio.
Exitus haud constat rerum: Deus inde latet nos,
Quo sit facturus illa, vel illa modo.
Obiecta est cunctis nox cæca & densa futuris:
Non est qua poßis effugere vlla via.
Si bonus atque hostis fuerit, reprehendere turpe est:
Nequam laudandus nullus amicus erit.
Sic tibi, qui momenta obseruas singula rerum,
Est sua amicitiæ contribuenda fides.
Esto grauis populo: nam preßus pondere, nescit

Phœbus amat, ſed aret faciem ne ruga ſenilis,
Me quoniam curas cum patre Phœbe tuo.
Vtq; omni vacuus degam diſcrimine vitæ,
Et pulchra formà diuitiiſq; fruar.
Tanta ego ſuſtinui, quanta eſt perpeſſus Vlyſſes;
Ex orco ad ſuperos quem rediiſſe ferunt.
Inde procos ferro interimens vlciſceris omnes,
Prudentis coniunx optime Penelopes.
Ipſa domi expectans cùm nato ſedula manſit;
E Ditis regno cùm redit ille domum.
Diluo vina bibens mordaces pectore curas,
Hoſtis nec curo quàm malè dicat iners.
Defleo quòd fugiens pulchræ decus inde iuuentæ
Triſti conficiar, tradidit vt, ſenio.
Cyrne mali cauſſam nunc præcidamus amicis,
Ne medicina malis deſit in vlceribus.
Spes bona ſola homines præſens dea ſeruat, alitq;
Namq. deos reliquos magnus Olympus habet.
Gratia tellurem, & ſollers prudentia liquit,
Atque inter cunctas maxima diua Fides.
Perfidiaq; leues iurandi vincula iuris
Rumpunt, nec curat perfida turba deos.
Et genus & virtus hominum periêre priorum.
Non fas, non pietas vlla magis ſupereſt.
Spes maneat, dum vita manet, cultuſq; deorum.
Dum aſpicis hunc ſolem, non tibi diſpliceat.
Hos rogita ſupplex, cadatur victima ad aras.
Prima Spei, & fiant vltima ſacra, deæ.
Decipiare caue aſtuto ſermone malorum,
Contemptu hæc faciunt numinis atque Dei.
Incubat ille opibus multorum pectore toto,
Auferat vt turpes nectit vbique dolos.
Nempe nouos ne aſciſce, vetus pellatur amicus,

Suaſerit hoc tibi ſi garrula lingua hominum.
O vtinam diues ſine curis viuere poſſem,
Ne ſit quod vitam ſollicitare queat.
Non amo diuitias, mediocri experte malorum
Viuere contingat ſi mihi ſorte mea.
Effugit ex animo nunquam ſapientia, Cyrne:
Expleri hac ſapiens, nec ſatur eſſe poteſt.
Nec præſtantior eſt, natis quem linquere poßis
Theſaurum, expendes ſi petat inde bono.
Felix nemo, vel eſt ex omni parte beatus:
Caſus diſsimulat qui, ſapit ille, ſuos.
Aduerſis vti neſcit, rebuſq́ʒ ſecundis
Stultus, commiſcens non bene dona deûm.
Inſtabilis fortuna hominum: ſed qualia dij dant
Munera, ſunt æquis accipienda animis.
Pectoris in medio lingua eſt, aures, oculi, mens,
Eius qui ſapit, & ſingula noſſe poteſt.
Amplexare bonos, hominem aſpernabere nequam,
Hoc ſine iter melius ad tua lucra paras.
Sunt hominum certè bona facta & dicta bonorum,
Stulta leues rapiunt vanaq́ʒ dicta noti.
Certa ſodalis pernicies eſt improbus: at pro
Numinis offenſa prauus amicus adeſt.
A diis eſt, rata ſi qua animo ſententia ſurgit,
Conſiliis fiunt irrita multa hominum.
Felix, conſiliis plenum qui pectus habet: non
Qui iniuſtus nocet, aut improbus & ſatur eſt.
Afflixit ſaturos multarum copia rerum,
Luxus & eſt omnis fonſq́ʒ caputq́ʒ mali.
Ne famam factu aut perpeſſu turpia lædant,
Cyrne, placet virtus ſi tibi magna ſatis.
Ac reuerere deos, metuens timor ille coërcet:
Impia ne facere aut dicere multa velis.

Crude-

Crudelem perimas si iustà cæde tyrannum,
Non est, crede mihi, culpa timenda tibi.
Mens & lingua proba haud multis mortalib. insunt,
Sunt promenda illo singula dicta penu.
Donis nemo fugit letum, non sortis iniquæ
Expers antè aliquis quàm moriatur, erit.
Muneribus nullis redimes, te quò minus angant,
A Ioue si veniant tristia damna tibi.
Post obitum nolim solio decumbere regis,
Sed non casso anima mollia strata placent.
Functo tapetes nihil inter, & aspalathos, est·
Molli seu duro condideris feretro.
Non fallunt iuranda deos, sed debita nulli
Abiures· vindex nam Deus illa videt.
Exaudita mihi tempus quæ monstrat arandi
Vox auis est, liquido quam dedit illa sono.
Perculsus toto mærebam pectore, quòd non
Lætus ager nobis esset, vt est aliis.
Nec muli, quos nunc curuo iungamus aratro·
Coniugis instar erat quòd mihi grata ratis.
Prosequar exequias non mæsta voce tyranni,
Nomen flens referam haud illius ore meo.
Nam neque me defuncto angetur & ille dolore,
Nec lacrymans nostro funere tristis erit.
Non veto, non iubeo, iuuenilia gaudia carpas,
Rectius, immitis namque es amicus, abes.
Aethon sum genere, vrbs sunt altæ mœnia Thebæ,
Expulsus patriis sedibus hinc fugio.
Callida me rides? in somnum verte parentes
Argyri, non deerunt vincula mancipij.
Sunt mulier nobis incommoda plurima, sed non
Exilij status hic seruitium esse solet.
Non quisquam me vendit, & est pulcherrima nobis

Vrbs quæ Lethæa condita planitie est.
Risu sed iuxta flentes ne commoueamur·
Lætemurq; aliàs, sors bona si fuerit.
Fallere difficile est hostem· sed fallere amicum
Cyrne potest quiuis, si tegat arte dolos.
Ira nocet, nihil est furiosa iniustius ira,
Pectoris indomiti quam leuis ardor agit.
Ast vxore bona nihil est iucundius· huius
Sum tibi testis ego, tu mihi testis eris.

FINIS.

AVREA CARMINA

PYTHAGORÆ.

PRincipiò venerare deos, vt lege receptum est,
Et iusiurandum colito· pòst armipotentes
Heroas, magnæ venerandaq; numina terræ,
Et cum cognatis dulces venerare parentes.
Ex aliis virtute tibi iungatur amicus,
Qui reliquos homines superat virtutibus omnes.
Lenibus & verbis cedas, factisq; benignis.
Oderis & nunquam carum leue propter amicum
Peccatum, donec potes, & nihil impedit illud.
Tecta tenet duris nam iuncta potentia fatis.
Ista quidem noris· sed & hæc quoque discere debes,
In primis ventrem cohibere, grauemq; soporem,
Cum Venere, atque ira: facias nil turpiter vnquam,
Seu fueris solus, seu non consorte carebis·
Teq; magis nullum metuas in crimine testem.
Postea iustitiam factis quoque, non modò verbis
Exerce· contráque geras te, recta requirit
Quàm ratio, nunquam, res qualiscumq. gerenda est.

Sed

Sed mortem cunctis subeundam noueris esse.
Nec spernas numum, nec semper amabis.
Quicquid & humanis poterit contingere rebus,
Leniter, hoc tibi si dederit sors, ferre memento·
Quódque tamen poteris, sana· sic deinde putato,
Quòd non multa bonis tribuat sors talia multis·
Quodq́ homines mittant voces prauásque, bonásque,
Ne grauiter quicquam vel te conterreat harum,
Vel teneat vinctum. Si quis mendacia dicat,
Sustineas· & quod dico, fac, insuper addas.
Non dictis, factísve, tibi persuadeat vllus,
Vt facias, dicásve, tibi quod posit obesse.
Antè, quid vt stultè non fiat, prospice factum.
Nam miser est, stultè quisquis dicítve, facítve.
Perfice, quæ nequeant animum mordere peracta,
Ne fac, quæ nescis· sed quæ te scire decebit,
Disce· tibi current sic mollia tempora vitæ.
Corporis & debes non intermittere curam.
Inq́ cibo potuq́ modus sit gymnasiisq́.
Hoc fiet, lassum si te non illa grauabunt.
In victu mundus frugalisq́ esse studeto.
Vt non inuidiæ, caueas, hac parte labores.
Fac tempestiuos, non vt plebs inscia, sumptus.
Et sordes fugias. In re modus optimus omni est.
Ne fac quæ lædant. consulta, quàm facis, antè.
Ne capias oculis in mollibus ante quietem,
Quàm tota tibi gesta die ter mente putaris·
Quò veni? quid nam feci? cur praua peregi?
A primis animum sic ad postrema reuoluas,
Vt bene lætitiam pariant, malè facta dolorem.
Huc labor, huc curæ, studium tibi tendat & omne,
Hæc tibi virtutemq́ ducem, diuosq́ parabunt·
Hunc animæ numerum nostræ qui, iuro, quaternum

Naturæ fontem tribuit sine fine fluentem.
Ne venias ad opus, nisi numina fausta precatus.
His bene seruatis, hominum coniunctio quæ sit
Cum diis, cognosces: implet quæ cuncta, tenetq́;,
Naturamq́;, sibi similis quæ perstat vbique.
Ne non sperandum speres, vtq́; omnia noris,
Quodq́; ipsi existant homines sibi caussa malorum,
Cognosces. miseri, bona qui non cernere possunt,
Non audire, procul quæ non posita esse putandum est.
Et pauci norunt, quæ res mala finiat: hæc sors
Afflixit mentes hominum, huc quos pellit, & illuc,
Insistensq́; rota per mille pericula versat.
Nam funesta comes rectè contentio lædit
Nata simul. fugere hanc decet, haud accersere pestem.
Eripe magne malis aut cunctos Iuppiter istis:
Omnibus aut monstra, vitam quo dæmone degant.
Sed tu fide, hominum quoniam cælestis origo est.
Illi natura rerum sacra cuncta docentur,
Quorum si quid habes, vitiis, mea iussa, remotis
Perficies, animumq́; malis seruabis ab istis.
Atque cibos vita, quos dixi. puraq́; quæ sint,
Quæq́; animum soluant, teneas, & singula spectes,
Consilio auriga suprema in parte locato,
Corpore deposito, vacuum sed in aëra postquam
Veneris, existes immortalisq́; deusq́;.

FINIS.

PHO-

PHOCYLIDIS POEMA
ADMONITORIVM.

Furtiuam vita Venerem, tedasq; viriles.
Mitte dolos, seruaq; manus à sanguine puras.
Ne malè ditescas, ne iustè viue paratis.
Sis contentus eo quod adest, aliena nec aufer.
Et verum loquitor, nunquam mendacia dicas.
Principiò venerare Deum, cole deinde parentes.
Fac iustè cunctis: ne te fauor abstrahat vllus.
Ne spernas inopem, aut personæ deditus esto.
Iudicio si quem falles, Deus ipse rependet.
Sis testis verax, & ne non iusta loquaris.
Sis castus, rebusq; fidem seruato gerendis.
Vtere mensuris, ornat modus omnia, iustis.
Libram ne pulses, æqualem sed trahe semper.
Ne iusiurandum viola noléns ve, voléns ve.
Nam Deus æternus periurum quemlibet odit.
Ne sata fureris: res execrabilis hæc est.
Mercedem soluas, inopem ne supprime quenquam.
Linguam contineas, arcanum in pectore cela.
Ne fac iniustè, nec non facientibus obstes.
Des inopi citò, nec redeat cras ille ubeto.
Plena dona manu præbens, miseretor egeni.
Errantem excipias, cæco dux esto viarum.
Nauifragis miserere: via est incerta per vndas.
Incautum serua, lapsuro porrige dextram.
Communes casus, rota vita est, diuitiæq;.
Si tibi opes fuerint, his auxilieris egeno.
Pauperibus des inde, Deus tibi quæ dedit olim.
Publica sint vitæ iura, & concordia cuncta.
Ne cædis gladium, sed causa sume salutis.
Hoc non indigeas vtinam per fásue, nefásue,

Namq. manum maculas, inimici sanguine fuso.
Vicinos agros mittas, ne limina transi.
Optima res modus est, miseros transgressio lædit.
Nullius fructum crescentem læseris arui.
Sint in honore pares peregrini ciuibus ipsis.
Nam vaga paupertas omnes cum tempore tentat,
In terraq; manent homines non semper eadem.
Mater auaritia est cunctorum & caussa malorum.
Decipit argentum mortales semper, & aurum.
Aurum pernicies vitæ, mala cuncta gubernans.
O vtinam nulli studio mortalibus esses.
Nam pugnæ & cædes propter te, suntq; rapinæ.
Fratribus inuisi fratres, natisq; parentes.
Pectore ne claudas aliudq;, aliudq; loquaris.
Néue, vt per petras polypus, muteris vbique.
Iniustè quicumque volens facit, is malus est vir:
Qui nolens, aliter. cuiusq; expendito sensum.
Nec vires, nec opes, nec te sapientia tollat.
Vnus enim sapiens Deus est, diuesq;, potensq;.
Néue malis animum crucies, quæ præterierunt.
Nam factum nequit infectum nunc amplius esse.
Nulli vim facias, iram compesce ferocem.
Nam cædem nolens post crebros feceris ictus.
Quod superat mediocre, bonum non vtile nobis.
Communes sint affectus, prægrandia vita.
Non prælustre bonum prodest mortalibus vnquam,
Ad turpes creber perducit luxus amores.
Fastus opes sequitur, sequitur petulantia magnas.
Pestiferum vehemens animus facit ipse furorem.
Ira cupit tantum, metam vehementia transit.
Est mala prauorum, est imitatio recta bonorum.
In prauis nocet, in rectis audacia prodest.
Virtutis grauis est amor, & mala Cypridos auget.

Est inter ciues prudens vir magna voluptas.
In potuq́; ciboq́; modum, seruaq́; loquendo.
Optimus in rebus modus est, transgreßio praua est.
Et Momus caueas sociorum, atque inuidus esse:
Inuidia careant quòd cæli numina, florent.
Non Phœbo melius lumen soror inuidet ipsi,
Corporibus non terra locum cælestibus altum,
Non amnes pelagi: sed agunt concordia semper.
Non staret cælum, scirent si iurgia Diui.
Turpia ne facias, exerce facta modesti.
Néue imitere malum, sed iure iniusta repellas.
Nam bene Suada iuuat, litem lis altera gignit.
Credere non debes, quàm finem videris, antè.
Qui faciunt, illos pulchrum est superare, benignè.
Pulchrius in tenui mensa citò pascitur hospes,
Quàm lauta, sed suspecta, nimiumq́; morante.
Erga inopem nunquam fias in fœnore acerbus.
E nido volucres ne quis detraxerit omnes:
Pro pullis iterum sed matrem linque fruendis.
Iudicia indoctis numquam permittere debes.
Ars docto regitur, regitur sapientia docto.
Ne rudis accedas doctrinæ limina magnæ:
Talem non capiunt, aliis non antè parati.
Assentatores cultores defuge mensæ.
Multi sunt etenim socij potusq́; cibiq́;,
Tempus & obseruant, dum fit quo venter alatur:
Pauca ferunt ægrè, multis nequeunt saturari.
Ne credas vulgo: varium & mutabile vulgus.
Non vulgus, non vnda etiam cohibetur, & ignis.
Iuxta ignem frustrà cor ne cruciere sedendo:
Proq́; modo fac sacra Deis. Modus optima res est.
Impartitor humum nondum post fata sepultis.
Ne iustorum aperi tumulos, soliq́; tegenda

Ne monstres, & commoueas tibi numinis iram.
Harmoniam non est hominis dissoluere pulchrum.
Et citò speramus de terra in lumen ituros.
Relliquiæ vitæ functorum numina fiunt:
Nam remanent animæ post mortem labe carentes.
Spiritus est & imago Dei, & mortalibus vsus.
Sumpsimus è terra corpus, puluisq; soluti
Morte sumus: cælo est sed spiritus inde receptus.
Ne parcas opibus: mortalem te esse memento.
Diuitias nemo secum portabit ad Orcum.
Mors æquat cunctos, animas Deus ipse gubernat.
Communis patria est æterni regia Ditis.
Huc reges veniunt omnes, huc vulgus egenum.
Vita breuis nostra est, & certam durat in horam.
Mors animam tollit nunquam, læditve senecta.
Ne dolor in duris, in lætis gaudia turbent.
Sæpè etiam in vita firmis non fidere fas est.
Temporibus serui, ne flatumq; obijce ventis.
Emergitq; malum subitò, cessatq; solutum.
Ne reddas Tragico mentem sermone furentem.
Quæ cunctis multum, lenis sit dictio, prodest.
Arma viro sermo est plus, quàm penetrantia, ferrum:
Arma dedit sua cuique Deus: pernicibus alis
Per cælum tranant volucres: roburq; leones,
Cornua taurus habet, natiuum spicula gestant
Robur apes, homini sunt propugnacula sermo.
Quem diuina parit, sermo, sapientia, regnat.
Natura sapiens, robusto iudice præstat.
Agros ac vrbes regit & sapientia nauem.
Non debet tutus clam vir malefactor haberi:
Sed malè quisquis agit, procul amoueatur oportet.
Sæpè boni prauis mistì, moriuntur vt illi.
Depositum, quod subtractum est, ne suscipe furto.

Accipiens furti, & faciens, damnandus vterque est.
Cuique suum tribuas: excellit in omnibus æquum.
Cuncta time incipiens, metam ne transgrediaris.
Ne tractes hominis victum iumenta furenter.
Iumentum prolapsum inimici fortè leuato.
Ne fugias hominem errantem terráve, maríve.
Nancisci longè, quàm inimicum, præstat amicum.
Incipiens abscinde malum, medicator & vlcus.
Ne quem carne cibes putrida: velocibus illam
Sed linquas canibus, fera vescaturq́ue ferina.
Nulla venena pares, magicos & defuge libros.
Infantum ne tange manum violentius æquo.
Et rixas belli fugitato, dissidiumq́ue.
Ne benefac prauo: sic dantur semina ponto.
De proprio vt viuas, duros tractato labores:
Namque piger manibus vitam sustentat iniquis.
De cœna alterius mensæ ne percipe sordes:
Sed te pasce tuis, ignominiaq́ue carebis.
Artem qui didicit non vllam, foderit ille.
Quod facias, non deest opus, sudare volenti.
Si tractare voles remos, est æquor apertum:
Si terræ cultura placet, sunt grandia rura.
Nil bene, si desit, geritur, sudorq́ue, laborq́ue,
Non ipsisq́ue Deis. virtus sudore iuuatur.
Victum, desertis antris telluris, egentes
Formicæ vadunt, redeuntq́ue per inuia, quando
Desectæ campis complent nunc horrea fruges.
Hordea conuectant, tritici vel grana, labore
Assiduo, sequiturq́ue ferens sua dona ferentem,
Inq́ue hiemem victum proprium de messe reponunt,
Impigrum paruumq́ue genus, multiq́ue laboris.
Tractat apis studiosa suum prudensq́ue laborem,
Siue caua in petræ speleo, in arundinibúsve,

Aut in ventre caui iucundo roboris antro;
Floribus efficiens beneolentia cerea tecta.
Ne maneas calebs, pereas ne inglorius olim.
Tu quoque, vt es genitus, naturam gigne secutus.
Vxorem ne prostituas, ne pollue prolem.
Nam similes lectus pueros non gignit adulter.
Ne viola sobolem natam de matre nouerca.
Vt matrem cole, quæ graditur vestigia matris:
Et vetitum caueas intrare cubile sororis:
Et cum pellicibus patris concumbere noli.
Nec mulier fœtum tenerum corrumpat in aluo.
Nec partum canibus det, vulturibúsve vorandum.
Vxoríque manus grauidæ non afferat vllus.
Nec marem castres, natum generare valentem:
Et pecudum venerem fugito, ratione carentum.
Quæ ratione carent animalia tangere noli.
Et ne deformes vxorem, factus adulter.
Legitimam retine venerem, vetitamq; caueto.
Nec mas in turpi est iunctus cum mare cubili,
Et partes mulier sumat sibi nulla virorum.
Et ne in femineum soluaris totus amorem.
Namq. amor haud Deus est, sed cæca agitatio mentis.
Vxorum fraternarum ne scande cubile:
Turpiter vxores fratrum ne tange tuorum.
Diligito vxorem. quid enim mage dulce, bonúmque,
Quàm si femina amans in tempora sera maritum,
Atque vir vxorem, concordia fœdera seruent?
Qui non est coniunx, nullam vi tangere debet.
Femina praua tuas tibi nec ducatur in ædes.
Vxori nec te faciat donatio seruum.
Perq; domum nec equos quæras, taurosq; superbos;
Et propter natos, & nobilitate feroces.
Iungere non autem nobis conamur honestam.